

BV21.0084
Datum vergadering : 18 mei 2021

Digitaal aanwezig via Teams:

Commissieleden:

Leefbaar 3B : Henk Meester, Jan Pieter Blonk, Georgine Zwinkels
Wouter Hoppenbrouwer (agendapunt 6.e)
VVD : Mauriel van As, Matthijs Machielse
CDA : Hans van der Stelt, Charles van Harn
WIJ Lansingerland : Jan Jumelet, Jan Alsemgeest
CU : Kees Willem Markus, Arjen Hofman
D66 : Michiel Muis, Ronald van der Stad
GroenLinks : Marko Ruijtenberg, Menno Duk
PvdA : Petra Verhoef, Valmir Xhemaili

Wethouders : Simon Fortuyn, Kathy Arends, Jan Willem van den Beukel en Ankie van Tatenhove (agendapunt 6.e)

Aanwezig in de raadszaal:

Voorzitter : Nelleke Bouman
Commissiegriffier : Karin Koemans

1. Opening en mededelingen voorzitter

De voorzitter, om 19.30 uur: Dames en heren, ben ik te verstaan? Ja, ik zie geknik. Op dit vroege tijdstip, half acht, een ieder heel hartelijk welkom. Alle leden van de commissie ruimte, zo na het reces en dat was wel even lekker, denk ik, voor menigeen. Het weer zat niet altijd veel mee, maar even er tussenuit is altijd wel lekker. Ook de wethouders hartelijk welkom en degenen, die afgestemd hebben op de uitzending van vanavond. Allereerst de opening bij deze. De mededelingen. Ik heb geen berichten van verhindering gezien, maar voordat ik verder ga, gaan we het ritueel maar weer even doen van: wie zijn er allemaal aanwezig? Ik heb al een heleboel gezichten gezien.

De heer Alsemgeest, de heer Van As, de heer Blonk, de heer Duk, de heer Van Harn, de heer Hofman, de heer Jumelet, de heer Machielse, de heer Markus, de heer Meester, de heer Muis, de heer Van der Stad, de heer Van der Stelt, mevrouw Verhoef, mevrouw Zwinkels: aanwezig.

Waar is de heer Xhemaili? Zou hij zich vergist hebben in de tijd? Mevrouw Verhoef: Ik ga er achteraan. De voorzitter: Heeft de heer Hoppenbrouwer zich al aangemeld? Die staat wel genoteerd voor een agendapunt. Mevrouw Zwinkels: Hij komt wel. De voorzitter: Dan gaan we dat later noteren. Dank u wel. De heer Ruijtenberg: Ik wilde graag mede delen, dat ook ik aanwezig ben bij de vergadering. De voorzitter: U staat nog niet genoteerd, maar bij deze. Dan moet ik iets instellen, dat ik een ieder die straks iets gaat zetten ook ga zien. Ja, de digitale vergadering.

2. Insprekers

De voorzitter: Wij hebben insprekers vanavond. Er heeft zich een drietal insprekers gemeld. Op twee kom ik zo terug, maar we hebben eerst de heer Wilde. Hij wil graag iets melden over het punt ruimtelijke adaptatie strategie. Op de twee andere heren kom ik zo, nadat ik de heer Wilde de gelegenheid heb gegeven om er iets over te vragen.

Inspreker 1:

De heer Wilde: Goedenavond, dank u wel dat ik deze kans krijg om wat te zeggen over de ruimtelijke adaptatie strategie. Ik spreek vanavond met name in mijn rol als voorzitter van Lansingerland Samen Duurzaam, het duurzaamheidsplatform van de bewoners van Lansingerland, om de verbinding te leggen samen met de gemeente, maatschappelijke organisaties en bedrijven om meer te bewerkstelligen op het gebied van talloze thema's op duurzaamheid. Met die blik hebben wij gekeken naar de ruimtelijke adaptatie strategie. Laten we beginnen met het positieve. We zijn blij, dat er een plan ligt. Het is goed dat hier aandacht voor is bij de gemeente. Goed ook, dat er niet alleen wordt gekeken naar klimaatadaptatie, maar ook mitigatie en goed dat er een focus is op zowel hitte, droogte als

wateroverlast. Waar we wat minder blij mee zijn, is dat we compleet de urgentie missen in dit stuk. We zitten al volledig in klimaatverandering en het lijkt alsof we aan het plannen zijn van een nieuwe wijk of wat dan ook, allemaal heel ver weg, 2050 is uiteindelijk het doel, dat we willen bereiken, dus we missen heel erg de urgentie hierin. Dat in combinatie met het feit, dat we als bewoners met name die A13/A16 verbinding zien, een enorme kaalslag aan bomen. Wij proberen als platform nu al anderhalf jaar met de gemeente samen ervoor te zorgen, dat er veel meer bomen komen in de gemeente Lansingerland, ook voor de redenen, die allemaal worden genoemd in het plan ruimtelijke adaptatie strategie. Maar het lukt ons niet om ervoor te zorgen, dat er nu eindelijk wat meer bomen komen. Al de zorg die men dan heeft bij de gemeente om een boom te planen en wie gaat dat dan onderhouden, hoe dan ook, daar hebben we allemaal oplossingen voor, maar toch blijkt het gewoon heel lastig te zijn. Dus wij zouden echt het college willen oproepen om zich echt in te zetten om veel sneller aan de slag te gaan en ook aan de bewoners te laten zien, dat men deze thema's enorm serieus neemt en dat we niet kunnen wachten tot 2050 voordat alles oké is. Dat we nu beginnen met bomen planten en meer groen in de wijk. Dat is niet alleen mooi om het klimaat wat aangener te houden in deze gemeente, maar ook voor de biodiversiteit en ons watersysteem en ook voor de bomen en ook voor zoveel andere punten, die dat oplevert. Mijn vraag is echt om nog eens heel goed te kijken: maak het smart, focus op meer korte termijn doelen. Dat zou ons heel erg blij maken. Dank u wel.

De heer Jumelet, WIJ: Dank voor de inspraak uiteraard. Dank voor de positieve woorden, maar anderzijds ook meer de waarschuwing tussen aanhalingstekens. In hoeverre zijn jullie nou ook betrokken geweest bij de totstandkoming van deze strategie? U geeft aan, dat u toch een aantal inwoners vertegenwoordigt. Het gaat ook over de omgeving van onze inwoners. In hoeverre zijn jullie betrokken geweest bij de totstandkoming van de strategie? De heer Wilde: We zijn niet betrokken geweest bij deze strategie. Een paar dagen geleden heb ik hem voor het eerst gezien.

Mevrouw Zwinkels, L3B: Meneer Wilde, bedankt voor uw inspreken. U wilt meer bomen. Dan neem ik aan dat u en de groep waar u voorzitter van bent ook nagedacht heeft over de vraag waar u graag bomen zou willen. Heeft u ideeën van: daar kunnen veel meer bomen komen? Er zijn plekken waar ze op dit moment verdwijnen, allemaal bij die A16. Maar heeft u er ook al over nagedacht waar u graag meer bomen zou willen zien? De heer Wilde: Ja, daar hebben we over nagedacht. Daar hebben we ook verschillende keren met de gemeente over gesproken, of het mogelijk is, en dat blijkt iedere keer toch wel heel lastig te zijn. Nogmaals, de ambtenaren zijn wel heel welwillend om met ons te praten en mee te denken, maar men vangt het toch altijd weer terug in bepaalde regels: dat kan niet daar, dat is nu eenmaal zo, er is geen budget voor, groenbeheer, noem maar op. We hebben heel veel ideeën waar de bomen kunnen komen, we hebben ook ideeën over circulaire voedselstraten en allemaal hele mooie ideeën. Het enige wat tot nu toe tot stand is gekomen, is de pluktuin bij Bergschenhoek, bij de tennisbaan, daar hebben we een groot plukbos. We willen veel meer van dit soort projecten opzetten en ook de bewoners betrekken bij dit verhaal. Bij de vogelbuurt hebben we meegedacht: hoe maken we nu zo'n buurt vogelvriendelijk? Maar het lukt ons nu gewoon niet om daar een actieve rol in te spelen ook al was dat wel in het begin afgesproken, dat we dat samen met Rotta zouden doen. Dus we zijn heel welwillend en we willen heel graag, maar het lukt gewoon niet. Nogmaals, dat ligt niet zozeer aan de ambtenaren, maar het ligt meer aan de regels en het systeem hoe het nu zit. Ik vrees door de urgentie waar we nu in zitten, dat dit soort regeltjes ons niet verder gaan helpen. Ik zou iedereen toch eens op willen roepen om goed te kijken naar de regels, hoe ze nu zijn, en kijken: wat is echt nodig en hoe kunnen we de transitie naar een veel groener Lansingerland versnellen? Niet alleen maar plannen maken, waar we uiteindelijk klimaatadaptief willen zijn in 2050, want tegen die tijd zien Nederland en Lansingerland er totaal anders uit. Dan zijn deze plannen misschien niet eens meer zo actueel. Dat vrees ik. Ik zoek echt de urgentie.

De heer Duk, GL: Dank aan de heer Wilde voor deze inspraak. Eigenlijk wilde ik exact hetzelfde vragen als de vorige vragensteller, maar ik word toch nog getriggerd. Hoe vindt u dat de gemeente creatiever kan omgaan met de regels, die nu de bomen beletten, hoe die kunnen worden ontweken, zal ik maar zeggen. De heer Wilde: De belangrijkste reden die wij horen is dat er budgetten moeten zijn voor het beheer van die bomen. Die budgetten zijn er niet en daarom worden er geen bomen geplant. Terwijl ik denk dat als we gewoon zeggen in een bepaalde wijk met bepaalde bewoners: hier komt een mooie boom, zijn jullie bereid om die boom te adopteren als wijk? Dan zou daar ontzettend enthousiast op worden gereageerd. Sterker nog, dan heb je heel erg die verbinding met duurzaamheid. Dat is niet iets vanuit de gemeente, het is iets van ons allemaal. Dus ik denk dat het ook een heel mooie sociale rol kan spelen. Dat hebben we ook gezien met onze pluktuin. Zo denken we dat we dat op tal van plekken in Lansingerland voor elkaar kunnen krijgen. Als de gemeente zegt: kom met een serieus plan, laat ons dan zien waar dat dan kan, dan wil ik zeker nog een keer komen met die plannen. We hebben al meerdere suggesties gedaan en dat is helaas op niets uit gelopen. Ja, ik wil dat zeker nog een keer bekijken.

De heer Van der Stelt, CDA: Dank aan de heer Wilde voor zijn inspraak. U vindt het verhaal nog te weinig smart, zegt u. Maar is u bekend, dat deze adaptatiestrategie nog gevolgd wordt door een uitvoeringsagenda, die dan natuurlijk een stuk smarter moet zijn. Ik mag hopen dat uw betrokkenheid daarbij in ieder geval geregeld gaat worden. Dat lijkt me hartstikke goed. De heer Wilde: Absoluut. Ik wil zeker meedenken. Ik heb begrepen, dat die agenda nog komt, dus ik wil zeker meedenken, uiteraard, ook mijn collega's. Dus heel veel dank voor deze vraag. Nogmaals, het is goed dat er nu een uitvoeringsagenda komt, maar de urgentie wil ik echt nog benadrukken. We kunnen niet alleen maar praten over: in 2030 gaat dit gebeuren en in 2040 dit. Want mensen zien nu, dat die bomen verdwenen zijn en maken zich daar zorgen over: wat komt er voor terug? Als je pas over 5 of 6 jaar begint met bomen planten, dan is dat nu niet zichtbaar. Ik zou ook aan de perceptie willen werken als gemeente, dat we ons echt inzetten voor een goede gemeente en niet alleen maar in plannen, maar laat dat nu zien door op verschillende plekken in Lansingerland aan de slag te gaan. Dat speelt zeker een rol.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Dank u wel voor uw inspraak. Ik zat te rommelen met mijn camera, dus als ik een vraag stel, waar u al iets over heeft gezegd, dan spijt me dat bij voorbaat. Ik heb twee korte vragen. U had het over regels, die belemmerend zouden zijn. Bedoelt u daarmee landelijke regels of lokale regels? En mijn tweede vraag is: ik zie overal bij het Rottemeren gebied, maar ook langs het fietspad op de Landscheiding bordjes staan met de tekst: kan hier een boom komen? Heeft u daar wat mee van doen? Kunt u daar iets meer over zeggen? De heer Wilde: Het zijn met name lokale regels, voor zover ik heb begrepen. Wij werken bijvoorbeeld met meerbomen.nu die actief met verschillende gemeenten samen werkt om bomen te planten. Het ligt met name aan de lokale regels waarom men zegt: dat is lastig. Dan die borden. Er zijn inderdaad 48 borden geplaatst de afgelopen weken, ook rondom moederdag om er moeder aarde van te maken en eigenlijk om mensen zich er bewust van te maken hoe mooi het is om een boom te hebben en wat het allemaal voor voordelen heeft. Er was ook een column in de Heraut. Eigenlijk hebben we wel 100 redenen waarom bomen een goed idee is, maar ik heb me even gehouden tot de top 10 redenen daarvoor. Ik denk dat daar heel veel kansen liggen en ook verantwoordelijkheid bij ons allemaal.

De voorzitter: Dan zijn er verder geen vragenstellers meer. Meneer Wilde, dank voor uw inbreng en toelichting. Het agendapunt zal vanavond besproken worden, dan kunt u het e.e.a. aanhoren.

3. Vaststelling verslag vorige vergadering d.d. 6 april 2021

De voorzitter: Zijn daar nog op- of aanmerking over gekomen? Ik kijk even naar links. Nee. Dan is het bij deze vast gesteld.

4. Vaststelling agenda en inventarisatie rondvragen

De voorzitter: Ik ga even verwijzen naar een brief van gisterenmiddag, die u gekregen heeft, omtrent het agendapunt 6.a vaststellen bestemmingsplan woningbouwlocatie Treurniet. Dat heeft u allemaal kunnen lezen. De strekking van het geheel is dat het deze avond, tenzij u er anders over beslist, niet behandeld zal worden. Het voorstel wordt gedaan om dat te verschuiven naar 8 juni. De heer Blonk: Mooi dat er overeenstemming is met omwonenden, de vereniging Houd de maalterij leefbaar. Dat die twee lagen er bovenop wordt terug gebracht naar één, dat staat niet in de brief, maar ik heb het wel gehoord. Dus hiermee is een hele grote hobbel weg genomen. Maar we zijn er nog niet. Ik wil de wethouders hier voor de komende weken toch wat over meegeven. Dat is het volgende. Ik wil er bij de wethouder op aandringen, dat u wel serieus slagerij De Rooij mee neemt in deze participatie bij deze ontwikkeling. De bestaanszekerheid van deze slagerij staat op het spel. Ik wil dat graag nader duiden, als dat nu mag. De voorzitter: Dan zitten we al bijna bij de behandeling van dat punt. De heer Blonk: Ik wil het ook wel bij de actualiteiten uit de commissie doen. Dat maakt mij niet uit, die mogelijkheid heb ik ook. Het mag van de agenda af, maar ik wil dan bij agendapunt 7.b nog even uitleggen wat ik met de slager wil. De voorzitter: Ik zet uw naam bij de actualiteiten uit de commissie. Even verder beluisteren hoe u tegen deze brief aankijkt, of er eenstemmigheid is t.a.v. 8 juni. De heer Alsemgeest: Een klein beetje inhakend op wat de heer Blonk zei. Hij heeft al wat gehoord in het wandelgangeninformatiesysteem, zoals dat zo keurig heet, wat wij natuurlijk allemaal niet weten. Zou de wethouder een klein tipje van de sluier kunnen oplichten over wat er precies gaande is, want we hebben ons als fracties toch voorbereid op dit mooie punt. Misschien is het ook wel een beetje een heikel punt. Wat kunnen we een beetje verwachten in juni? Of moeten we het hele bestemmingsplan weer opnieuw lezen? Ik wil me ook even scharen achter de heer Blonk met het verhaal van de slager, maar ik laat hem daar graag het woord over voeren. De voorzitter: Zijn er nog andere leden van de commissie die hier iets over willen zeggen? Nee. Dan is het de vraag wat we nu doen met de vraag van de heer Alsemgeest: waar gaat het dan nu om? Kunnen we dat bij het agendapunt naar voren brengen? De heer Markus: Actualiteiten uit het college. De voorzitter: Dat lijkt me ook wel een goede. De wethouder luistert toch mee, dan kan ze zich daar alvast even op voorbereiden. Mevrouw Arends zetten we even bij dat agendapunt. Even voor u allen: ik zei net bij de insprekers dat zich voor vanavond twee insprekers hadden gemeld t.a.v. het punt woningbouwlocatie

Treurniet. Dat was de heer De Rooij, waar de heer Blonk net al naar verwees, en dat was de heer Wildschut. Mocht vanavond dit agendapunt niet doorgaan, dan zullen beide heren sowieso ook inspreken op 8 juni. Dan is dat al bij u bekend. Met uw instemming gaat punt 6.a van de agenda af, dat wordt dan 8 juni.

Inventarisatie rondvraag:

De voorzitter: Ik heb het nodige langs zien vliegen. Wie meldt zich? De heer Blonk: Ik wil graag bij de rondvraag een vraag stellen t.a.v. de stand van zaken Driehoek Noordpolder. Als de wethouder er bij de actualiteiten uit het college een mededeling over doet, dan kan ik die vraag ook daar wel neerleggen, dan hoeft het niet in de rondvraag. De heer Duk: Ik heb een rondvraag over de verlichting in de fietstunnel onder de A12. De heer Alsemgeest: Ik heb een rondvraag betreffende de gerealiseerde sociale woningbouw in Parq Verde aan de Hoeksekade in Bergschenhoek. De heer Muis: Ik heb een rondvraag over de weidbloembuurt en het verbroken contact daar tussen de bewonersvereniging en de gemeente. De voorzitter: Helder. We hebben vier rondvragen tenzij.

5. Bespreekpunten:

5.a Informatievoorziening en verloop van proces omtrent verduurzaming zwembad de Windas

De heer Duk, GL: Een motie pas na 6 jaar willen uitvoeren, hier pas over informeren nadat ik hier op door ben gaan vragen, deze maar voor de helft en het maar nipt voor de eindstreep uitvoeren nadat heeft aangegeven, dat dat sneller moet en een deadline heeft gesteld, een toezegging doen dat er op een bepaalde datum een uitwerking zou worden gegeven, maar deze datum vervolgens met een jaar overschrijden, de raad niet actief informeren dat deze datum niet gehaald wordt, niet actief informeren dat er twijfels zijn over de juistheid van het eerder gedeelde onderzoek, niet actief een nieuwe datum geven waarop de uitwerking gedeeld zal worden: het resulteerde bij mij in de conclusie dat de wethouder aan koud watervrees doet. Daarmee druk ik mij mild uit. Je zou ook kunnen zeggen, dat het getuigt van minachting van de raad, dat een college niet op tijd vragen van mij beantwoordt, moties op lange termijn schuift en toezeggingen niet nakomt. In de ogen van onze fractie schaadt dit het vertrouwen. Toch heeft GL er op dit moment voor gekozen om geen interpellatiedebat aan te vragen, we willen het college de kans geven na het oordeel van deze commissie om te erkennen dat er fouten zijn gemaakt in de informatievoorziening, dat er niet voldoende urgentie bij de uitvoering van dit raadsinitiatief heeft gelegen en dat er voldoende opties zijn geweest om aan te geven dat de toezegging niet op tijd kan worden nagekomen. Het college geeft aan in haar brief van vorige week, dat kwaliteit voor gaat op snelheid. En al deel ik deze mening, zet ik mijn twijfels bij de noodzaak van een overschrijding van een jaar en wil ik erop wijzen, dat de kwaliteit van informatie niet beperkt mag blijven bij het delen van één onderzoek per twee jaar, maar ook zou moeten bestaan uit het delen van de voortgang. Daarom de volgende vragen aan de commissie. Wat is uw oordeel over het met u gedeelde feitenrelaas over de moties, toezeggingen en informatie aan de raad? Welke conclusies vindt u dat het college hieruit dient te trekken? Vindt de commissie dat zij gedurende het proces altijd actief, tijdig en volledig is geïnformeerd? Tenslotte. Het gaat in de landelijke politiek op dit moment veel over macht en tegenmacht. Over informatievoorziening aan de volksvertegenwoordigers. Ook lokaal zou het hierover moeten gaan. Ik agendeer nu dit onderwerp, maar dit had ook over elk ander raadsinitiatief kunnen zijn gegaan uit elke andere partij. Om in de toekomst voldoende, juiste en tijdige informatie te krijgen en om te voorkomen dat raadsinitiatieven achter in een la terech komen, is het nu van belang om een duidelijk signaal te geven aan het college. Dank u wel.

De voorzitter: Ik ga van groot naar klein en dat zal bij alle agendapunten zijn, dus dan kunt u zich daar op voorbereiden.

De heer Blonk, L3B: De heer Duk heeft twee vragen gesteld, maar in de schriftelijke aankondiging staan er zes. Ik houd me even aan die zes vragen, dat lijkt me wat handiger. Die ga ik even langs. Vindt de commissie dat de moties 22017-054 en 2018-027 tijdig en volledig zijn uitgevoerd? Nee, dat is niet het geval. Vindt de commissie dat de toezegging 2019-109 is nagekomen? Nee, dat is niet het geval. Zou in de kaderbrief van 2021 komen. Deze is niet geschreven, maar dat betekent niet dat het toegezegde onderwerp dan kan blijven liggen. Wat had het college moeten doen met de toezegging, toen bleek dat de kaderbrief 2021 niet zou worden geschreven? Op dat moment had dat onderwerp gewoon opgepakt moeten worden. Vindt de commissie dat zij gedurende het proces altijd actief, tijdig en volledig is geïnformeerd? Nee, dat is niet het geval, omdat het proces heeft stilgelegen. Niemand was er, denk ik, mee bezig. Volgens het onderzoek van Sweco kan er in 20 jaar 4.600 ton minder CO2 worden uitgestoten en een miljoen euro worden bespaard door full electric te gaan, de toegezegde technische en financiële uitwerking laat nu een jaar langer op zich wachten dan is toegezegd. Hoe kijkt de commissie daar naar? Mijn reactie namens L3B is, dat het heel erg jammer is dat het zo gelopen is en zonde van de tijd. Welke lessen zou het college moeten trekken over de omgang met de raad? Alerter te zijn met de uitvoering van

moties en toezeggingen. Deze door GL in november 2017 aangekaarte zaak loopt dus al 3,5 jaar. Mijn vraag aan de wethouder is: wat is de oorzaak van deze vertraging, hoe en wanneer wordt dat nu opgepakt? Dank u wel.

De heer Van As, VVD: Ik kan me in grote lijnen wel aansluiten bij de vorige spreker. Ik ga toch even de vragen langs, die de heer Duk schriftelijk heeft ingediend in plaats van de vragen die hij net stelde, want aan de hand daarvan hebben we het ook voorbereid. Ik hoor wat woorden als 'minachting van de raad' 'weinig vertrouwen'. Ik vind dat wel scherp gesteld, zwaar, vooropgesteld, maar daar kom ik zo wel op terug bij het doorlopen van de vragen. Zijn de moties tijdig en volledig uitgevoerd? Als je echt heel scherp kijkt: ja, dan zijn ze op zich wel uitgevoerd, maar dat had wel beter gekund. Is de toezegging voldoende nagekomen? Nee, ik denk het niet. Daar sluit ik me aan bij de vorige spreker. Waar ik wel over heb nagedacht, is dat er in 2020 ook andere omstandigheden waren, een mondiale crisis. Ik kan me voorstellen, dat dit niet de hoogste prioriteit gehad heeft. Zoals het college stelt: zorgvuldigheid boven snelheid. Ja, maar daar had best informeren bij gepast. Meer informeren dan nu gebeurd is. Wat had het college moeten doen met de toezegging? Dat is eigenlijk: informeren. Er zijn misschien verzachtende omstandigheden. Ik ben heel benieuwd naar de reactie van de wethouder daarover, hoe die hier tegenaan kijkt. Maar hier hadden we wel beter geïnformeerd kunnen worden, denken wij. Zijn wij tijdens het proces tijdig, actief en volledig geïnformeerd? Eigenlijk ook niet dus. Dat volgt uit wat ik net zei. Ik denk in het proces dat we wel geïnformeerd zijn, tijdig en volledig, althans in die zin: niets gemist. Kijkende naar de periode van 3,5 jaar verder vanaf de motie van GL, achteraf kijk je een koe in zijn kont zeggen ze weleens, maar dat is natuurlijk wel een behoorlijke periode. Er is nog niet veel gebeurd volgens mij. Puntje 5, er kan in 20 jaar tijd 4.600 ton CO2 worden bespaard en een miljoen euro. Ja, daar kun je volgens mij niet tegen zijn. Dat is natuurlijk wel zonde, hoe langer het duurt. Hoe eerder hoe beter in dat opzicht. Welke lessen zou het college moeten trekken? Ik vind die erg belerend gesteld. Ongetwijfeld positief kritisch bedoeld, zo wil ik hem in ieder geval benaderen met de beste intenties. In het algemeen vinden wij dat de raad voldoende en tijdig wordt geïnformeerd. Bij het achterwege blijven van de kaderbrief had wel betere informering plaats kunnen vinden. Ik ben benieuwd hoe de wethouder daar naar kijkt, maar wat ons betreft zou dat beter kunnen. We kunnen ons goed indenken, dat er overigens wel andere onderwerpen waren, die op dat moment prioriteit hadden. Dat neemt niet weg, dat dit gewoon een groot dossier is en het loopt al lang. Hier moet aandacht voor blijven. Dank u wel.

De heer Van der Stelt, CDA: Ook ik kan me grotendeels aansluiten bij het betoog van de heer Blonk en vorige spreker. Ik ga het dan ook niet helemaal herhalen. Ik zal proberen het heel kort en krachtig samen te vatten. Het is niet goed, dat moties, die we aannemen, een beetje op zijn beloop lijken gelaten te worden. Dat lijkt hier het geval. Dingen moeten gewoon tijdig worden afgehandeld en de raad moet daar goed over worden geïnformeerd. Daar is het ook niet helemaal goed in gegaan, dus dat deel ik ook met de heer Duk. Ook al vertraagt de voortgang om moverende redenen, dan stel je daar de raad van in kennis. Er kunnen heel goede redenen zijn. Ik denk, zoals vorige spreker ook al aangaf, dat het te maken heeft met andere prioriteiten, waardoor dit wat achter is geraakt, maar ik kan natuurlijk niet voor het college spreken, dat horen we wel. Ik hoop dat alsnog de uitwerking van de moties toch snel verder gestalte kan krijgen en dat we dit van het lijstje kunnen afstrepen. Dank u.

De heer Jumelet, WIJ: Omwille van de tijd kan ik zeggen, dat ik me bij de beantwoording, zoals meneer Blonk aangaf, volledig kan scharen, wat ook andere sprekers doen. Het is toch wel heel jammer, dat de raad eigenlijk niet goed is geïnformeerd over de voortgang. Wellicht zijn er andere prioriteiten gesteld, maar had dan ook als college terug gekomen naar de raad en gezegd: hier hebben we nu op dit moment geen tijd, capaciteit of wat dan ook voor. De raad tast eigenlijk gewoon in het duister over wat de redenen zijn. Dat betreuren we ten zeerste. Met name ook, omdat het eigenlijk allemaal niet zo ingewikkeld lijkt om deze slag te maken bij het zwembad. Het had heel mooi geweest als wij vrij snel na 2017 die slag hadden kunnen maken. Nu lijkt het erop, dat we duurzaamheid heel hoog op de agenda hebben staan, maar als het op uitvoering aankomt, dan laten we het een beetje op zijn beloop. Ik hoop niet dat dat het verhaal is, want dan wordt het een papieren tijger. Ik hoop van harte dat de wethouder zo meteen in zijn beantwoording aangeeft dat het met grote prioriteit wordt opgepakt en zo snel mogelijk wordt afgehandeld, zodat we dit jaar dit punt kunnen afronden. Dank u wel.

De heer Markus, CU: Er is al veel gezegd en veel herhaald. We zitten gelukkig allemaal goed op één lijn. Heel kort en goed: moties en toezeggingen moeten gewoon nagekomen worden. Ik bedoel, dat is gewoon een feit, dat moet gewoon te allen tijde gebeuren. Als er goede redenen zijn om dat niet te doen, dan moet je de raad daar gewoon over informeren. Niet nadat er vragen zijn gesteld, maar dat moet je gewoon proactief doen. Dat is heel simpel, dat is niet zo ingewikkeld, dat is gewoon de manier waarop we met elkaar werken en met elkaar omgaan, dus dat lijkt me heel helder en duidelijk. Ik heb het weleens vaker gezegd, ook tegen het college: als er geen voortgang is, meldt dat dan ook gewoon. We

hebben een actualiteitenoverzicht. Zeg gewoon: beste GL, of beste raad, uw motie is zeker nog onder de aandacht, maar de prioriteit ligt even anders, we hebben even 2 maanden geen voortgang geboekt. Prima. Dan kunnen we op basis daarvan altijd nog zeggen: we willen het wel prioriteren, dus laat dat en dat maar liggen. Dan kun je met elkaar het goede gesprek aangaan. Dan weten we prima wat er speelt en wat er aan de hand is. De les voor het college is: informeer ook als er geen voortgang is. Geen nieuws kan voor de raad wel nieuws zijn. Laten we die les met elkaar trekken. Dat hoeven geen ellenlange brieven te zijn, dat kunnen een paar zinnen zijn in het actualiteitenoverzicht, dat hoeft allemaal niet ingewikkeld. Ik wil het ook niet groter maken dan het is. Om het nu over macht en tegenmacht te hebben, dat gaat me veel te ver op basis van deze discussie. Nogmaals, laten we de verduurzaming van de Windas zeer snel oppakken, want elke maand dat we het niet doen, gaat er inderdaad CO2 de lucht in, wat gewoon zonde is en wat opgepakt had kunnen worden. Dus altijd informeren, ook als het college denkt, dat er geen nieuws is. Dat kan voor de raad nog steeds nieuws zijn, laat dat een wijze les zijn. Snel aan de slag met de verduurzaming van de Windas. Dank u wel.

De heer Van der Stad, D66: Goed dat proces omtrent de verduurzaming van zwembad de Windas door GL wordt geagendeerd. We zijn het ook eens met de bewoording van GL vanavond. Er is geen enkele aanleiding om te vertragen in dit dossier en zonder recente beantwoording van het college kregen wij als D66 fractie ook het idee, dat er bewust en onnodig wordt vertraagd. Het verrichte onderzoek naar de verduurzaming van zwembad de Windas is glashelder. Investeer en bespaar over 20 jaar tot een miljoen euro, maar ook tot 6.000 ton CO2. Een update op dit dossier hadden wij graag eerder actief vanuit het college mogen vernemen, maar gezien de beantwoording van afgelopen week wachten wij graag het voorstel van het college af. Nog in het kort de beantwoording van de vragen van GL. Nee. Nee. Anticiperend handelen. Nee. Onnodig. En de laatste vraag wordt gesteld aan het college zelf. Tot zover.

De heer Xhemaili, PvdA: Excuus voor mijn latere binnenstappen. Mijn collega mevrouw Verhoef gaat het woord voeren. De voorzitter: Dan zal ik noteren, dat u aanwezig bent.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Er is al veel gezegd. Laat duidelijk zijn, dat ook de PvdA zich schaart achter de woordvoering en ook de manier waarop dit bespreekstuk onder de aandacht is gebracht door de fractie van GL. Er is heel veel moeite gedaan door deze fractie en ook door vele andere fracties om het college aan te sporen om het zwembad te verduurzamen en om daar vaart achter te zetten. Als je kijkt naar de reeks aan momenten, waarop wij hebben moeten rappelleren, informatie hebben moeten opvragen om dit uitgevoerd te laten worden door het college, dan is dat toch echt irritant en onacceptabel lang. Dat is vervelend en dat laat niet zien, dat duurzaamheid als een prioriteit wordt gezien. We hebben natuurlijk een crisis gehad, of nog steeds, dat kun je als een excuus zien, maar ik vind dat we in het algemeen verduurzaming wel urgent moeten behandelen. Ik even de vragen langs lopen. Nee, de moties zijn niet tijdig en volledig uitgevoerd. Dat is het antwoord op vraag 1. Vraag 2: nee, de toezegging is nog niet nagekomen. Vraag 3: we hadden graag tussentijds gerapporteerd gekregen, geïnformeerd geworden, ook al is die kaderbrief niet gekomen. Vraag 4: nee, niet tijdig en niet vaak genoeg. Vraag 5 geeft eigenlijk aan wat de verduurzaming of de CO2 vermindering kan zijn, de impact van deze verduurzaming van het zwembad is groot. Dat had wat ons betreft dus wel prioriteit moeten hebben. Ik heb daar nog wel een vraag over aan de wethouder. In de brief, in de beantwoording wordt aangegeven, dat er een second opinion is nodig geacht. Op zich kunnen wij daar achter staan. Het gaat om een groot bedrag, ook wel om technisch lastige zaken, al we dat zo lezen. Er staat dat in het tweede kwartaal van 2021 de resultaten komen van beide onderzoeken, dus ook de second opinion. Mijn vraag is: is dat echt voor het zomerreces? Klopt het inderdaad, wat ik lees, dat het niet een 100% besparing kan zijn van elektraverbruik en dat er ook nog een stukje gasverbruik zal zijn? Tot slot, beter en vaker informeren, dat is wat we hieruit kunnen leren, of in ieder geval: het college kan het daaruit leren. Ik hoop dat we echt nu snel vaart maken op dit dossier. Ik hoor dat ook graag van de wethouder dadelijk terug. Dank u wel.

De voorzitter: Ik vraag me af welke wethouder het gaat beantwoorden. Wethouder Fortuyn vanwege het zwembad of wethouder Van den Beukel vanwege de verduurzaming? Ik heb veel vragen gehoord en het antwoord nee, nee, nee. Er is nog een vraag over proactieve informatieverstrekking. En de vraag over het second opinion? Welke wethouder gaat zich hier even over buigen?

Wethouder Fortuyn: Er is ook een vraag of scenario A niet uitgevoerd kan worden. Ik heb met u mee geschreven. Dank u wel, dat u een recapitulatie gemaakt heeft. Goedenavond dames en heren van de commissie ruimte. Ik sta hier niet vol trots voor u om even te vertellen, dat we het allemaal zo fantastisch gedaan hebben. Laat ik daar maar direct mee beginnen. Ik ben het er ook mee eens, dat als er een motie is, dan moet je het gaan uitvoeren en dan moet je het nakomen. Zoals gesteld is ook door WIJ, tussen plan en uitvoering, we zijn heel goed in beleid maken, maar in de uitvoering wil het nog weleens een keer mis gaan. Dat klopt ook wel. Meneer Blonk vraagt naar de oorzaken. Ik kan allerlei oorzaken over 3,5 jaar aangeven, maar ik denk dat het niet zo gek veel toevoegt aan vanavond, want het

gaat uiteindelijk om het resultaat. Het meer informeren, ja, ik ben het volstrekt met u eens. Het is vaak een zoektocht. Je informeert heel veel en tegelijkertijd informeer je te weinig. Meneer Markus zegt ook: geen nieuws van jullie, kan wel nieuws voor ons zijn. Ik denk dat dat een waarheid is als een koe. Dat onderken ik ook. Ik zie dat wij hier met elkaar niet het goede proces hebben doorlopen. Meneer Duk, ik ken u heel erg goed, u komt met grote woorden als koud water vrees en minachting. Het laatste wat ik minacht, meneer Duk, is u als raadslid, u als commissie en sowieso de raad in zijn algemeenheid. De grootste fout, die je kan maken is minachting van je gemeentebestuur, wat feitelijk ook je baas is, dus het lijkt me niet handig om dat te doen en dat willen we ook niet. Laten we daar helder in zijn. Erkennen van fouten in dit dossier, ik ga er niet moeilijk over doen: dit heeft gewoon niet goed gelopen. Dit is niet goed gelopen. Laat ik daar helder in zijn. Dit had scherper gemoeten. De heer Blonk vraagt naar de oorzaken. Nogmaals, daar kunnen we het over hebben, daar kunnen we allerlei details doen, maar het is gewoon niet goed gelopen. Miskennis van de urgentie, daar wil ik even bij stil staan. Mevrouw Verhoef begon daar ook over. Ik hoorde ook een inspreker iets zeggen over bomen planten. Ja, het zijn allemaal ambities, het zijn plannen, het zijn wensen, je kan ze uitvoeren, daar heb je geld voor nodig, maar los daarvan: wij doen als gemeente al heel veel. De afdeling duurzaamheid, oftewel de afdeling Van den Beukel, zijn de beleidsinstrumenten. Beleid wordt daar gemaakt. Vervolgens wordt beleid vertaald in uitvoering. Als u ziet wat wij in de afgelopen jaren met elkaar bereikt hebben op het maatschappelijk vastgoed, de voetbalvelden, de LED-verlichting et cetera. Er zijn ruim 1.000 panelen geplaatst, de scholen hebben we aangepakt. We doen verschrompelijk veel aan de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed en maatschappelijk vastgoed en we zijn heel grote stappen aan het zetten. Dat wil ik toch wel even gezegd hebben. We hebben het nu over het onderwerp de Windas, een heel belangrijke. Eens dat het geagendeerd wordt en dat het opgebracht wordt. Maar wees wel bewust, dat we heel veel doen. In het kwartaaloverzicht van meneer Van den Beukel, de afdeling duurzaamheid, kunt u ook goed zien wat we al doen of wat we gaan doen. Ik denk dat daar ook oog voor moet zijn en niet alleen de focus op wat niet gebeurd is. Dat wil ik toch wel even geadresseerd hebben. Ja, het kan altijd sneller. Ja, L3B staat voor realistisch duurzaam en GL, als ik dat spectrum even mag noemen, die staat voor maximaal gaan. Dus het is altijd toch het evenwicht en de balans zoeken met elkaar. De kwaliteit van informatie: ja, ik ben het ermee eens, dit moet gewoon beter. Maar dat geldt voor meer dossiers, er moet gewoon eerder geschakeld worden. Zoals de heer Markus aangaf: geen nieuws kan nieuw voor de gemeenteraad zijn. In die zin onderken ik dat. In dat verband, ik zal het niet letterlijk doen, want ik zit hier ook maar een beetje in mijn eentje, maar een boetekleed heb ik achter me hangen, ik kan hem aantrekken. Ik trek een boetekleed aan, omdat dit gewoon niet goed gelopen is. Klaar. Daar wil ik ook geen discussie meer over hebben. Het is gewoon niet goed gegaan, ik erken dat. Niet alleen ik, maar het college erkent dat ook. Dan het goede nieuws. Volgende week dinsdag komt in het college ter tafel het voorstel m.b.t. de verduurzaming van de Windas. We gaan daar grote resultaten in bereiken. Aan u is uiteraard het besluit om het voorstel van het college te volgen. Als u daar met u allen ja tegen zegt, dan kunnen we de eerste stappen dit jaar zetten. De eerste stappen zullen voornamelijk zonnepanelen zijn. Met de PVT panelen zal er een ander proces gelopen worden, omdat het een meer internationale markt is met zonnepanelen, dat is een veel grotere markt in Nederland. Dan kunnen we de eerste stappen zetten om grote resultaten te boeken. Zoals in de beantwoording naar de heer Duk is aangegeven: dan praten we over 875 zonnepanelen. We gaan dan op jaarbasis gemiddeld 352 mW creëren. Dat is pakweg 3% van de windmolen, die er moet komen. Overdrijf het ook weer niet, je moet even alles in zijn verhouding zien. Maar goed, 3% van die megawatt molen die provincie wil. En we gaan daar toch een grote reductie mee bereiken van 70% in elektriciteit. En wat de PVT aangaat: 100.000 m3 gas. Als je bedenkt dat het gemiddelde huishouden zo'n beetje 1.500 tot 2.000 m3 gas gebruikt, dan zouden we behoorlijk wat huishoudens daarmee kunnen voorzien. Het totale pakket komt naar u toe na volgende week. Ik hoop het dan op korte termijn met u te kunnen bespreken en dat we dan ook echt stappen in de uitvoering kunnen zetten om met elkaar de Windas te verduurzamen. Er bleef nog één vraag hangen, van mevrouw Verhoef. Kan A, dus compleet energieneutraal: nee, dat kan niet. Dat heeft alles te maken met de technologische ontwikkelingen. Het heeft ook met de continuïteit te maken, met het voortbestaan van al je activiteiten in het zwembad. Maar daar komen we op terug in het B&W voorstel. Ik hoop, dat ik hiermee naar tevredenheid van de commissie de beantwoording heb gedaan van de gestelde vragen en de toezegging, die ik doe. Nogmaals, het boetekleed aantrekken, de eerstvolgende fysieke vergadering zal ik hem fysiek aantrekken, zodat u dat kunt zien. Vervolgens hopen wij in de komende vergadering het raadsvoorstel aan u voor te leggen met hopelijk uw positieve instemming. De voorzitter: De toezegging is genoteerd. Ik heb nog wel even een vraag. De laatste vraag van mevrouw Verhoef t.a.v. de second opinion. Is die bij deze beantwoord door u? Wethouder Fortuyn: De second opinion is uitgewerkt en is onderdeel van het raadsvoorstel, dat straks komt.

Tweede termijn

De heer Duk, GL: Ik ben eigenlijk heel, heel, heel erg blij met de woorden van de heer Fortuyn. Ik word hier hoopvol van. Ik ben echt heel blij en ik hoop oprecht, dat nu hij dit boetekleed heeft aangedaan er

van zal leren. Ik heb wel een ander punt. Met het raadsvoorstel, dat gaat komen, zal niet het volledige gasverbruik worden opgelost. Maar de doelstelling in de visie duurzaamheid is dat we in 2035 volledig van het gas af zijn. De levensduur van een installatie als deze is 20 tot 25 jaar. Daarmee halen we dus nu al niet de doelstelling om van het gas af te gaan, tenzij er in het raadsvoorstel, dat er gaat komen, staat hoe wij in 2035 ook met het zwembad volledig van het gas af zijn. Ik hoop heel erg, dat het college dat mee zal nemen in het raadsvoorstel. Voor de rest ben ik helemaal blij. Dank u wel.

De heer Blonk, L3B: Ik ben tevreden met de antwoorden die gegeven zijn door de wethouder en ook door de collegae. Nog één reactie op de tweede termijn van de heer Duk. Ik denk dat het een illusie is te veronderstellen dat in 2035 heel Lansingerland van het gas af is, maar daar kom ik straks bij de RES op terug.

De heer Van As, VVD: Uitstekende beantwoording. Ook al had ik dat letterlijke boetekleed best een keer willen zien, vind ik het wel heel fraai dat u dat heeft aangetrokken. Dank u wel.

De heer Duk, GL: Een opmerking over de opmerking van de heer Blonk. Het gaat niet over 'geheel Lansingerland van het gas af in 2030'. Maar het gaat erom, dat in de duurzaamheidsvisie staat, dat het gemeentelijk vastgoed in 2035 volledig van het gas af zou zijn. Dit is een voorstel, dat de heer Blonk zelf heeft goedgekeurd.

De heer Van der Stelt, CDA: Ik dank wethouder Fortuyn voor zijn glasheldere antwoord en toelichting. Fijn, dat de heer Duk gelukkig is daarmee. Hartstikke mooi.

De heer Jumelet, WIJ: Het is niet alleen meneer Duk, die er gelukkig mee is, maar het is de raad die er gelukkig mee moet zijn, omdat het een motie was, die wij hebben aangenomen als raad. We hebben een uitgangspunt vast gesteld rondom het gemeentelijk vastgoed, dat meneer Duk net nog memoreerde. In die zin is de blijdschap, hoop ik, raadsbreed. De beantwoording van de wethouder was helder. Ik begrijp, dat hij niet veel behoefte heeft om terug te kijken. Maar wellicht is het wel goed als hij dat kleed toch nog om de schouders heeft hangen, om dan toch wellicht binnen het college of anderszins na te denken over de vraag hoe dit heeft kunnen gebeuren, dat het zo lang heeft moeten duren voordat er een voorstel komt. Want wellicht had de afgelopen jaren wellicht wat CO2 bespaard kunnen worden. Maar goed, dat is achteraf. Ik ben blij dat komende dinsdag dus blijkaar er een voorstel ligt in het college, dat wellicht in juni of juli naar de raad komt. Blij met de uitkomst. Dank u wel.

De heer Markus, CU: Ik keek al uit naar de fysieke vergaderingen, maar nu ik de toezegging van de wethouder heb, dat hij tijdens de eerste fysieke vergadering met een boetekleed binnen komt lopen, nu kan ik niet wachten tot we weer fysiek bij elkaar zitten. Ik zou dit wel graag als toezegging genoteerd willen hebben, want ik wil het wel zien. De wethouder heeft ook beloofd, dat hij vanaf nu proactief toezeggingen gaat nakomen, dus mocht dat niet zo zijn, dan krijgen we vast een kattenbelletje waarom er geen boetekleed is. Maar alle gekheid op een stokje: ik waardeer de beantwoording van de wethouder. Helder. Mooi, dat het op deze manier kan. We zijn ook blij. GL heeft dit ter sprake gebracht en als GL tevreden is, dan zijn wij ook tevreden. Ik zeg niet, dat ik dat dan altijd ben, maar op duurzaamheidsvlak kunnen we elkaar daarin zeker helpen. Dus snel aan de slag. We zien het raadsvoorstel rondom het zwembad wel verschijnen.

De heer Van der Stad, D66: Geen toevoegingen.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Ook ik ben blij met de beantwoording van de wethouder. Wat mij betreft is het geen boetekleed, dat hij de volgende keer aan doet als we hem fysiek gaan ontmoeten, maar dat mag een superman cape zijn, die wappert in de wind. Hij zegt het zelf al: we doen al veel als gemeente, we hebben al bij gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed stappen gemaakt met de verduurzaming. Volgens mij zit er onder het boetekleed een superman cape, die mag hij wat mij betreft aan blijven houden. Dan nog heel even over het politieke spectrum en alle duurzaamheidsleuzen, die daarbij horen. Maximaal duurzaam voor GL, realistisch duurzaam voor L3B. Voor de PvdA is het betaalbare en toegankelijke energietransitie voor iedereen met goede burgerparticipatie. Dank u wel.

Wethouder Fortuyn: Even een reactie op de heer Duk m.b.t. gasloos maken van maatschappelijk vastgoed. Ik wil niet teveel uit de school klappen, maar in het voorstel gaan we daar aandacht aan besteden. U zult ook zien, dat we er een goed financieringsmodel voor hebben. We komen daar nog even over te praten. Ik ben blij met de woorden van mevrouw Verhoef, want ik zit toch een beetje te twifelen om mijn contacten met de Rooms Katholieke Kerk weer aan te trekken, want die zijn wat verwaterd. Ik ken nog wat mensen in het klooster, dus ik was al bezig om een pij en sandalen te organiseren, maar een superman pakje zou wellicht ook wel passen. Ik ben er nog niet helemaal uit,

maar ik zie die toezegging graag op papier terug. We treffen elkaar wel daar waar we elkaar fysiek tegen komen en ik zal u verrassen. Daar wilde ik het bij laten.

De voorzitter: We hebben de toezegging gekregen, dat wij op korte termijn een raadsvoorstel krijgen en dan wordt dit item weer eens een keer tegen het lamplicht gehouden.

6. Stukken ter advisering aan de raad:

6.a Vaststellen bestemmingsplan 'Woningbouwlocatie Treurniet'

Dit agendapunt is van de agenda gehaald.

6.b Vaststelling bestemmingsplan 'Westpolder/Bolwerk - Will van Kralingensingel 89'

Mevrouw Zwinkels, L3B: De vaststelling bestemmingsplan Westpolder/Bolwerk. Er zijn geen zienswijzen ingediend, het is een particulier initiatief tot het bouwen (.....) huizen. L3B is altijd voor het bouwen van drie huizen. Voor zover we hebben kunnen zien, zijn er geen ontsluitingsperikelen. Dus voor ons wordt het een hamerstuk.

De heer Machielse, VVD: Dit bestemmingsplan is voor ons een hamerstuk. Niet perse omdat er wel of geen zienswijzen zijn, maar meer omdat we het gewoon een prima plan vinden en een mooi stukje ontwikkeling in de punt van de gouden griffelbuurt. Daar wil ik het bij laten. Dank u wel.

De heer Van Harn, CDA: Het betreft hier een klein bestemmingsplan, waar drie nieuwe woningen gebouwd gaan worden op een particulier perceel. De ontwikkeling van die woningen is niet in strijd met rijk, provincie of gemeentebesluit. Ook de ontwikkelcombinatie Westpolder/Bolwerk is akkoord met de voorgestelde ontwikkeling. Daarnaast zijn er ook geen zienswijzen ingediend op dit ontwerpplan. Resumerend: de CDA-fractie kan van harte instemmen met dit ontwerp bestemmingsplan. Dank u wel.

De heer Alsemgeest, WIJ: Ook wij kunnen instemmen met dit voorstel. Het is voor ons een hamerstuk. Dank u wel.

De heer Hofman, CU: Voor ons is het niet anders. Er ligt hier een goed plan voor en wij kunnen er van harte mee instemmen. Een hamerstuk.

De heer Van der Stad, D66: Het is een prima plan. Voor ons ook een hamerstuk.

De heer Ruijtenberg, GL: Maximale duurzaamheid, dat is een term die ik ga onthouden voor over een maand of 10 ongeveer. Het is wel een goed tipje van de heer Fortuyn. In het kader van maximale duurzaamheid kunnen wij ook instemmen met het bestemmingsplan. Zoals al eerder gezegd: het is een klein plan. En wij zijn vooral verheugd over de duurzaamheid. De woningen voldoen aan gasloos bouwen, er wordt iets gedaan met klimaatadaptatie, volgens mij is overal rekening mee gehouden, dus het krijgt onze volledige instemming.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Ook de PvdA-fractie kan volledig instemmen. Het plan is goed toegelicht. We zien er verder geen issues bij, dus we kunnen dit ook als hamerstuk zetten.

Wethouder Arends: Wat ik wil melden? Dat ik heel blij ben met alle inbreng van de fracties en dat we als hamerstuk door gaan. De particuliere initiatiefnemer is daar natuurlijk zeer verheugd op. Dank jullie wel allemaal. Ik zal de waardering overbrengen aan de betreffende ambtenaar. Dank u wel.

De voorzitter: Een tweede termijn niet nodig, want ik heb diverse keren 'hamerstuk' gehoord. Dus bij deze een hamerstuk voor de raadsagenda.

6.c Regionale Energie Strategie (RES 1.0)

De heer Blonk, L3B: In Nederland wordt jaarlijks ongeveer 60 miljard m3 aardgas verbruikt. Een vijfde deel, 12 miljard m3 gebruiken de huishoudens en 48 miljard m3 door bedrijven en energiecentrales, die elektriciteit maken. De vraag is en blijft natuurlijk: kunnen we wel van het aardgas af? Volledig af? Natuurlijk moet er aanzienlijk verminderd worden, maar kunnen we er volledig af? Dat is, gezien alle info die wekelijks in sociale media, tv en radio aan de orde komt, totaal geen gelopen race. Wanneer kunnen we gefaseerd en in welke mate van het aardgas af gaan? Daar wordt in feite onvoldoende op in gegaan in deze RES, terwijl dat een heet hangijzer is van de bovenste plank. Een exit strategie ten aanzien van aardgas heb ik niet gezien. Dat kan niet anders betekenen, dan dat het concept 'van gas los' niet reëel is. Even naar de RES. Drie ankers zitten er met name in: warmte, elektriciteit en duurzame brandstoffen. Warmte: een prima tekst. Isoleren, benutten restwarmte, aardwarmte, uitstekend. Warmte/koude

opslag, aquathermie en nog een aantal van dat soort dingen, allemaal hartstikke goed, keihard mee aan de gang gaan. Dat is heel goed. Dan kom ik bij elektriciteit. Zonnepanelen, zoveel mogelijk op daken van woningen, bedrijven en glastuinbouw. Toppie, zou ik zeggen. Dat moeten we doen. Dadelijk op het zwembad, daar komen ze ook, maar er zijn nog veel meer gebouwen, bedrijven, glastuinbouw, waar je heel veel zonnepanelen kwijt kunt. Het tweede, een ander onderdeel van elektriciteit in die RES, betreft de windturbines. En dat ligt in toenemende mate gevoelig in Nederland, zodat je het gat niet kunt dichten met alleen maar wind en zonne-energie. Waterstof is ook zo'n pijler van duurzame brandstof, waterstof is ook geen grondstof. Waterstof is prima, maar dat moet wel gemaakt worden en dat kost verrekke veel elektriciteit. In de RES staat terecht: zorg ervoor dat de transitie haalbaar en betaalbaar kan zijn. Het is erg belangrijk, dat de energietransitie dus haalbaar en betaalbaar is voor iedereen in Lansingerland en zeker ook voor inkomens met een laag inkomen. In de RES zouden wij graag een exit strategie opgenomen willen hebben t.a.v. de afbouw van het aardgas met een tijdpad en een mate van afbouw en de haalbaarheid daarvan. Wij overwegen daarvoor een amendement in de raad. Dank u wel.

De heer Machielse, VVD: De RES aanpak is onderdeel van het klimaatakkoord, dat zich richt op 2030. Voor een ingrijpende energietransitie is die periode echter veel te kort voor de VVD. Bijvoorbeeld: kernenergie vormt op dit moment geen onderdeel van het klimaatakkoord en van de RES. Maar laten we eerlijk zijn: de kans is groot dat kernenergie vanaf 2035 wel een belangrijke rol gaat spelen. Dan ligt het niet erg voor de hand om tot 2030 onze schaarse ruimte vol te zetten met windturbines en zonneparken. De nu landelijk nieuw te vormen regering zal wellicht het klimaatakkoord op diverse onderdelen nog gaan herzien. Verwacht mag worden de planhorizon dan ook verlengd wordt naar 2050 of nog verder. Die verwachting van de herziening van het klimaatakkoord zal consequenties hebben voor de RES, ook in onze regio. Ik ben eigenlijk wel benieuwd hoe de wethouder daar naar kijkt. Met andere woorden: wat is dan nog relevant van de nu voorliggende RES 1.0? De RES focust op 3 thema's. Collega Blonk noemde ze zojuist ook al. Op die transitie visie warmte heeft de VVD een vergelijkbare visie aan die van L3B. Aardgas wordt alom gezien als de ideale transitiebrandstof naar een CO₂-vrije energievoorziening. De VVD is dan ook tegenstander van het rigoures van het aardgas afkoppelen van woonwijken, zoals voorgesteld in het klimaatakkoord. Wij kiezen veel liever voor een hybride oplossing, waarbij onze aardgas infrastructuur zo lang als mogelijk benut blijft en wellicht onderdeel kan zijn van een extra strategie. De gewenste emissiereductie wordt dan nog altijd gerealiseerd door het terugdringen van de warmtevraag middels woningsisolatie, energiezuinige nieuwbouw et cetera. De VVD is van mening, dat deze hybride route echt opgenomen moet worden in onze transitievisie warmte, want in de huidige is dat niet het geval. We overwegen ook om daarvoor met een amendement te komen. Bovendien is in onze transitievisie warmte uit gegaan van een warmtelevering vanuit Rotterdam via de leiding over oost. Een groot deel van Bleiswijk werd aangewezen als proeftuin voor een warmtenet, maar die leiding is in de voorliggende RES evenwel niet meer actueel. Op het gebied van elektriciteit is de VVD van mening, dat de regie over deze sector primair zaak is van de nationale overheid. Bij de verdere verduurzaming van de sector is de inzet van aardgas, wind op zee, kernenergie en waterstof van cruciale betekenis, zeker naar 2050 toe. In onze dichtbevolkte regio en gemeente zien wij geen plaats voor nieuwe windturbines en voor zonneparken in het landelijk gebied. Daarentegen zijn we groot voorstander van de verdere ontwikkeling van zonnedaken in de gebouwde omgeving en in het kassengebied, zoals ook wordt voorgesteld in deze RES. Dus wat dat betreft onze steun. Op het gebied van brandstoffen stelt de RES dat schaarse, duurzame brandstof, zoals waterstof, slechts ingezet moeten worden voor hoogwaardige toepassingen. Daar schrikken wij wel een beetje van. Dat de gebouwde omgeving als sluitstuk komt in dit beeld. Kennelijk worden huishoudens in deze RES dus niet gezien als hoogwaardige toepassing en hoogwaardig doel. Best merkwaardig. Juist in onze visie op een hybride route zou die afzetmarkt geweldig gegarandeerd zijn met 8 miljoen huishoudens in Nederland, terwijl de distributie eveneens verzekerd is, namelijk het bestaande aardgasnet, één van de beste ter wereld. Bovendien is de toekomstige kostprijs ontwikkeling van waterstof wellicht wel zo gunstig, dat de impact op de energiekosten van huishoudens beperkt is. We zijn daarom van mening, dat ook de gebouwde omgeving gezien moet worden als hoogwaardige toepassing binnen het geheel van schaarse brandstoffen. Dus wethouder, gooi deze deur alstublieft niet dicht in de verdere uitwerking en opvolging. Tot slot zijn wij van mening, dat in de zoektocht naar de diverse opties in de toekomst een aantal criteria gesteld moet worden, een aantal uitgangspunten. Dat hebben we eerder gedaan en ik ga ze nog een keer noemen voor u. Want we blijven kijken naar de kosteneffectiviteit, bijvoorbeeld in euro's per vermeende ton CO₂. Maar vooral ook de kosten voor huishoudens en bedrijven, niet alleen in geld, maar ook in complexiteit en mate van overlast tijdens de aanleg. Daarna, als het eenmaal aangelegd is, is het belangrijk dat er een leveringszekerheid is in het systeem zit voor vele jaren, maar dat er ook een keuzevrijheid blijft voor de consument binnen dat wettelijk kader om een energievoorziening te hebben, die bijdraagt aan de regionale energiestrategie, maar ook past bij zijn of haar persoonlijke voorkeur en keuzes. Dank u wel.

De heer Van der Stelt, CDA: Ik kan aan de ene kant opnieuw wel aansluiten bij vorige sprekers, maar ik wil toch wel zeggen, dat het voorstel, dat hier ligt wel op onze steun kan rekenen. We hebben het hier

over de RES 1.0, het is in de verste verte nog niet af. We komen hier nog genoegzaam over te spreken, dat gaven vorige sprekers ook wel aan. Mij moet wel een beetje van het hart, dat ik het een lastig proces vind. We doen dit niet in ons uppie, we doen dit met vele partijen. Ook de nationale overheid moet er ook bij betrokken zijn. We raken hier aan thema's, die volop in ontwikkeling zijn. Kernenergie, waterstof werden ook genoemd. We krijgen nu iets voorgelegd, waar we een besluit over moeten nemen, wat we moeten vast stellen, maar waarvan we tegelijkertijd weten dat het een verder begin is van een voortgaande discussie. Kijkend naar het proces, dat we tot nu toe hebben bewandeld, de invloed die we hebben gehad, de betrokkenheid van allerlei stakeholders en het resultaat dat er nu ligt, vinden wij dat we met deze RES 1.0 wel uit de voeten kunnen, maar wel met de kanttekening, die ik net heb gemaakt, dat er nog heel veel open einden zijn, die maken dat we nog vele discussies moeten voeren over welke richting we uiteindelijk uit gaan. Voor nu zeg ik: dit kan wat ons betreft geaccordeerd worden en op basis hiervan kunnen we het gesprek verder voeren.

De heer Jumelet, WIJ: De voorgaande sprekers van meneer Blonk tot en met meneer Van der Stelt hebben heel waardevolle dingen aangegeven, waar wij ook over nagedacht hebben en ook wel die mening zijn toegedaan. Ik wil een aantal opmerkingen daarbij aanvullen. Dat zijn de volgende. Zoals u waarschijnlijk wel bekend in de oren zal klinken, is ook voor Lansingerland in de totale RES maar ook in de RES zelf: waar komen we nu vandaan en waar gaan we naar toe in 2030 en 2050? Met name ook omdat de getallen, we hebben een dringende discussie gehad met wethouder Abee daarover in de raad toen wij tot twee maal toe daarover een motie indienden, van: waar komen we nu vandaan cijfermatig? Waar gaan wij naar toe in 2030? Wanneer zijn we in 2030 als Lansingerland maar ook als regio succesvol? En in 2050 idem. Dat is één. Twee. Er werd door de collega's aangegeven: haalbaarheid en betaalbaarheid. Daar voegen wij nog een derde aan toe en dat is: voorspelbaarheid. Wij hebben een aantal maanden of jaren geleden een bijeenkomst gehad met verschillende inwoners van Lansingerland. Dat ging toen met name over het duurzaamheidsverhaal, dat hier toch eigenlijk ook wel een beetje aan gelinkt is natuurlijk. De mensen zijn natuurlijk heel erg geïnteresseerd: wat betekent dat nou voor mij? Dan heb je het inderdaad over die haalbaarheid. Op het moment dat je een huis bezit, recent stond in het AD een aardig artikel van een leverancier van CV-ketels, de naam ben ik heel even kwijt, maar het is een bekende naam, die zei: heel veel huizen van 1980 zijn lastig om van het gas af te halen, dan moet je toch wel heel grote investeringen doen. Volgens een ander onderzoek, dat een half jaar geleden gepubliceerd is, zou dat toch in de tienduizenden euro's gaan lopen. Die CV-firma zei: we zijn nu bezig met waterstof. Dat je waterstof kan doen i.p.v. gas. Dat is wat de heer Machielse ook aangaf: die hele ontwikkeling gaat natuurlijk heel snel, waarbij waterstof ook een bijzondere plek in gaat nemen. Niet alleen voor de industrie, maar wellicht ook voor de woningbouw. De vraag is, en dat lees ik niet terug in het stuk, in hoeverre die flexibiliteit erin zit van ontwikkelingen, zodat die ok een plek kunnen krijgen en waarbij ook de voorspelbaarheid voor onze inwoners, in de zin van betaalbaarheid, haalbaarheid, ook aan de orde kan zijn. Dus in die zin een derde ding eraan toevoegen: voorspelbaarheid. Waarbij flexibiliteit voor ontwikkelingen wellicht ook veel meer aan de orde kan zijn dan we nu wellicht voorzien. In het stuk zelf wordt ook heel erg geattendeerd op communicatie. Dat is natuurlijk uitermate belangrijk, want als het goed is zijn we als samenleving heel erg bezig met duurzaamheid. Mensen kijken toch ook wel met een schuin oog: wat gebeurt er nu eigenlijk, ook in mijn wijk? Ik denk dat wij als gemeente, maar ook de regio, heel erg moet investeren in communicatie richting de inwoners, zodat de voorspelbaarheid een beetje aanwezig kan zijn: wanneer kan ik nu verwachten dat mijn wijk aan de beurt is als het gaat om. Wat de heer Machielse ook aangaf: Bleiswijk stond erop voor de warmterotonde, maar de leiding over oost gaat niet door. Wat betekent dat dan voor Bleiswijk? Gaan er dan andere maatregelen gelden? Die voorspelbaarheid is wel heel erg belangrijk. Het andere punt, dat wij toch nog steeds missen en dat heb ik op eerdere momenten ook aangegeven: een risicoparagraaf. Er wordt wel hier en daar iets gesproken over risico's en voorwaarden, maar we missen eigenlijk een hele expliciete risicoparagraaf in de RES. Misschien hebben we er overheen gelezen, dat zou kunnen, maar wij zijn het niet tegen gekomen. Waarom zeg ik dat? Het is net al gezegd: de locaties voor windenergie in onze gemeente, het verzet in Nederland op land lijkt vergroot te worden richting windenergie. Dus dat betekent ook voor je RES, dat je wellicht daar ook risico loopt in de zin van dat je daar geen gebruik van kan maken. Wat betekent dat dan voor je plannenmakerij richting RES 2.0 en RES 3.0? Het hele sentiment rondom waterstof kan veranderen, maar ook bijvoorbeeld ook wellicht in de toekomst het sentiment rondom kernenergie, wat ook meneer Machielse aangaf. In die zin ook wel de risico's van de aannames die erin zitten. Wat zou het kunnen betekenen als het sentiment binnen de samenleving omslaat of anders wordt rondom een aantal oplossingsrichtingen? Tenslotte, en dat moet mij toch een klein beetje van het hart: wat wij vreemd vonden met name in de samenvatting en misschien is het een hele rare vraag, maar ik stel hem toch, op blz.5 wordt gesproken over het aantal inwoners, het aantal mensen per vierkante meter, maar ook over het aantal nationaliteiten. Betekent dat nou dat als we meer nationaliteiten hebben, dat wij dan iets anders gaan doen? Ik vond het een beetje raar, dat er nationaliteiten genoemd werden alsof dat een factor is, die van betekenis is voor de RES 1.0. Voegt dat nou iets toe of niet? Dat was hem even wat mij betreft. Dank u wel.

De heer Hofman, CU: Een goede zaak, dat we vandaag over de RES kunnen spreken. Goed om te zien, dat we met 27 andere overheden erin slagen om ons te organiseren op het gebied van duurzame warmte, elektriciteit en brandstof. We kiezen ervoor om samen af te stemmen in plaats van af te wachten wat voor aanwijzing de provincie over ons uitstort en dat is erg positief. Consensus in deze RES is wel lokaal draagvlak voor maatregelen dan ook erg goed, is onze insteek en onze indruk. Deze RES sluit ook aan bij het duurzaamheidsbeleid dat we als gemeente al voorstaan. Erg goed. Om die reden zal de CU het raadsvoorstel dan ook steunen. Wat wel een punt van aandacht is, en dat is ook al gememoreerd door de heer Van der Stelt, is de complexiteit van het geheel. Het is een grote kluwen aan stukken en het is lastig om het te positioneren. We zijn hier als raad in 3 jaar tijd redelijk aan gewend geraakt en hopelijk snappen we het nu allemaal. Als de Heraut hier volgende week een stuk over schrijft, dan kan ik me zomaar een stuk voorstellen met een onbegrijpelijke titel als 'de RES, vast heel belangrijk' waarna een poging gedaan wordt om te duiden wat we nu eigenlijk gaan besluiten. Hier kan de gemeente in de communicatie richting burgers en mogelijk ook richting media een goede rol spelen. In onze fractievergadering gisteren werd gememoreerd aan onze motie 'klare taal' van 2 jaar geleden alweer, waarin we oproepen om communicatie vanuit de gemeente op een begrijpelijk leesniveau te doen. Ik wil de wethouder uitdagen om in uitingen richting media en inwoners te kiezen voor klare taal om deze complexe materie eenvoudig en begrijpelijk te maken. Dit is wat ons betreft onze bijdrage in de eerste termijn.

De heer Van der Stad, D66: Het concept van de RES behandelden wij reeds vorig jaar. Aanvankelijk was dit enkel procedureel bedoeld, maar we konden het niet laten ook inhoudelijk input te leveren. Diverse verzoeken vanuit de raad zijn daarbij als aanpassing verzocht en de RES is een prima resultaat maar is concreet op weg naar een duurzame opwek en gebruik van warmte, energie of brandstoffen hebben we nog niet echt in zicht. Er volgt nog een doorrekening op landelijk niveau om te bepalen of we de nationale doelstelling ermee gaan halen. Waarschijnlijk volgen er aanscherpingen middels een restopgave en vervolgens zal er een vertaling naar lokale projecten en ruimtelijk beleid gelegd moeten worden. De fractie van D66 is echter positief over de RES 1.0. Zoals wij reeds in een eerdere commissie aangaven is de draagkracht van het landschap voor ons van belang, maar dienen we niet blind te zijn voor de opgave waar we voor staan. In de uitwerking naar zoekgebieden staat de haalbaarheid, het draagvlak met impact en ruimtelijke inpassing nu ook centraal. Diverse belangen dienen afgewogen te worden en soms dient er gewerkt te worden aan de verbetering van dat draagvlak. Goed om terug te lezen, dat hier actief op zal worden ingezet. Zo wordt voorkomen dat de opgave onnodig wordt doorgeschoven in tijd of naar elders. Een ander belangrijk punt voor de D66-fractie was het gebrek aan inzet en visie op energiebesparing en vraagreductie in de concept RES. In RES 1.0 is energiebesparing een belangrijk onderdeel geworden. Het is stevig verankerd en er wordt gekeken of er een specifieke aanpak middels samenwerking tussen overheden gewenst of (...). Andere positieve punten, die we willen benoemen zijn: inzet op een duurzame energiemix, de focus op haalbaar en betaalbaar voor iedereen, de positieverbetering van de glastuinbouw inzake warmte, geen (...) bij de verduurzaming van de warmtevoorziening, maar gelijkwaardig (...), participeren actief betrekken ook om draagvlak te creëren. De D66-fractie kan dan ook positief adviseren en wat ons betreft is het een hamerstuk. Maar zoals ik begrepen heb, zal het dat niet gaan worden.

De heer Duk, GL: Het is heel makkelijk, ik kan het heel kort houden. GL is blij met de voorliggende strategie. We zijn ook blij, dat we zien dat de wethouder onze zorg over de financiële impuls voor het opwekken van niet-duurzame warmte heeft overgedragen. Deze zijn ook landelijk gedeeld door de RES en zullen waarschijnlijk worden meegenomen in het wetsontwerp collectieve warmtevoorziening. We houden dit uiteraard in de gaten en blijven alert om te kijken of hier regionaal extra maatregelen voor moeten komen al prefereren we uiteraard de landelijke aanpak. Dank aan de wethouder voor zijn inzet op dit punt. De heer Blonk gaf aan, dat het onrealistisch zou zijn om van het aardgas af te gaan. Dat is niet correct. Er zijn voldoende voorbeelden van in het hele land. Het is bovendien nu echt te laat om nog te gaan amenderen. Het moment van wensen en bedenkingen was bij de vorige behandeling. Die zijn toen besproken. Verder hoorde ik de VVD over waterstof in woningen. Dat klinkt eenvoudig, want er liggen al leidingen en we verbranden al gas. Maar die leidingen zijn lek voor de kleine waterstofmoleculen en een fornuis en een cv-ketel kan niet branden op waterstof. Het is gevaarlijk, niet duurzaam en onnodig. De heer Jumelet gaf aan, dat wij als overheid voorspelbaar moeten zijn, ik sluit me daar volledig bij aan. Nu twijfels zetten bij de afspraken, die we als regio hebben gemaakt, zoals sommige voorgangers doen, helpt daar niet bij. We waren al blij met de eerdere opzet van de RES, deze versie 1.0 is daar een voortzetting van en kan dus ook onze steun krijgen.

De heer Xhemaili, PvdA: Voor de PvdA-fractie is de RES 1.0 nog een te ver van mijn bed show. Er worden pogingen gedaan om inwoners te betrekken bij de stappen in het kader van het formuleren van een regionale energiestrategie, maar in de praktijk is de betrokkenheid nog gering en is het hoofdzakelijk

beperkt tot de bestuurlijke gremia. Feitelijk is tot nu toe slechts een klein deel van onze inwoners in een online enquête om een mening gevraagd over de RES 1.0. Het college vindt dit representatief, maar in feite is het aantal respondenten in de leeftijdscategorie 18-44 jaar nog zeer beperkt. Dit zijn juist de inwoners die het langst te maken zullen gaan krijgen met de gevolgen van de klimaatcrisis. Het gevaar is bovendien groot dat inwoners pas gaan reageren wanneer de maatregelen concreet worden, de graafmachines bij hun voor de deur staan en de rekening aan hen wordt gepresenteerd. Wat de PvdA-fractie betreft moet er een communicatie-aanpak bedacht worden, waarin inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven stap voor stap meegenomen worden in de keuzes waarvoor de gemeente en andere overheden de komende 10 jaar komen te staan. Dat moet echt topprioriteit krijgen in de RES. Vraag aan de wethouder: hoe denkt de wethouder dat te realiseren om aan de voorkant inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties mee te nemen? Vanuit onze achterban hoor ik namelijk geluiden dat er nog niet aan participatie wordt gedaan hieromtrent en dat baart zorgen. Draagvlak voor met name windenergie is essentieel. Met het oog daarop moet er een participatieplan worden opgesteld. Ik ga nu over op de inhoud. De echte inhoud, een afweging tussen maatregelen, komt pas later aan de orde. Echter, de primair bestuurlijke verantwoordelijkheid ligt bij de rijksoverheid. De bevoegdheden van de lagere overheden, wat die precies zijn, is voor mij nog niet helemaal duidelijk. Kan de wethouder toelichten wat de bevoegdheden van de raden zijn bij de totstandkoming van de RES? Ik ga nu over op de inhoud van de RES. Als ik kijk naar de inhoudelijke keuzes, die moeten worden gemaakt in het kader van de RES, liggen er wat de PvdA betreft de volgende kansen. Voor warmtevoorziening zijn volledig geïsoleerde huizen in combinatie met een warmtepomp een kans. Omvormen van aardgasnet tot een waterstofnet is een kans. Gisteren was ik aanwezig bij de Stedin toelichting en daar kwam ook ter sprake dat dit technisch prima mogelijk is om dat te realiseren. Grijp die eerste kans en aansluiten op een regionaal warmtenet. Door hierop in te zetten, kunnen de kosten voor de burgers betaalbaar worden gemaakt en haalbaar ook met de innovaties. Dat is voor de PvdA een randvoorwaarde, die betaalbaarheid. De elektriciteitsbehoefte, daar is ook een aantal kansen. Plaatsen van zonnepanelen op daken van huizen en bedrijven. Ook waterreservoirs van de glastuinbouwlocaties zijn goed geschikt daarvoor. Een extra kans, die wij willen aandragen is de duizenden glaspanelen in de kassen in de toekomst ook benutten als zonnepanelen. We hebben hier heel veel kassenbouw, dus daar kunnen ook heel goed zonnepanelen op. Met geothermie en aansluiting via de warmterotonde op het aardwarmtenet kan glastuinbouw ook CO₂ neutraal worden gemaakt. Voor zonneweiden in Lansingerland voelt de PvdA-fractie niet veel. Daar gaat ons rode hart niet harder van kloppen. De beschikbare schaarse ruimte kan beter gebruikt worden voor duurzame woningbouw. Om diezelfde reden ligt het niet voor de hand omdat er ook in Lansingerland windmolens worden geplaatst. In de brief van 9 juni 2020, besluitvorming regionaal convenant windenergie, wordt in punt 2 van betreffende brief gesproken over onderzoeken m.b.t. de juridische en feitelijke plaatsingsmogelijkheden voor windenergie in onze gemeente, waarvan de uitkomsten doorslaggevend moeten zijn voor het op te stellen vermogen aan windenergie in megaWatt, waarvoor wij een inspanning zullen leveren. Ik heb een vraag aan de wethouder daaromtrent. Is het onderzoek al afgerond? Zo niet, wat is de stand van zaken van dit onderzoek? Zijn er ook bepaalde plekken toegewezen om windmolens te realiseren? Een ander belangrijk aandachtspunt bij energielevering is de sterke groei van de vraag naar elektrische auto's en elektrische scooters, dus ook de laadmogelijkheden daarvoor. Hier wil ik wel aandacht voor vragen, wat het betekent voor de infrastructuur in Lansingerland kabels en leidingen en overige techniek. Mede investeren in het bestedingsprogramma van Stedin is een belangrijke optie wat de PvdA betreft. Brandstof. De tijdelijke inzet van biobrandstof heeft ons inziens geen voorkeur, omdat het negatieve gevolgen heeft voor de verduurzaming. Al met al, wat de PvdA betreft: denk vooruit. De transitie van aardgas naar groen en waterstof, dat is voor nu nog toekomstmuziek, maar de ontwikkelingen volgen elkaar zo razendsnel op. Hierin moet je vanuit kansen denken. Hier wil ik het bij laten voor mijn eerste termijn.

De voorzitter: Ik heb de heer Van den Beukel af en toe zien schrijven. Ik heb een heleboel gehoord. De complexiteit, haalbaarheid, is het wel te betalen voor de burgers, de voorspelbaarheid, windenergie, de windmolens, kernenergie, nationaliteit. En de heer Xhemaili gaf toch wel een paar dingen aan, de leidingen, de laadpalen, elektriciteit, hoe zit het daar allemaal mee? En niet te vergeten de communicatie in deze. Want wat velen van jullie wel zullen weten: er staat regelmatig het e.e.a. in over energie en overgaan op andere energie. Er zijn in den lande diverse pilots gaande bij gemeenten, dat zal aan velen niet voorbij zijn gegaan. Communicatie is ongelooflijk belangrijk en ik hoor het u allen zeggen. We gaan even horen hoe de wethouder hier in zit.

Beantwoording college

Wethouder Van den Beukel: Mooi om hier te spreken en mooi om heel veel steun te horen voor dit belangrijke onderwerp, een sluitstuk van een echt lang proces. Het begon natuurlijk allemaal bij het klimaatakkoord een poos geleden. Hier is veel water door de Rijn gegaan voor we waren op het moment, waar we nu staan. Tegelijkertijd denk je: phoe, wat een stapel papier. Tenminste, dat dacht ik toen ik

het tot me nam, het concept, het volgende concept, versie 1. Ik kan me voorstellen, dat u daar hetzelfde naar heeft zitten kijken. Toch, ja, soms heb je papier nodig, heb je een regionaal plan nodig om uiteindelijk die uitvoering, gewoon die projecten, te stroomlijnen. Maar dat is waar mijn hart wel echt sneller van gaat kloppen, als u het me op de man af vraagt. Bijvoorbeeld het volgende. Ik wil een getal noemen, dan ga ik zo verklappen waar het voor staat: 88.847. Dat is het aantal zonnepanelen op daken, bedrijfsdaken in Prisma, Bleizo en Klappolder. Meer dan 88.000. Daar word je enthousiast van. Daar maken ze niet perse heel veel reclame mee, die grote hallen, die er staan, maar het zijn wel serieuze aantallen. Dat is waar de energietransitie echt beter van wordt, van gewoon concrete projecten, hand aan de ploeg. En ook geothermie projecten en restwarmte projecten natuurlijk. Maar daar gaat het uiteindelijk vandaag meer in abstracte zin over en dat is wel nodig, want je moet regionaal afstemmen. Eigenlijk is het vreemd, zou ik bijna willen zeggen, dat er voor dit moment nog geen regionale energie strategieën waren, want het is een grensoverschrijdend, gemeente-overschrijdend onderwerp. Er zat weinig tussen rijksbeleid en lokaal beleid tot op heden. In die zin, denk ik, is dit een stap vooruit in hoe bestuurlijk Nederland met de energietransitie omgaat. Maar is het perfect? Nee, geenszins. Wat dat betreft: iedereen die ook kritische vragen gesteld heeft, die heeft natuurlijk gelijk. Gelukkig gaan we een cyclus in. Dit is de RES 1.0, maar al in 2023, best wel snel vind ik eigenlijk, zullen we een RES 2.0 zien. Dus veel ruimte voor adaptiviteit, voor leren, en inderdaad in 2023 is er wellicht een kabinet dat zegt: ja, 10 kerncentrales, ik weet het niet, ik geloof dat er in Lansingerland plek voor is. Maar het zou zo kunnen zijn. Als dat het geval is, dan heb je inderdaad een ander vraagstuk voor een deel. Net zoals we nu een college hebben in de provincie, dat zegt: geen windmolens in het Groene Hart. Dat zijn allemaal bestuurlijke keuzes, naast de technologische trends die er zijn, die steeds meer leiden tot aanpassen in beleid en in keuzes. Dat is ook goed. Dan moet je wel letten op de voorspelbaarheid, dat ben ik het volmondig eens met de fractie van WIJ, die dat naar voren bracht. Het gaat om voorspelbaarheid en adaptiviteit. Een aantal van uw opmerkingen over voorspelbaarheid gingen wel wat meer richting de transitievisie warmte, die we inderdaad zelf hebben, en onze wijkenaanpak en misschien iets minder over de regionale energie strategie. Dus dat is meer een algemeen punt, dat ik op dit moment wil maken voordat ik de vragen ga langslipen. We hebben natuurlijk gewoon heel goede projecten al lopen en nog meer in aantocht als gemeente Lansingerland. Dat is hoe ik het steeds heb willen positioneren, de regionale energiestrategie, als een trein die rijdt, als een trein waar je mee wilt sturen, dat hebben we gedaan, dat heeft u gedaan met uw zienswijzen, ik denk dat we impactvol zijn geweest als gemeente en dat is goed, zaken zijn inderdaad verbeterd, als het gaat over de positie van de glastuinbouw, energiebesparing, het voorkomen van lock-in, ik ga ze allemaal niet herhalen, maar u, wij, zijn impactvol geweest. Tegelijkertijd, die trein kun je meesturen, maar het echte werk gebeurt hier op de grond in Lansingerland, dus we gebruiken die regionale energiestrategie ook echt als een vehicle om onze, om uw ambities waar te maken. Dat is ook hoe ik het graag wil blijven inzetten. Dus liever nog meer mankracht op projecten, of het nou de Windas is of bedrijfsdaken vol leggen met zonnepanelen, als daar een rol voor de overheid bij ligt, dan heel veel plannenmakerij. Dan heb ik voldoende in het algemeen gezegd en wil ik om tijd te sparen proberen de vragen langs te lopen, te beginnen bij de exitstrategie over aardgas. Ik vind dat een heel relevante discussie voor het politieke debat. Ik vind het iets minder relevant voor ons lokale niveau, in alle eerlijkheid. De nationale exitstrategie is echt een nationale aangelegenheid. Het punt dat u aangeeft, meneer Machielse, over: zijn wij hier dogmatisch als gemeente in onze wijkenaanpak? Dat is wel een lokale aangelegenheid. Bieden wij hier ruimte aan tussenoplossingen, waaronder de door u genoemde hybride route, even voor de mensen die mee luisteren in het kader van klare taal, hybride route, een ingewikkeld woord, dat gaat feitelijk over een warmtepomp op elektriciteit in je huis om gewoon je huis warm te maken en voor de pieken als het een keer heel koud is en we mogen schaatsen, dan heb je nog een cv-ketel op aardgas ook. Dat soort oplossingen besparen heel veel aardgas. Er zijn seeking writers in het goede vaderland, die zeggen: dat mag niet, want dat is een tussenoplossing, je moet meteen naar de ideaal situatie toe werken. Van die school zijn we in Lansingerland niet. In de brief die we in maart hebben gestuurd over onze aanpak aardgasvrije wijken staat het ook nadrukkelijk genoemd en als het er niet voldoende helder staat, dan zal ik het nog een keer benadrukken dat we inderdaad ook tussenoplossingen passend vinden in het verduurzamen van wijken. Niet omdat we niet graag naar de ideaalsituatie willen, maar omdat we ook realistisch zijn. En dat er buitengewoon duurzame inwoners zijn in onze gemeente, die zeggen: ik kan het nu niet betalen, of ik wil niet of ik kan niet. Er kunnen allerlei redenen zijn om te zeggen: dit is al een hele mooie stap. Waarom zou je die dan niet zetten als ons dat al dichterbij het einddoel brengt. Maar tegelijkertijd hebben we als gemeente Lansingerland terecht gezegd, al een poos geleden: nieuwe wijken bouwen we aardgasvrij. Het bestemmingsplan dat u heeft goedgekeurd waarschijnlijk, maar in elk geval vele andere bestemmingsplannen, daar staat helder in dat die woningen aardgasvrij worden opgeleverd. En dat is prima. Daar ga je natuurlijk geen halfbakken oplossingen meer toepassen. Op de vraag van de fractie van de VVD als het gaat over de relevantie van de RES in 2030, daar ging het echt over het punt van kerncentrales, hoe kijk je dan naar deze energiestrategie? Daar heb ik al iets over gezegd. Ik denk dat je dan, bijvoorbeeld als er een doorbraak is op het vlak van zon of op getijdenenergie of noem maar op, dan zal je een nieuwe situatie hebben en dan hebben we een nieuw

plan nodig. Maar eigenlijk is alle technologie, zeg ik maar ter verdediging van dit plan, alle technologie is al beschikbaar om die energietransitie in te zetten. Dus we gaan niet zitten wachten op kernfusie of dat soort mooie ambities. Dat is mooi, dat is goed, dat ze daar in Delft aan werken, maar dat is geen reden om nu niet de technologie die er nu is al toe te passen. Als het gaat over de risicoparagraaf, een specifieke vraag van WIJ: ik wil niet uw leeskwaliteiten ontzeggen, maar in de beantwoording van onze zienswijze staat aangegeven op welke vlakken, op welke punten in de RES er ingegaan is op risico's, met name in de systeemparagraaf staat goed beschreven welke risico's er zijn en hoe die worden gemitigeerd. Echter, dit is de RES 1.0. Nog lang niet alle risico's zijn nog bekend. Dus de risicoparagraaf in de RES 2.0 zal uitgebreider zijn. Dat is ook goed, want je moet blijven sturen op risico's. Soms zijn ze onbeheersbaar, bijvoorbeeld het politieke sentiment rondom wind of kern, je kunt het benoemen, maar je kunt er niet zoveel tegenover stellen, volgens mij, dus wat dat betreft is het nooit uitputtend en dat hoeft ook niet. Maar er is volgens mij goed gevolg gegeven aan uw zienswijze als raad, de oproep om beter inzicht te geven in de risico's van de RES. Een opmerking over nationaliteiten, meneer Jumelet. Nee, ik geloof niet dat nationaliteiten relevantie hebben voor de energietransitie. Dat is meer een kenschets van de regio, dat we hier een internationale en dynamische regio zijn et cetera. Maar nee, ik denk niet dat het aantal Marokkaanse Nederlanders, Turkse Nederlanders, Nederlandse Nederlanders op een andere manier moeten worden bejegend, benaderd, een andere visie hebben fundamenteel op de energietransitie, dus laat u zich daar niet door afleiden. Dan over klare taal gesproken, de fractie van de CU brak daar een lans voor: ik heb net op twitter voor aanvang van dit debat er ook geprobeerd iets over te zeggen. Dat vanavond op de agenda staat de regionale energiestrategie, in normale mensentaal is dat het regionale plan voor energiebesparing en duurzame energie. We moeten dingen niet ingewikkeld maken en proberen jargon te vermijden. Dat probeer ik ook. Als u me erop betrapt, wijs me er vooral op, maar zeker naar inwoners op dit ingewikkelde thema moeten we het zo simpel mogelijk maken. Tegelijkertijd zeg ik in reactie op de inbreng van de fractie van de PvdA is wel het abstractieniveau, zelfs al spreek je in heel klare taal, het abstractieniveau hiervan is wel zo groot, dat we natuurlijk wel een keuze hebben gemaakt in: hoe actief ga je nu communiceren richting de inwoners? Na ons vorige debat hebben we besloten een goede advertentie te zetten in de Heraut, misschien heeft u hem gezien, over de regionale energiestrategie, via de swipocratie en een burgerpanel. Op allerlei manieren heeft u kunnen lezen, dat we wel inwoners hebben betrokken. En tegelijkertijd: onze communicatieaanpak enten we op de hele energietransitie en niet sec op de regionale energiestrategie. Ik wil wel voorstellen dat te blijven doen. Want uiteindelijk is voor onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties die energietransitie en die projecten belangrijk. En in minder dat ene beleidsstuk, dat de regionale energiestrategie toch maar is. Ook is het zo, dat we er wel bewust voor hebben gekozen in de regio om de RES-organisatie niet een hele grote rol toe te bedelen als het gaat om communicatie. Die rol is echt voor de gemeente. Ik ben er ook geen voorstander van, eerlijk gezegd. Het klinkt efficiënt, maar als je een grote communicatieclub optuigt voor regionaal verband, dan denk ik dat het minder snel de aansluiting vindt bij de couleur locale in Lansingerland dan wanneer wij dat voor onze rekening nemen, op een passende manier passend bij projecten. Even terug naar de inbreng van diverse fracties, met name van de PvdA. Er was een vraag gesteld over zonnepanelen op kassen, een hele concrete om maar even op in te gaan. Op dit moment is de techniek niet zover dat zonnepanelen op kassen ter vervanging van glas werkt. Het werkt wel voor het opwekken van stroom, maar het werkt niet voor de planten, die daaronder zouden moeten groeien. Op het moment dat die technologie zover zou zijn voort geschreden, dat je allebei kunt hebben, ja, dan is het natuurlijk een fantastische kans. Maar tot dat moment zien we inderdaad hele grote kansen voor tienduizenden zonnepanelen op de waterbassins bij kassen. Dat is ook waar de sector zelf actief mee aan de slag is, maar niet op de glastuinbouwbedrijven om redenen, die ik net heb genoemd. Een andere specifieke vraag, die nog gesteld was, ging over de stand van zaken van het onderzoek naar de mogelijkheden van wind. Dat onderzoek is in afrondende fase. Zodra we daar meer concrete informatie over kunnen geven, over het vervolg, dan zal ik u natuurlijk informeren. Ik heb heel veel inbrengen gehoord, uitgebreide inbrengen, ook een aantal opmerkingen, maar de specifieke vragen heb ik geprobeerd hiermee te beantwoorden. Zo niet, dan hoor ik dat nog heel graag van u of in de tweede termijn.

Tweede termijn

De heer Blonk, L3B: Wethouder, hartelijk dank voor de beantwoording. Ik was begonnen over die exitstrategie, daar is de wethouder ook op in gegaan. Hij zei: dat is eigenlijk een landelijke zaak, dus daarom hebben we dat er allemaal niet ingezet in die RES. Maar ik denk toch, dat het regionaal, maar zeker ook lokaal, van heel groot belang is dat je ervoor zorgt dat je op een fatsoenlijke manier, als je dat wil, van het gas af kan. Mijn stelling is dat je dat nooit helemaal volledig kunt redden. Er zijn aanwijzingen voor dat dat zo is. Er is bijvoorbeeld een aantal landelijke pilots om bestaande wijken van het gas af te halen, een jaar of twee geleden. Wij vielen weer buiten die pilot, wat dat betreft heeft het land het niet op ons gemunt, in Den Haag, ten aanzien van subsidies krijgen, of dat nou voor woningbouwimpuls is of voor pilots t.a.v. gas los. Maar die pilots, daar heb ik onlangs een heel artikel

over gelezen, die blijken toch verrekte tegen te vallen. De progressie die daar gemaakt wordt gaat heel traag en heel langzaam. In die zin moeten we onszelf niet rijk rekenen. Ik vind, en ik wil dat zeker gaan amenderen in de RES 1.0 t.a.v. die exitstrategie gas, want ik ben daar niet gerust op. Ik denk ook niet, dat het gaat lukken. De heer Duk zegt: ja, luister eens, meneer Blonk, wat u zegt is niet correct. De heer Duk: Ik heb eigenlijk maar een heel simpele vraag aan de heer Blonk. Hoe ziet u dat amenderen voor zich? Het wordt nu in alle raden besproken. Op het moment dat wij nu gaan amenderen, hoe moeten al die andere raden daar dan een oordeel over vormen? Was het niet verstandiger om dat te doen op het moment dat we wensen en bedenkingen hadden? De heer Blonk: Ik kan het me voorstellen, dat u die vraag stelt. Het is natuurlijk wel zo, dat de ontwikkelingen, de ideeën, de pilots doorlopen in de tijd. Wat zie je nu? Je ziet steeds meer mensen tegen windenergie. Je ziet ook steeds meer problemen t.a.v. bestaande wijken. Nieuwbouwwijken geen enkel probleem, die moet je gasloos bouwen, dat staat niet ter discussie. Het gaat om bestaande wijken, zeker van voor 1980 gebouwd, wat ik begrepen heb, dat is verrekte moeilijk om dat van gas los te krijgen. Er zijn wel mogelijkheden met hybride ketels, met gedeeltelijk elektriciteit en gedeeltelijk gas. Die combinaties zullen ongetwijfeld allemaal technisch gaan komen, maar helemaal los van het gas, dat lukt je gewoon niet. U zegt dat dat niet correct is, maar ik denk dat de heer Duk de ogen sluit voor de realiteit t.a.v. met name bestaande woningen, de wat oudere bestaande woningen. Makkelijk om te zeggen: je sloopt ze allemaal en je bouwt ze nieuw, dan ben je er ook van af. Maar dat is niet de oplossing, denk ik, en dat zal ook de oplossing van de heer Duk niet zijn. De heer Duk: Ik concludeer dat de heer Blonk eigenlijk geen antwoord geeft op mijn vraag. Het gaat niet over de moeilijkheden, die nu ontstaan. Dat begrijp ik. Maar ik vraag hoe het proces zou moeten lopen als nu onze raad de RES gaat amenderen en hoe de andere raden daarop moeten reageren. De heer Blonk: Dat probleem begrijp ik. Dat is een probleem, dat zich elke keer weer voordoet bij gemeenschappelijke regelingen, maar dit is geen gemeenschappelijke regeling. Eén voor allen. Als de één wat anders wil, dan geeft dat grote problemen. Ik zie dat dus hier ook nu. Maar dat wil niet zeggen, dat je het niet wilt doen, want ik wil toch zeker dat statement af willen geven daarin. Of dat technisch allemaal kan, het zou misschien weleens kunnen dat u daar gelijk in heeft, dat het niet kan, maar ik weiger te zeggen: omdat het niet kan moet ik zeggen dat ik dat dan dus niet doe. In die zin zal ik zeker met een amendement komen. Ik heb begrepen, dat de VVD ook met een amendement komt. Misschien moeten we dat wel samen doen, maar daar hebben we nog wel even overleg over. In die zin denk ik dat het zo moet gaan. Ik wil nog even aangeven, Ronald Plasterk is ook niet de minste, die roert zich ook op dit terrein t.a.v. windmolens. Hij doet een campagne alsof we gek zijn wat dat betreft. Maar daar kom ik op het terrein waar collega Machielse over ging t.a.v. kernenergie, dus dat laat ik maar even bij hem zitten. Er komt een amendement.

De heer Machielse, VVD: Dank aan de wethouder voor zijn uitgebreide beantwoording. Weet u, het is goed om te horen hoe de wethouder erin zit. Ik ben blij met zijn verduidelijking dat hij de ogen niet sluit en geen deur dicht doet. Dus daar ben ik blij mee. Maar er zijn wel twee werkelijkheden. Enerzijds heb je de werkelijkheid van de uitvoering in Lansingerland en anderzijds heb je de werkelijkheid van wat je nu gaat beslissen en op papier zetten als de strategie van deze regio. Als u het mij vraagt en de VVD vraagt, dan zien we die twee het liefste in lijn met elkaar. Dan ga ik er voorzichtig van uit, dat de wethouder in ieder geval zal begrijpen, hij hoeft het er niet eens mee eens te zijn, dat ik er toch over ga nadenken hoe ik dat geborgd zie. Dat zal o.a. gaan over die hybride route en over de andere zaken, die ik in mijn eerste termijn heb genoemd. Dan zal ik voor de heer Duk alvast aangeven, voordat hij de kans gebruikt om mij te interrumpen, dat ik even met de griffie zal solderen wat het verstandigst is qua proces. Want uiteindelijk gaat het mij niet om wel of niet een amendement, maar het gaat me om wat ik zojuist zei: dat ik in woord en daad het gevoel heb dat we hier op de goede route zitten. En dat we een regionale energiestrategie hebben, die straks voor iedereen betaalbaar is, maar ook betrouwbaar is en met een impact, die geen verrassingen gaat geven. Ik zat vandaag na te denken over wat ik op onze website wil schrijven over de regionale energiestrategie. Het is verdraaid lastig om daar iets over te schrijven wat mensen begrijpen, wat mensen ook leuk vinden om te lezen. Maar weet u, ik maak me er wel zorgen over, dat als over een paar jaar de graafmachines door de straat rijden, dat mensen zeggen: hé, wat is er gebeurd, wat is daar besloten en hoe is dat gegaan? Dat wil ik voorkomen, dus daar ben ik mij voor aan het inspannen. En dat zal ik blijven doen, meneer Duk, ook als dat af en toe een klein beetje buiten de gebaande paden zou moeten gaan. Daar wil ik het voor nu bij laten. Dank u wel. De heer Hofman: Een vraag aan de heer Machielse. Ik merk wat berekeningen van de heer Machielse bij de RES, die heeft hij duidelijk naar voren gebracht. Ik hoor dat hij een amendement wil gaan overwegen. De vorm, dat moeten we nog even bezien, maar we zitten vanavond in een oordeelsvormende vergadering. Dan ga je uiteindelijk plussen en minnen. Ik zou een scherper yes or no van de heer Machielse willen horen. Hoe zit u er nou eigenlijk in? Ik hoor scepsis, maar ik hoor geen ja, ik hoor geen nee. De heer Machielse: Dat is een heldere vraag. Ik ga een stukje van de eerste termijn herhalen, want ik heb een aantal dingen aangegeven. Op het gebied van elektriciteit, dat is de makkelijkste voor mij om te beantwoorden, hebben wij gezegd: wij zijn voorstander van de verdere ontwikkeling van zonnepanelen in de gebouwde omgeving en wanneer mogelijk het kassengebied. En verder is de elektriciteitssector

primair een overheidstaak van de landelijke overheid. Prima. Daar stelt de RES eigenlijk niets wat ons tegen staat. Op het gebied van brandstoffen heb ik aangegeven, dat ik het merkwaardig vind, dat huizen niet worden gezien als hoogwaardig doel binnen de gebouwde omgeving. Daarmee automatisch val waterstof in de huidige niet als toepassingsrichting voor die huishoudens in de gebouwde omgeving, waarvan de heer Duk aangeeft: dat moet je ook niet willen. Ik ben geen wetenschapper, ik kijk er politiek naar. Dan zeg ik: er wordt een deur dicht gedaan, waar volgens mij nog een kans zit. Als die kans er niet zit, ook goed, maar de deur wordt dicht gedaan en daar haak ik op aan. En daar op de vraag van meneer Hofman, dat ik ga nadenken over hoe we dat kunnen wijzigen. Op het gebied van die regionale warmtesystemen, die transitievisie warmte, daarvan heb ik gezegd: ik snap de uitgangspunten en doelstelling, helemaal met de wethouder eens, als we een nieuwe wijk gaan bouwen, dan moeten we proberen dat direct gasvrij te doen. Dat doen we ook in Lansingerland al een aantal jaren. Maar ik maak me zorgen, dat is een groot woord, over die uitvoering de komende 5, 10, 15 jaar als wij zeggen: het moet allemaal van gas los. Enerzijds op het gebied van het warmtenet, waarvan ik heb gezegd, dat er op dit moment te weinig zekerheid in zit voor de VVD, dat we daar een leveringszekerheid hebben, dat we qua kostprijs een goed verhaal hebben naar onze inwoners toe. En over de hybride route heb ik gezegd: ik snap wat de wethouder zegt en ik ben het zeer eens met hoe hij het zelf verwoordde, dat er geen deur dicht gaat, maar dat lees ik niet terug in de RES. Dat vind ik dan zorgwekkend of in ieder geval aanleiding om te kijken of ik dat kan wijzigen in die RES. Dus meneer Hofman, het is een lang verhaal, dat kan ik me goed voorstellen, maar dit zijn de punten waarop ik zeg: die huidige RES, ik snap hem, ik vind dat die de goede richting op gaat, maar hij is nog niet goed genoeg en ik ga kijken of ik daar met een wijzigingsvoorstel op kan komen. Dus ik hoop, dat dat uw vraag beantwoordt. De heer Hofman: U gaf eigenlijk een samenvatting van uw eigen antwoord. Ik probeerde u te interrumpen om die samenvatting inderdaad af te dwingen. Ik hoor u zeggen: er zijn plussen, er zijn minnen, die u nog wilt glad strijken. Wordt dat gedaan, dan vinden wij u als voorstander. Klopt dat? De heer Machielse: Dat is correct. Dat is zondermeer correct.

De heer Van der Stelt, CDA: Dank aan de wethouder voor zijn toelichting in de beantwoording van de vragen. Ik heb in de eerste termijn al gezegd, dat ik het wel een ingewikkeld proces vind. Dat kwam zojuist ook al weer even ter sprake. Hoe loopt het nou qua besluitvorming? Wat kun je nu nog doen in deze fase? Hadden we de meer inhoudelijke opmerkingen wat eerder moeten inbrengen? Ik denk dat dat wel op zijn plaats was geweest. Wat het CDA betreft, even aanhakend bij de woorden van de heer Machielse, is de RES 1.0 goed genoeg. Dat zien we echt even als de stolling van de discussie en het denken van dit moment. Maar het gaat natuurlijk verder. We hebben het er net ook al over gehad. Ook het nieuwe kabinet zal ongetwijfeld ook weer met bepaalde accenten komen, waar we ook in de RES wat mee zullen moeten doen. Het is een ambitiedocument. Ik denk een heel mooie ambitie. Onderdeel van het vervolgproces is in ieder geval dat de RES iedere twee jaar wordt geactualiseerd. Zoals we nu praten over zaken die we een extra accent willen geven of een deur niet willen dicht gooien, ik zie het overigens niet zo en dan sluit ik ook aan bij de woorden van de heer Van den Beukel, maar de komende 2 jaar zullen er nog meer ontwikkelingen zijn, die zijn vertaling moeten krijgen naar de opeenvolgende RES'sen. Dus ik maak me daar niet zo bang voor. Als we hier deze RES vast stellen, dan betekent het niet dat we een bestemmingsplan hebben vast gesteld op basis waarvan de spa in de grond gaat. Dat is het natuurlijk helemaal niet. Het is echt een ambitiedocument. Dus wat mij betreft is dit prima. Ik geloof ook absoluut niet, dat een amendement effect zal hebben, nog even los van de inhoud. Maar belangrijker nog, want ik ben het wel met de heer Blonk eens, dat als je iets inhoudelijk vindt en daarvoor wilt gaan, dan moet je niet bevreesd zijn om het instrument van het amendement in te zetten, maar inhoudelijk zie ik daar geen reden voor, want nogmaals voor ons is het op dit moment goed genoeg. Dank u wel.

De heer Jumelet, WIJ: Drie punten. Ik sloeg met name aan op de risicoparagraaf. De wethouder verwees mij natuurlijk uiteraard naar de nota van beantwoording. Dat punt komt mij niet onbekend voor, dat hebben we ook nadrukkelijk in de eerste termijn ook aangebracht. Wij vinden dat het in die zin nog wat sterker had mogen zijn verwoord in de RES 1.0. Maar goed, daar kan je over verschillen van mening en dat doen we misschien ook, maar dat geeft niet. Dat hangt ook samen met mijn derde punt. Dat is een klein beetje wat meneer Machielse ook aangaf. Er zijn natuurlijk zoveel ontwikkelingen gaande op het duurzaamheidsgebied, wat in die zin ook wel risico's met zich mee kan brengen, waarbij je dat toch ook veel meer moet benoemen, denken wij. Wellicht komt dat in de RES 2.0, maar ik wil in ieder geval genoemd hebben, dat wij het toch wel belangrijk vinden om die risicoparagraaf heel expliciet in de RES 2.0 ook wat explicieter op te nemen. Het tweede punt. Terecht wat u zegt over de nationaliteiten. Het voegt niets toe, dus het kan wat mij betreft eruit in de RES 2.0, want we gaan hem niet amenderen. Tot slot een zwaar punt voor mijn fractie. Dat is het dilemma waar je een beetje in terecht gaat komen zo meteen. Dan niet geredeneerd vanuit de RES, maar meer vanuit de inwoners, over de betaalbaarheid en haalbaarheid. Ik ben het niet met meneer Duk eens, ik ben het eerder met meneer Blonk en meneer Machielse eens. Dat is het volgende. Je kan natuurlijk heel aardig roepen van: we gaan van gas af, met name de bestaande woningbouw en met name de huizen voor 2000 of 1990. Maar dat gaat, zoals nu de

voorspellingen zijn, er is ook onderzoek naar gedaan, gepaard met enorm hoge kosten voor inwoners. Dan is het de vraag: hoe haalbaar is dat op het moment dat je dat graag zou willen? Daarom is het zo belangrijk en dat is ook wat de heer Machielse beoogt met zijn amendement: doe nou alsjeblieft die deur niet dicht als het gaat om de ontwikkeling van waterstof voor in de woningen. Een paar weken geleden heeft er een artikel in het AD gestaan over de ontwikkeling van de cv-ketels, die deels op waterstof en deels op gas kunnen draaien en wellicht in de toekomst volledig op waterstof. Dat zijn deuren, die absoluut niet dicht mogen, omdat die ontwikkelingen zo hard gaan. En wellicht ook de betaalbaarheid, ook voor het dichterbij brengen en dus ook de haalbaarheid. Laten we alsjeblieft daar met open ogen naar blijven kijken en die ontwikkelingen ook de ruimte geven, zodat die haalbaarheid en betaalbaarheid ook echt op tafel blijven, zodat iedereen ook echt mee kan doen straks in de verduurzaming. Dank u wel.

De heer Hofman, CU: Ook na de inbreng van alle fracties zijn wij nog steeds enthousiast over de RES 1.0. Voor amendering op het plan, ik denk dat dat nu te laat is. Ik denk dat we daar bij voortschrijdend inzicht de RES 2.0 heel goed voor kunnen gaan gebruiken, zeker daar waar het gaat om technologische ontwikkelingen. Wij willen heel graag het voorliggende plan steunen. Dat is het wat ons betreft.

De heer Van der Stad, D66: Voor ons is het nog steeds een hamerstuk en we hopen dat het dat ook wordt. Zoals de heer Van der Stelt aangaf: het dient echt gezien te worden als een ambitiesdocument. De discussies lopen, blijven lopen en de technologische ontwikkelingen blijven voort gaan. Dank u wel.

De heer Duk, GL: Ik kan er eigenlijk wel aan wennen, dat ik me gewoon volledig kan aansluiten bij de woorden van de wethouder. Al moet ik zeggen, dat ik net ietsje anders kijk naar de hybride oplossingen dan de wethouder deed, maar dat verschil moet er blijven. Ik zit echt met dat amendement. Het lijkt me niet verstandig. Ik ben bang dat je echt het risico loopt op symboolpolitiek, maar ik wil wel constructief meedenken. Mijn voorstel aan de VVD en L3B is om een motie te schrijven, waarin zij het college opdragen om bij de RES 2.0 deze punten mee te nemen. Het is en blijft een document, dat lijkt me de meest verstandige oplossing. De heer Jumelet zei dat de kosten voor de bewoners behoorlijk hoog zijn. Dat is waar, daar ga ik geen doekjes omheen winden. Maar als je dat zegt, moet je ook aangeven, dat die kosten enorme besparingen voor diezelfde inwoners met zich mee nemen. De heer Blonk: Ik vind het een creatief voorstel van de heer Duk, een motie. Laat helder zijn: ik zal dat mee nemen in mijn overwegingen. Of een motie of een amendement. Wat dat betreft blijft het een bespreekstuk. De heer Jumelet: Richting de heer Duk. Natuurlijk, er zit een terugverdienverhaal aan vast. Op het moment dat je van mensen verlangt dat ze € 40.000 of € 50.000 investeren om hun woning te verduurzamen en van het gas los te gaan, dan heb ik het over bestaande woningen, dan is de terugverdientijd wel heel erg lang. De hobbel om dat te nemen is natuurlijk vrij groot dan. Je kan zeggen: geld kan je lenen. Maar dat kunnen we mensen natuurlijk niet zomaar opdragen, om dat te investeren. Op het moment dat er ontwikkelingen zijn, die een heel beperkt bedrag vragen, in het AD werd € 4.000 of € 5.000 genoemd een paar weken geleden, dan is het juist de motivatie om te zeggen: doe nou die deur niet dicht voor dat waterstofverhaal. Wellicht is dat heel kansrijk, waardoor het betaalbaarder wordt en dus ook veel haalbaarder. In die zin: verspeel niet een aantal kansen en mogelijkheden aan de voorkant. Daarom ga ik ook mee met meneer Machielse, want waterstof is wellicht ook wel een oplossing om die betaalbaarheid dichterbij te brengen en dus ook de haalbaarheid te vergroten. De heer Duk: Volledig duidelijk. Ik ben blij, dat de heer Blonk aangeeft het te overwegen. Wat de heer Jumelet betreft. Ten eerste: ik ben links. Dat betekent: ik vind het niet zo heel erg op het moment dat de overheid de burger daarin steunt en dus de kosten voor een gedeelte voor hun rekening neemt. Maar hoe dat gaat, ik denk dat dat een landelijk verhaal moet zijn. Dat gezegd hebbende. Waterstof is geen energiebron. Het kost enorme hoeveelheden energie om op te wekken. Elektrolyse is leuk, maar is niet een heel rendabele oplossing. De meest gebruikelijke versie is geen elektrolyse die schoon is, maar is het kraken van aardgas, waardoor gewoon de CO2 net zo goed vrij komt. Oftewel: het is niet CO2 neutraal. Ten derde. Je blijft als burger vervolgens elk jaar een bedrag moeten betalen om dat aardgas aan te kopen. Op het moment dat je zonnepanelen hebt en een warmtepomp, dan heb je eenmalig kosten, die inderdaad bij nieuwbouwwoningen op voorhand zijn, maar vervolgens zijn die kosten alleen het onderhoud. Het is oprecht uiteindelijk goedkoper. Ja, op dit moment moet daar nog een heleboel aan gebeuren. Maar om nou te zeggen: ga inzetten op waterstof. Het is een afleidingsmanoeuvre van energiebedrijven, die goud geld verdienen met het verkopen van gas. Het is niet onbegrijpelijk voor hen dat zij hun verdienmodel willen houden. Ik heb eigenlijk nog maar één ding. De wethouder had het over waterbassins bij glastuinbouw, die vol gelegd kunnen worden met zonnepanelen. Een super mooi plan, alleen, de tendens lijkt te zijn, dat steeds minder glastuinbouwbedrijven van die waterbassins hebben. Gewoon, omdat ze op die grond geen productie hebben. Dat heeft meer te maken met een waterding, maar daar zou ik toch graag de wethouder over horen, of hij die tendens ook ziet. Dank u wel.

De heer Xhemali, PvdA: Ik wil namens de fractie de wethouder bedanken voor de beantwoording. We wachten rustig het onderzoek af naar het convenant windenergie. De inwoners willen namelijk heel

concreet weten wanneer de windmolens komen, hoeveel en waar. Er moet namelijk wel draagvlak zijn voor windmolens. Vanuit de PvdA zijn we niet voor windmolens, gezien de schaarse ruimte, die wij in onze gemeente hebben. De schaarse ruimte kan je beter gebruiken voor duurzame woningbouw. Al met al, deze ontwikkelingen die vandaag de revue zijn gepasseerd vragen om een daadkracht, creatief en een enthousiasmerend gemeentebestuur, dat bestuurlijk vooruit durft te lopen, in staat is om met andere partners deze zeer complexe duurzaamheidsstrategie te maken. Langs de zijlijn toekijken is er niet meer bij. We moeten echt aan de bak willen wij aan alle internationale en nationale orde voldoen. De RES 1.0 is een goede stap vooruit. Nu snel op weg naar de fase waarin de plannen echt concreet gaan worden met zeer veel oog voor burgerparticipatie, wil ik nog wel heel graag benoemen, om de burgers echt goed mee te nemen in toekomstige processen. En natuurlijk ook de betaalbaarheid van de plannen dienen in uitvoering te gaan komen op een gegeven moment. Voor ons is het echt heel belangrijk als PvdA, dat betaalbaarheid wel echt gewaarborgd wordt hierin. Dank u wel.

De voorzitter: Ik hoorde de waterbassins, ik hoorde ook nog even de betaalbaarheid en de burgerparticipatie o.a.

Wethouder Van den Beukel: Een paar concrete punten. Het proces, moties, amendementen, ik steun eigenlijk wel de lijn van het voorstel van de heer Duk. Wat ik zie is dat de regionale samenwerking voordelen heeft, inhoudelijk, maar ook nadelen. Eén zo'n nadeel is dat we inderdaad hier niet alleen over gaan. Een eenzijdig amendement, daar is niet in voorzien. Laat ik het zo simpel maken, in het regionale proces op dit moment. Van het begin af aan is de zienswijze en procedure wensen en bedenkingen ingezet en neergezet als het instrument dat de raden in staat zou moeten stellen om hun afwijkende, eventueel, of suggesties of visie te geven op hun regionaal product. Niettemin, op allerlei fronten, bijvoorbeeld op het vlak van die wijkaanpak, die we hebben, zijn we natuurlijk wel volledig aan zet. Ook zijn we volledig aan zet als het gaat om de input richting de RES 2.0. Dus daar kunt u, zeg ik richting de heer Blonk en de heer Machielse, daar het grootste effect sorteren. Het is aan u welke keuze u maakt natuurlijk. Meer inhoudelijk, toch even ingaan op de exitstrategie aardgas, waar de heer Blonk nadrukkelijk naar verwijst en waar ook de heer Machielse het e.e.a. over zegt. We willen dingen in Lansingerland op z'n Lansingerlands doen. Dat betekent, wat mij betreft, als het gaat om duurzaamheid realistisch duurzaam. Wat is realistisch duurzaam? Dat betekent geen luchtfietserij en doen wat mogelijk is, maar ook wat nodig is. Doen wat nodig is, betekent voor mij: duurzaam is wel de norm. We willen uiteindelijk toe naar die gemeente, die niet meer bijdraagt aan het broeikas-effect. Simpel. Dat is duurzaam. Realistisch betekent: een weg daar naar toe, die effectief is, efficiënt is, die draagvlak heeft enzovoorts. Dus de lessen die geleerd zijn in sommige andere gemeenten door die wijkaanpak, die neem ik natuurlijk ter harte. We gaan niet nog eens heel veel gemeenschapsgeld gooien naar projecten waarvan we inmiddels weten, dat die weerstand opleveren en bovendien geen effect sorteren. Dus die transitievisie warmte van ons en die wijkaanpak van ons, die incorporeren die lessen en die doen dus wat passend is voor Lansingerland. Dus geen dromerij. Tegelijkertijd zien we kansen, elke dag weer, om wijken te helpen verduurzamen. Bijvoorbeeld als het gaat om warmtelink, we weten dat de leiding over oost er niet meer zal komen voorlopig, maar wel de leiding door het midden, ja, er gaat natuurlijk een hele sloot restwarmte onze kant op komen. Nu al zijn wijken heel succesvol, heel doodnormaal voorzien van restwarmtenetten. Boterdorp in Bergschenhoek, dat werkt prima. Dus ik houd er ook rekening mee, dat er echt wijken zullen zijn, waar op een goed moment dat een aantrekkelijke optie zal blijken te zijn. Zo staat het ook in de analyse, die ten grondslag ligt aan die transitievisie warmte. Maar je moet dat niet halsoverkop doen, zegt meneer Machielse. Nee, we gaan niet zomaar een stel shovels de straat op sturen. Er zijn pilotwijken aangewezen, die worden verkend. De heer Blonk: De wethouder geeft aan, dat de wijk Boterdorp een duurzaam warmteproject is. Maar het kacheltje van die wijk staat naast het gemeentehuis. Het is volledig 100% gas gestookt. Wethouder Van den Beukel: Helder, dank u wel voor uw opmerking. Ik kijk er op uit vanuit mijn werkkamer. Ik ben me elke dag bewust van het feit, dat daar rook uit komt en stoom. Alsnog is het relatief zeer efficiënt. Eén zo'n grote cv-ketel was efficiënter dan 1.000 kleine cv-ketels. Mijn opmerking was erop gericht om aan te geven: we hebben gewoon al warmtenetten. Dat is geen luchtfietserij. Het staat en het werkt, mensen hebben er bij mij in ieder geval geen klachten over geuit. We doen wat passend is. Als het gaat over de exitstrategie aardgas glastuinbouw, ook daar gaan we gewoon stap voor stap. We gaan niet, daar hebben we onlangs over gesproken, hier biomassacentrales neerzetten, omdat het nu eenmaal aardgas scheelt. Dat zou slecht beleid zijn. We zetten daar stappen die passend zijn. We doen het ook samen, wil ik nog zeggen. Ook even richting de heer Xhemali. De betaalbaarheid is belangrijk. Hoe borgen we die nou? Op allerlei manieren, via wet- en regelgeving, in Den Haag moeten ze daar ook dingen voor doen. Maar dat doen we ook door samen te werken met mensen die het betreft. Heel specifiek heeft u misschien gezien, dat de aftrap voor ons project aardgasvrije wijken, die ik onlangs heb verricht, niet zelf, maar samen met Nieuw Lansinger stroom, een maatschappelijke organisatie, die ook vanuit het inwonersperspectief kijkt en met 3B Wonen, mevrouw Vliet Vlieland. Dat is ook een partij, die natuurlijk altijd let op de beurs van huurders, niet perse altijd een goed gevulde beurs. Dus door samen te werken hebben we extra

aandacht, extra checks and balance ingebouwd om ervoor te zorgen, dat de betaalbaarheid goed bovenaan de prioriteitenlijst blijft staan. Dan nog een punt over de waterbassins. Wat is daar de tendens? Meneer Duk, misschien is het leuk om toch een keer een vertegenwoordiger van de glastuinbouwsector hier uit te nodigen, zij komen te weinig bij ons over de vloer in de gemeenteraad, om hun visie daarop te vernemen. Ze hebben ook echt zelf een eigenaarschap genomen over dit thema en over deze uitvoeringslijn in de regionale energiestrategie. Ik herken niet wat u zegt, in alle oprechtheid, dat waterbassins verdwijnen in Lansingerland, maar ik laat me ook graag wijzer maken door mensen uit de sector. Ik zal me ook zelf ermee verstaan. Maar daarnaast dus de suggestie: laten we ze eens bij ons uitnodigen. Daar worden we ongetwijfeld wijzer van. Waterstof, daar is niet echt een vraag over gesteld, daar is meer een wisseling van gedachten over geweest. Ik houd me daar vast, zeg ik richting de raad, aan o.a. de analyse van onze netbeheerder Stedin. Die geeft aan: voor 2030 is het goed om ermee te testen, maar is de grootschalige beschikbaarheid van waterstof beperkt. Dus we gaan geen aardgasnetten afbreken, die nog goed zijn, want daar kun je zomaar goed gas of waterstof doorheen sturen op een goed moment. Maar voor de korte termijn, dat zegt de heer Duk correct, is zeker duurzame waterstof echt te schaars om te verwachten, dat je daar heel veel mee kunt uitrichten in die gebouwde omgeving. Ik denk dat ik hiermee recht heb gedaan aan alle vragen in de tweede termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Volgens mij ook. Ik zie namelijk geen vragen meer in uw richting komen. Het e.e.a. gehoord hebbend is het nu: gaan wij straks geconfronteerd worden met een amendement of met een motie. Maar het is aan de indieners om zich daar nog even over te buigen. Eén ding is helder: het is geen hamerstuk. Het komt dus terug in de raad. In welke vorm, dat gaan we zien. Dank.

6.d Ruimtelijke Adaptatie Strategie

Mevrouw Zwinkels, L3B: Het gaat over ruimtelijke adaptie strategie. Wat ons betreft, kan het een hamerstuk worden, maar ik wil er toch nog wel wat dingen over zeggen. Het deltaprogramma moet Nederland beschermen tegen overstromingen en de gevolgen van extreem weer. Leuk om te vermelden, dat de huidige deltacommissaris Peter Glas aan het begin van zijn carrière lange tijd in Berkel en Rodenrijs heeft gewoond. In de ruimtelijke adaptie strategie Lansingerland staat: het aanpassen van de leefomgeving en van ons gedrag op de effecten van de klimaatverandering. Dus de omgeving bestand te maken tegen extreme regenval, overstroming, hitte en vermindering van de biodiversiteit. Dan komt de vraag: hoe? Zoveel mogelijk vast houden van water. Risico's prioriteren voor wateroverlast, hittestress, droogte en overstroming. Deze vallen in de categorie onaanvaardbaar, onwenselijk en onacceptabel. De gevolgen van de klimaatveranderingen zijn voor een ieder duidelijk. Er ligt voor het bestuur van Lansingerland een opgave in de communicatie. Nog steeds worden er veel tuinen versteend. Ook het belang van groen en water bij nieuwbouw en verbouw moet constant benaderd worden. Er wordt veel gesproken over klimaatadaptatie, maar laten we maar Rotterdams gaan denken: geen woorden, maar daden. Onder het motto: tegeltje eruit, plantje erin. En aandacht geven aan burgerinitiatieven voor bijvoorbeeld pluktuinen en indien mogelijk extra vergroenen in de wijken. De inspreker vanavond heeft het daar ook over gehad. Als mensen of burgers zelf het onderhoud willen verzorgen, dan scheelt het ook wel in het budget. Goed dat binnen de huidige formatie verkenning ten behoeve van de uitvoeringsagenda gedaan kan worden. Logisch dat later de benodigde middelen en budgetten gekoppeld worden aan de uitvoeringsagenda. Dank u wel.

De heer Machielse, VVD: Kort van mijn kant. Goed dat dit stuk er ligt. Het is eigenlijk een heel goed stuk. Dat is helemaal geen verrassing, want enerzijds moest het en anderzijds mag het. Wat ons betreft een goede balans. Wat wij bijzonder leuk vonden: wij hebben vorig jaar een uitgebreide beeldvorming gehad met Arcadis over hoe er om wordt gegaan met ruimtelijke adaptatie in Berkel centrum west. Daar kwamen al deze topics aan de orde. Hoe we kijken naar een stuk wateradaptatie et cetera. Toen werd er al gezegd: er komt nog een stuk voor de hele gemeente, waar we toekomstige projecten aan kunnen gaan toetsen. Die ligt er nu. Wat de VVD betreft, is dat een hamerstuk.

De heer Van der Stelt, CDA: Wij vinden het een uitstekend stuk. Een helder verhaal. Wat ons betreft kan het ook een hamerstuk zijn. We vroegen ons nog wel af: aan welke knoppen kunnen we nog draaien als gemeente om te bevorderen dat inwoners in onze gemeente bijvoorbeeld een tuintje zo adaptief mogelijk maken? Wellicht liggen hier ook nog mogelijkheden bij 3B Wonen om dat te stimuleren. Wellicht kan de wethouder daar nog even op reflecteren. Maar nogmaals, wat ons betreft is het verder een hamerstuk.

De heer Jumelet, WIJ: Inspreker refereerde er een klein beetje aan. Toen wij het stuk lazen op één van de eerste bladzijden, daar staat de zin: mijn vraag aan u is, dat schrijft dan de wethouder namens het gemeentebestuur op blz.5, doet u met ons mee, we staan voor 3 uitdagingen. Het gaat me om dat eerste stukje: doet u met ons mee? Het is natuurlijk wel heel frappant, dat inspreker namens een belangrijke vertegenwoordiging in onze samenleving het gevoel heeft niet echt aangesproken te zijn bij de

totstandkoming van dit plan en wellicht straks wel op de verdere uitvoering. Dus wellicht kan de wethouder n.a.v. zijn uitspraak in de inleiding de referentie even pakken rondom de inspreker. Ik ben wel erg benieuwd hoe dat dan zit. Niet alleen deze vertegenwoordiging, maar ook anderen die bezig zijn met klimaatadaptatie et cetera. Dat is één. Twee. De opmerking is gemaakt over urgentie en tempo. In 2018 die toets gemaakt rond hittestress. We leven nu in 2021 en we weten dat de zomers, misschien dit jaar iets anders gezien de weersomstandigheden, maar dat we hete zomers kennen. Dus die hittestress gaat de komende periode wellicht ook weer aan de orde zijn. Als ik dan lees bijvoorbeeld hier dicht bij mij in de buurt, het Eiberplein, je hebt het over een schoolplein, een straat, dan heel praktisch en dat is een klein beetje wat inspreker meneer Wilde ook aangaf, heel praktisch: wat doe je nou als gemeente om die probleempunten, die simpel lijken te kunnen worden opgelost, hoe pak je dat nou eigenlijk aan? Op basis van plannen, op basis van het onderzoek dat je hebt gedaan. We hebben ooit een motie van D66 aangenomen over de vergroening van de schoolpleinen. Dit zou bij uitstek zo'n voorbeeld zijn, waarom pakken we dat dan niet heel proactief op richting de school om dat schoolplein versneld te gaan vergroenen, zodat je ook het punt van de hittestres daar ook wegneemt. In navolging van inspreker de vraag over de urgentie en het tempo om problemen, die je signaleert op te lossen op een heel praktische manier. Als er inderdaad hindernissen zijn vanuit de door ons opgestelde regels, dan kunnen we het ook zelf oplossen, zou je zeggen, als college of als raad. Daar ben ik wel benieuwd naar, hoe de wethouder daar tegenaan kijkt. Het laatste punt, bij de uitvoeringsagenda. Hoe gaan we nou, of hoe denkt de wethouder de betrokkenheid van de burger, de burger kan natuurlijk heel veel zelf doen, het staat ook wel in het stuk beschreven, maar om dat toch op korte termijn wat op te pakken? In wezen lijkt het allemaal niet zo ingewikkeld. Ook een beetje wat de collega van L3B ook aangeeft: in Rotterdam zie je daar prachtige programma's voor draaien. Het is kopiëren naar Lansingerland. De vraag is: waarom doen we dat dan niet? Dat was het. Dank u wel.

De heer Markus, CU: Het thema klimaatadaptatie staat eindelijk eens prominent op de agenda. Na jaren gevraagd te hebben om de uitvoering van de stresstest ligt er nu een strategie om om te gaan met klimaatadaptatie. Een probleem binnen de duurzaamheidsagenda, waar we terecht de aandacht op vestigen. Over het stuk zelf lagen de standpunten binnen onze fractie uiteen. De één vond het namelijk een ambtelijk hoog over stuk, dat concreetheid mist. Een ander vond het een prachtig stuk proza en een mooie uitwerking van het thema klimaatadaptatie. Die tweedeling kenschetst ook wel een klein beetje mijn bijdrage. Een paar reacties op het stuk. Allereerst: deze strategie is allereerst bedoeld om richting te geven aan een complexe opgave, die we hebben, voor klimaatadaptatie. Die opgave staat ook goed omschreven, met name in de achtergronddocumentatie. Goed en handig om dat allemaal eens bij elkaar te hebben en om een goed beeld te vormen hoe we in Lansingerland er voor staan qua vernatting, droogte et cetera. En er staat beschreven hoe we in 2050 de klimaatdoelen, die we hebben vast gesteld, namelijk het klimaatbestendig inrichten, hoe we dat kunnen gaan bereiken. Namelijk een groene gemeente en een robuust watersysteem. Dat zijn de subdoelen. Maar als je het allemaal leest, dan bekruipt je een beetje het gevoel: hoe gaan we nou meten wat de stand van zaken is van de subdoelen? Dat komt misschien nog in die uitvoeringsdoelen, maar we missen het een beetje in de strategie. Het is toch van belang te weten dat we goed onderweg zijn of niet goed onderweg zijn. Ik wil niet, of mijn opvolger, in 2049, dus de achtste periode van wethouder Van den Beukel, ik wil niet verrast worden met de mededeling dat we de doelstellingen niet gaan halen over een jaar. Daar wil je gevoel bij krijgen als raad. Hoe ga je dat nou met elkaar meten? Die concreetheid missen we daar nog in. Vervolgens staat er ook een stuk over de risico's, wat wel en niet aanvaardbaar is. Nu staat bij aanvaardbare risico's twee thema's en ik heb er moeite mee dat we die aanvaardbaar vinden. Ik hoop dat het voorbeelden zijn die nog aangepast worden, maar graag een reactie van de wethouder daarop en wellicht ook van andere partijen. Maar aanvaardbaar vinden we versnelde paalrot. En we vinden het ook aanvaardbaar dat verlies van dieren en plantensoorten hebben. Dat zijn nou niet echt thema's die wij aanvaardbaar vinden. Zeker niet als je dat vergelijkt met tijdelijke sluiting van zwemlocaties, wat ook aanvaardbaar is. Dat lijkt ons van een heel andere proportie. Wellicht lees ik het verkeerd, maar van de invulling van de risico's vinden wij toch wel dat we daar kritisch naar kijken met elkaar, want uiteindelijk zullen we die risico's met elkaar aanpakken of juist niet aanpakken. Vervolgens wordt er een aanpak omschreven van: weten wat we willen doen. Een soort eindeloze loop om onze doelstellingen te bereiken. Dat lijkt ons goed. We zien dat in de praktijk ook gebeuren. Bij mij in de omgeving is Bergschenhoek oost aangepast. Daar zie je echt, dat het klimaatadaptief is gedaan. Gescheiden stelsel, half verharding, grastegels voor parkeerplaatsen. Het is prachtig dat het op die manier opgepakt wordt. Via die levende loop moet er ook een levende uitvoeringsagenda worden opgesteld. Er wordt een hele serie bouwstenen beschreven, wat eigenlijk allemaal dialogen zijn. En uiteindelijk moet dat dan leiden tot een uitvoeringsagenda. Maar bij die bouwstenen, dat is ook niet echt concreet. De korte termijn wordt dan omschreven, maar welke bouwstenen vinden we dan meer urgent, wat is korte termijn, gaan we al die kwetsbare gebieden, die we met elkaar benoemen middels dialogen al voor 2025 oplossen, of is het 2030? Dat gevoel missen we een beetje in deze strategie. Natuurlijk snap ik dat er nog een uitvoeringsagenda moet komen, maar een strategie moet toch ook omschrijven wat je urgent vindt en waar je prioriteiten wilt neerleggen.

Samenvattend: een helder document, waarin veel wordt opgeschreven, wat goed is om te lezen en wat ook de huidige situatie helder maakt. Maar wij worstelen nog een beetje met de hele planning in het verhaal en daarmee ook de urgentie, die aangeeft wat je nu wel of niet eerst gaat oplossen en waar je de aandacht eerst neerlegt. Dat is een worsteling met dit document. Misschien lees ik het wel helemaal verkeerd. We horen graag van de wethouder hoe we dit kunnen oplossen. Mijn voorgangers hebben het nog niet benoemd, maar wellicht dat ze er in de tweede termijn iets over kunnen zeggen, hoe zij tegen die planning en urgentie aankijken. Dat was het voor de eerste termijn. Dank u wel.

De heer Muis, D66: Ik kan me eigenlijk best wel vinden in een hoop opmerkingen van de CU van zojuist, maar ik zal toch even ons eigen verhaal ook vertellen, dan kom ik vanzelf langs die punten. Ik probeer ook de punten van de andere collega's daarin mee te nemen. Wat ons betreft is het inderdaad een gedegen en goed onderbouwde basis voor in theorie een stevige aanpak voor de klimaatadaptatie. Ook complimenten voor de opzet en de betrokkenheid van vele stakeholders. We hebben alleen van de inspreker begrepen, dat zij nog niet in deze fase zijn betrokken, dus Lansingerland Samen Duurzaam, maar we gaan ervan uit, dat de wethouder ongetwijfeld bij de uitvoeringsagenda hen goed zal betrekken. Dus dat vertrekpunt om zaken in dialoog te ontwikkelen spreekt ons ook zeer aan. Ook goed, dat je de strategie jaarlijks evalueert en hem ook aan kunt passen. Het doel was en is om in 2050 een klimaatproof Lansingerland te hebben. Ook de subdoelen, een groene gemeente en een robuust watersysteem, kunnen wij van harte onderschrijven. De aanpak echter via richtinggevende gedachten, gefaseerde verkenningen, daar maken we ons zorgen over, dat het niet direct zal leiden tot het halen van het doel in 2050. Voor een uitvoeringsagenda zou je namelijk ook op basis van een goede definitie wat klimaatproof is, wat het inhoudt, die focus op die kwetsbare plekken en die prioriteiten, terug kunnen redeneren vanuit 2050 naar nu en dus soort van, in goed Nederlands, backcasten wanneer je wat zou moeten realiseren om in 2050 ook daadwerkelijk daar te komen i.p.v. nu werkende weg stapjes zetten. Ondanks dat 2050 ver weg is, is het de vraag of je dan op dat moment alles gerealiseerd hebt. Op zich, de geformuleerde ambities, daar kunnen we ons voor een groot deel wel in vinden. Bij de meekoppelkansen is er ook een risico dat iets te vrijblijvend is, want het zijn kansen, geen eisen. Maar je verwacht dat sommige mogelijkheden zich maar één keer voor zullen doen en dan is het wel belangrijk, dat je ook borgt, die meekoppelkansen, en op deze manier is dat best een uitdaging. Waar we wel goed op kunnen sturen is de ambitie het reguleren en het borgen. We kunnen integraal dat natuurlijk verweven in onze beleidsplannen. Maar goed, dan is het nog steeds beleid, nog steeds papier. De knelpunten zijn goed in kaart gebracht. Doelen op het gebied van wateroverlast, hitte, droogte zijn in beeld, de prioriteiten ook, maar er zijn niet echt tussendoelen tot 2050 en de concrete acties zijn er ook nog niet. Dat komt natuurlijk vast in die uitvoeringsagenda aan de orde. De CU gaf dat ook al aan. Er staat in het stuk aangegeven, dat de tijd wordt genomen die nodig is om te komen tot een uitvoeringsagenda. Dat klinkt natuurlijk wel heel boterzacht. Vorderingen horen we in Q2 volgend jaar na de verkiezingen. Dat is natuurlijk ook behoorlijk vaag wat we dan gaan horen. We zouden daar toch wel iets meer duiding willen krijgen van hoe en wanneer die uitvoeringsagenda er nou precies is of komt. Dan eigenlijk het laatste onderdeel, de financiële consequenties. Logisch, dat die nog niet in beeld zijn. Het is wel goed, dat duidelijk wordt gemaakt dat op termijn dingen veel meer gaan kosten als we nu niets doen. Ook dat moet je dus goed op het netvlies houden bij alle plannen en voorstellen die je gaat ontwikkelen. We zijn benieuwd op welke manier het college dat denkt te borgen. Gaan ze in alle voorstellen hier een paragraaf over opnemen? Of zijn er andere manieren waarop de wethouder dat denkt te kunnen borgen? Anders voorzie ik dat onder druk van bezuinigingen, andere keuzes, een tweede coronapandemie, altijd iets anders belangrijker en urgenter is dan deze zaken mee te nemen. Ook zou je ervoor kunnen kiezen om wel al financiële middelen te reserveren, omdat je dan niet tegen punten aanloopt, zoals door inspreker ingebracht. Ik weet niet of het klopt, maar dat er geen geld is voor beheer en dat we daarom nu geen keuzes maken maar wachten met het herplanten van bomen totdat we denken dat er weer wel geld voor is. Die korte termijn heb ik besproken. We hopen dus dat de uitvoeringsagenda een behoorlijke slag concreter en smarter wordt gemaakt, zodat duidelijk is in de tijd wat met welke prioriteit wordt aangepakt en hoe het bijdraagt aan het realiseren van de geformuleerde doelen, zodat deze raad en ook de volgende zeven raden kunnen blijven volgen of we op koers liggen om in 2050 klimaatbestendig te worden. Dank u wel.

De heer Duk, GL: Laat ik beginnen met te zeggen, dat ik tevreden ben met het voorstel dat voor ons ligt. Een aantal kritische punten hebben de heren Markus en Muis al voor me opgepakt, dus dat is mooi. Toch heb ik nog een aantal punten, waar ik graag een reactie op krijg van de wethouder. Ik heb afgelopen week uitgebreid gesproken over deze strategie met een vertegenwoordiger van Rotta, de natuurorganisatie die zoveel goeds doet voor onze gemeente en daarbij zo vreselijk veel kennis over ons gebied opdoet. Het verbaasde mij dan ook, dat zij net als Lansingerland Samen Duurzaam aangeven geen contact met de gemeente te hebben gehad over deze strategie. Klimaatadaptatie is per slot van rekening juist een zaak waar natuur een grote invloed op heeft en die invloed ervan ondervindt. Eén van de punten, die zij aangaven, was dat zij mogelijkheden zagen door in het buitengebied het grondwaterpeil

variabeler te maken, deze gebieden als buffer te laten optreden voor de bebouwde kernen, waardoor bovendien de biodiversiteit zou toenemen in plaats van wat nu wordt gezegd afnemen in die gebieden. Een win/win situatie als het ware. Hoe kijkt de wethouder hier tegenaan? De regionale adaptatie strategie, wat een woord, zie ik als een goede springplank om het waterbeheerplan in samenwerking met de waterschappen ter voorbereiding van de omgevingswet te actualiseren. Ik begreep, dat het waterbeleid al vele jaren niet is geactualiseerd. Klopt dat? Wanneer kunnen wij een actualisering verwachten als dat zo is? Het punt van de heer Wilde, dat er veel meer bomen moeten komen, deel ik uiteraard van harte. Maar ook het tegengaan van kappen is heel belangrijk. Mijn oproep aan het college is om creatief te zijn bij het plaatsen van bomen en actief hierin de samenwerking met Lansingerland Samen Duurzaam te zoeken. Dan nog één punt. Ik lees dat het riool voor hemelwater niet voldoende capaciteit heeft voor de steeds heftiger wordende regenbuien en dat daarom een groot deel wordt opgevangen door de reguliere riolen. Komt dat omdat de dimensies te zuinig zijn bemeten? Of doordat de hevigheid van de buien de gemeente heeft verrast? Zullen in de nieuw te bouwen wijken en bij herinrichting in de toekomst deze riolen wel zo gedimensioneerd zijn, dat we voldoende capaciteit hebben? Dank u wel.

De heer Xhemaili, PvdA: De stresstest van onze gemeente laat zien dat er veel plekken in Lansingerland kwetsbaar zijn. Op sommige plaatsen wateroverlast of droogte. Op andere plekken zien we een combinatie hiervan. Klimaatadaptatie vraagt een omslag in denken en doen. Klimaatbestendig handelen in ruimtelijke ontwikkelingen is voor een onze gemeente een nieuw normaal. In het stuk wordt weergegeven, dat er uit verschillende hoeken wordt samengewerkt of de samenwerking wordt gezocht. Goed, dat er aansluiting wordt gezocht met de omgevingsvisie Lansingerland, de groen blauwe landschapsvisie, MRDH gebied en werkregio Delfland. Mooi ook dat er aansluiting wordt gezocht met de RES, die zojuist ook besproken is. Het zijn beleidsthema's die hand in hand gaan met elkaar. Wat mij aanspreekt bij de ruimtelijke adaptatie strategie is dat het organisch wordt aangevlogen en niet alles in beton wordt gegoten, waardoor je geen beweegruimte meer hebt. Mee bewegen met nieuwe ontwikkelingen is daarin heel belangrijk. De ingrepen, die het college in het kader van klimaatadaptatie wilt doen, biedt extra kansen voor een gezonde, aantrekkelijke woon-, werk- en leefomgeving in Lansingerland. Maatregelen die voort vloeien uit de ruimtelijke adaptatie strategie Lansingerland, de regionale energiestrategie en de duurzaamheidsvisie Lansingerland zullen de bestuurlijke agenda de komende jaren steeds meer gaan bepalen. Het nieuwe collegeprogramma 2022-2026 zal rekening moeten houden met een aanzienlijk hogere uitgave om dit allemaal mogelijk te maken. De PvdA-fractie vindt het belangrijk dat hiermee nu al rekening mee wordt gehouden. De ruimtelijke adaptatie strategie en ook de RES zijn tot op heden teveel bestuurlijk technocratische processen geweest. De inwoners en het bedrijfsleven staan nog te ver op afstand. Dit blijkt ook uit de manier waarop de ruimtelijke adaptatie strategie tot stand is gekomen, vooral via betrokkenheid van deskundigen. Dat is mooi, maar uiteindelijk gaat er bij de inwoners wat veranderen. Juist zij moeten tijdig worden meegenomen in het proces. De PvdA-fractie vindt dit, net als t.a.v. de RES 1.0, een gemiste kans, dat de inwoners nog te weinig worden betrokken. Besturen is vooruit zien. Het gaat immers om één van de grootste uitdagingen waar we als gemeente de komende 30 jaar voor komen te staan en waarmee iedereen te maken zal krijgen. Onze fractie vraagt het college dan ook om op korte termijn met voorstellen te komen om de betrokkenheid van onze inwoners en bedrijven van het begin af aan te verankeren bij de nog te bepalen en te nemen stappen. Ook is het noodzakelijk om nu al goed na te denken over eventuele gevolgen en de consequenties van onze ruimtelijke ontwikkeling. Ik heb een vraag daarover aan de wethouder. Hoe verstandig is het om, zoals het college nu voorstelt, in de nieuwe wijk Wilderszijde minder groen op te nemen dan aanvankelijk was voorzien, vooral met de kennis die we nu hebben over klimaatadaptatie en de uitdagingen in de toekomst hieromtrent. Is het niet verstandig om nu al gewoon gelijk een wijk neer te zetten die heel groen is en ook gelijk toekomstbestendig is daarin? Dank u wel.

De voorzitter: Ik heb een aantal items gehoord. Participatie, urgentie, planning, 3B Wonen werd nog even genoemd om daarmee contact te hebben, tempo, de uitvoeringsagenda, de financiën en ook nog even Wilderszijde, hoe het daar zit met het groen.

Beantwoording college

Wethouder Van den Beukel: Weer zo'n heel groot onderwerp. Net hadden we de regionale energie strategie en nu weer een beetje jargon dan toch maar, de ruimtelijke klimaatadaptatie strategie. De leden van uw raad hebben en goed en eloquent neergezet, dat dit inderdaad een heel fundamenteel stuk is, ook voor de komende jaren voor Lansingerland. We leggen hiermee echt, daarom ben ik er nu blij mee, dat we het het daglicht kunnen laten zien, echt een fundament voor heel veel zaken, die inderdaad elke dag weer onze keuzes bepalen en moeten bepalen. Als overheid bij het aanleggen van een weg, van een riool of van een wijk, van alles en nog wat. Maar ook onze inwoners, die uiteindelijk 60-70% van het oppervlak beheren, ook hen mogen en moeten we inspireren om de goede dingen te doen. Dus vandaar.

Het heeft een lange aanloop gehad, dit stuk. In 2019 zijn we ermee begonnen. Blij dat het nu ook hier weer ter bespreking ligt. Tegelijkertijd, omdat het zo omvangrijk is, zo ontzettend veel facetten bestrijkt, heb je het risico dat het nooit af is en dat steeds het betere de vijand is van het goede. Dat het verder invullen van de financiële paragraaf, bouwsteen A tot en met Z, dat het nog eens een keer een half jaar zou kosten en dat het nog een keer een half jaar later zou zijn, dat we dit naar u zouden toesturen. We hebben ervoor gekozen om dat dus niet te doen. Het risico is, dat je dan dus vragen krijgt, die je nu niet kan beantwoorden, of voor een deel niet, over monitoring, over de exacte prioriteit enzovoorts. Toch denk ik dat het goed is om deze snapshot, in goed Nederlands, van de strategie nu weer te geven en te bespreken en daar vervolgens een klap op te geven, zodat het de operatie verder in kan. Dat wil niet zeggen, dat we op het nulpunt staan. Elke dag weer als ik in Lansingerland loop, dan loop ik langs wadi's en waterdoorlatende stenen, de heer Markus refereerde daar ook aan. Het is eigenlijk al best wel op een behoorlijk niveau ingebed in onze processen. Als ik met het waterschap overleg en ik vertel dat 60 tot 70% van onze woningen al afgekoppeld zijn, dus dat het regenwater niet het riool in gaat maar op een andere manier de bodem in gaat, dan slaan ze stijl achterover. Dat heeft natuurlijk te maken met het feit, dat we veel nieuwbouw hebben, dus dat is relatief een voordeel ten opzichte van gemeenten, waar je veel oudbouw hebt. Maar we zijn dus al een heel eind op streef. Dat moet wel zo blijven, want het is buitengewoon urgent. De inspreker zei het ook. En ik was blij met zijn inspraak, want we hebben eigenlijk te weinig insprekers op het vlak van duurzaamheid in de gemeenteraad. Ook al had hij een aantal kritische noten te kraken, toch heel blij met zijn inspraak, want die urgentie is daar. Het brengt me even op het punt van inspraak en participatie. Hoe is dat nou gegaan? De ene woordvoerder in deze raad zei: goed dat zoveel partijen betrokken zijn. En een ander stelde er toch wat vragen bij. Er is wat onduidelijkheid, bespeur ik, over hoe het nou gelopen is. Ik heb er net navraag naar gedaan, terwijl u aan het spreken was. Ik probeer tegelijkertijd goed op te letten, maar ik zie uitnodigingen voor risicodialogen en voor een reactie op het concept klimaatadaptatie strategie uit 2019 en 2020 ook aan genoemde organisaties. Een enkele keer hebben we een afmelding ontvangen en ook weleens een aanmelding. Ik wil in het midden laten wat er nou goed is gegaan en waar er misschien een keer een uitnodiging gemist is, maar we hebben altijd de intentie gehad en op veel fronten is het ook goed gegaan, altijd de intentie gehad om partijen hierbij te betrekken. Niet alleen experts, zeg ik met nadruk. Nee, ook ondernemers, ondernemersverenigingen, inwoners en maatschappelijke organisaties. De input heeft met name in de risicodialogen eigenlijk dit document zo gemaakt als het nu is. Dat wil niet zeggen, dat het al bij iedereen tussen de oren zit. Ik krijg ook pijn in mijn ogen als ik overal kunstgras zie verschijnen, met alle respect voor inwoners die daarvoor kiezen, want als je een kleine tuin hebt en een hoop spelende kinderen, dan begrijp ik dat, dat je soms kiest voor kunstgras. Tegelijkertijd is het natuurlijk niet ideaal, die verstening of verplasticing van openbare ruimten. Ook ondernemers maken soms hele goede keuzes en som ook, in mijn ogen, ongelukkige keuzes, als het gaat om klimaatadaptatie op daken, die groene daken kunnen zijn, op parkeerterreinen, die groene parkeerterreinen kunnen zijn. Dus we hebben best nog een hoop werk te verrichten en daarvoor is veel communicatie nodig. Tegelijkertijd zijn we wel, dat zeg ik maar even als winstwaarschuwing naar alle woordvoerders die vroegen om meer actie, we zijn als gemeente geen Rotterdam. Daarmee bedoel ik te zeggen, dat Rotterdam heel veel meer dan 1.000 medewerkers heeft en wij een heel stuk minder. Dus de hoeveel communicatieve inspanningen die we hierop kunnen verrichten, is beperkt naar onze omvang. Die moet voldoende zijn. Waar dat niet is, moet ik met voorstellen komen naar uw raad om daar meer budget voor te geven, maar hij zal altijd minder zijn. Dus er zullen minder filmpjes uit het gemeentehuis komen over onze klimaatadaptatiestrategieën dan uit het gemeentehuis van Rotterdam komen. Ik denk dat u dat ook wel volgt en begrijpt. Dus de aanpak, die we eigenlijk kiezen als organisatie, als bestuur om dan ook op een slimme manier deze normen te implementeren, is het zoveel mogelijk onderdeel te maken van hele normale, saaie processen, handboeken, normenkaders enzovoorts. Dat leidt uiteindelijk tot die observaties die u ook doet van zo'n wadi, van die stenen die ook water doorlaten. Dat komt er gewoon doordat de gemiddelde doorsnee medewerker gebiedsinrichting dit in zijn pen heeft. Dat is ook naar de toekomst toe. De uitvoeringsagenda zullen we waarschijnlijk zo saai maken, omdat het dat naar mijn overtuiging het meeste effect sorteert. Even wat concrete vragen langslopen. Hoe zorgt u er nou voor dat 2050 niet leidt tot een soort traagheid en dat wij denken: dat komt allemaal wel? Het is eigenlijk zo, begrijp ik, dat wijkinrichtingen zo'n 25 jaar mee gaan. Dat betekent, dat als in 2050 heel Lansingerland klimaatproof moet zijn, en dat moet het zijn, dat in 2025 eigenlijk geen wijk meer kan worden opgeleverd, nieuwbouw of bestaande bouw, die niet klimaatadaptief is. Met andere woorden: we gaan dus een cyclus in, de komende jaren al, waarin wijken, die nu voor groot onderhoud komen te staan volledig volgens de hoogste norm voor klimaatadaptiviteit moet worden ingericht. Anders gaan ze namelijk niet meer op tijd nog een keer aangepakt kunnen worden voor 2050. Dat normenkader, wat behoorlijk smart is geformuleerd, als u het mij vraagt, waarin gewoon staat 60% schaduw, waarin staat 100% waterinfiltratie, dat zijn allemaal heel concrete normen, waarmee onze mensen goed kunnen werken, dat passen we toe. Dat passen we toe op Wilderszijde. Dat op de vraag, die het laatste kwam, over: hoe kan dat nou, is er groen weg uit Wilderszijde? Dat leidt op geen manier op een inbreuk op klimaatadaptiviteit. Dat zou niet zijn volgens het visiedocument, dat zou niet zijn volgens het masterplan

en het zou ook niet worden getolereerd door het waterschap. Dus Wilderszijde voldoet aan de normen, die in dit document staan, maar ook in het masterplan staan, voor klimaatadaptieve nieuwbouw. En het geldt ook voor andere nieuwbouw ontwikkelingen, dus ook in het bestemmingsplan dat eerder vandaag aan de orde kwam, één van uw leden refereerde daaraan, daar stond inderdaad klimaatadaptiviteit in de paragraaf. En zo hoort het ook, want die woningen gaan heel lang mee, hopelijk, en die moeten dus nu al aan die norm voldoen. Hoe gaan we het verder meten? Ik wil daar op terug komen in die uitvoeringsagenda, hoe misschien een soort separate informatiestroom uw kant op kan gaan, tegelijkertijd zonder afbreuk te doen aan het feit, dat ik het in het doodnormale proces wil inregelen. Want bijvoorbeeld het MIP, dat u wel kent, die meerjaren investeringsprojecten, daar moet dus gewoon bij de eerstvolgende vervanging van een fietspad en van een stuk weg en van een riool, daar moeten die normen in mee lopen. We hebben 11 gebieden geïdentificeerd, 10, waar gewoon een wateroverlastprobleem is, het tunneltje op de Oudlandselaan om het maar even heel plat te maken, daar is een issue. Dat komt op een gegeven moment op het MIP te staan. Dat zit dan bij de begroting. En de eerstvolgende keer dat we zien, dat daar voldoende meekoppelkans is of andere aanleidingen om daar iets aan te doen, komt dat op het MIP en zullen we daar een investeringsvoorstel voor doen. Maar nu zeggen: we gaan binnen 3 jaar al die knelpunten oplossen, dat kan weleens leiden tot veel desinvesteringen en dat zouden we met zijn allen niet moeten willen. Dus vandaar dat het ook wel de logica volgt van onze normale processen, het klimaatadaptief maken van al die plekken. Dan nog een vraag, die kwam, over de aanvaardbaarheid van bepaalde zaken. Aanvaardbaarheid van paalrot en van diersoorten die verdwijnen. Wij hebben volgens het landelijk stramien van die oud-inwoner van Lansingerland, begrijp ik, wat leuk om te horen, van de deltacommissaris, volgens het stramien volgen we de risicodialoog. De risicodialogen, daarin zijn de partijen die met ons mee gaan denken over wat aanvaardbaar is en wat niet aanvaardbaar is. Het verdwijnen van diersoorten is natuurlijk wereldwijd onaanvaardbaar, zeg ik maar even voor eigen rekening, niet dat ik daar beleid op voer, maar dat is wereldwijd onaanvaardbaar. Tegelijkertijd zien we dat er meer dieren hierheen komen, die van warme klimaten houden en verdwijnen hier dieren, die van meer gematigde klimaten houden. Daar kunnen wij niet heel veel aan veranderen als Lansingerland. Daarmee heeft de opkomst van een bepaald dier en het verdwijnen van een dier in het kader van klimaatadaptatie een bepaalde aanvaardbaarheid. Hoe exact die dialogen zijn verlopen, als u dat nader wilt weten, meer dan in de documenten, dan doe ik dat heel graag, maar zo zijn die classificaties tot stand gekomen. Even kijken of ik nog een heel concrete heb. Ja, over bomen. Daar ging het natuurlijk ook over in de inbreng van de heer Wilde. Ik ben een bosbouwer van opleiding en ik vind dat we hier veel te weinig bomen hebben in ons deel van het land. Dat deelt overigens niet iedereen met mij. Toen ik pas wethouder werd toen dacht ik: ik ga de hele Groenzoom, zo gauw ik mag, vol planten met bomen. Overigens ligt het beheer bij collega Fortuyn, die deelt wel die visie, alleen blijkt dan dat de inrichting van dat terrein te zijn geënt op open gebied, mede omdat dat heel goed is voor weidevogels, die we ook graag een goede plek willen geven in onze regio. Dat zorgt ervoor, dat je niet teveel nestgelegenheid wilt geven aan roofvogels. Ik noem maar even wat flauwe en hele platte dingen, die er toch soms voor kunnen zorgen, dat je niet op bepaalde plekken bomen kunt planten, waar je dat in eerste instantie wel graag zou willen. Tussen droom en daad staan wet en praktische bezwaren en die zijn er volop. Dat is geen reden om niet heel offensief te zijn met bomen. Ik ben wel verheugd daarom, dat gisteren het ontwikkelplan Rottemeren het licht heeft gezien. Daar hoort een uitvoeringsagenda bij. Over de uitvoeringsagenda komen we nog te spreken, maar een paar hele mooie dingen zit er in: heel veel meer bomen langs o.a. de Hoeksekade, bij de Langevaart, de Merenweg, bij Kruisweg. Dat zouden groene ribben moeten worden als entrees naar de Rottemeren. Dat is een plan in de pijplijn, dat zeg ik maar even ter geruststelling richting u en ook de heer Wilde. Een ander plan in de pijplijn, dat wel al bestuurlijk is afgezegd, is de transformatie naar boslandbouw achter bedrijventerrein Weg en Land. Dus uitbreiding van het bosareaal in het Rottemeregebied. Dus weldegelijk zijn er grootschalige plannen. We hebben er de laatste jaren duizenden bomen bij gekregen in het beheerareaal, maar het is nooit genoeg. Dus in de groenblauwe visie, waarmee we aan de slag zijn, zoals u ook toegezegd op een begrotingsstaat, daar komt wat mij betreft een duizend bomen planten in. Ik zeg het maar even voor eigen rekening, maar over dat soort dingen zijn we nu aan het nadenken. Liefst zoveel mogelijk met maatschappelijke organisaties. Niet alleen omdat dat misschien wel beheerkosten scheelt, maar met name omdat het eigenaarschap geeft bij inwoners en dus het welzijn verhoogt. Die initiatieven zijn er al volop, bij de edelsteenbuurt ken ik zo'n plekje, waar mensen hun eigen stukje groen hebben geadopteerd en met toestemming van de gemeente het zelf beheren en het zelf ook vergroenen. Aan de Oudlandselaan ken ik ook zo'n plek. Maar het is niet genoeg, het is nooit genoeg, dus wat dat betreft zullen we altijd nieuwe initiatieven nodig hebben vanuit de inwoners en moeten we daar en ik als portefeuillehouder natuur ook voor open staan. Nog een specifieke vraag. Laat ik er nog eentje pakken met het risico dat ik er een paar oversla, maar dat komt dan wel in de tweede termijn. Gaat het nou goed met de aanleg van de riolering? Een vraag van de heer Duk. Worden er geen fouten meer gemaakt? Mijn indruk is niet, dat er perse fouten zijn gemaakt van recente datum. Het is wel zo, dat de piekbuien enorm zijn toegenomen de laatste jaren. Daar is misschien in de jaren '70 en '80 onvoldoende rekening mee gehouden. Dat geloof ik direct. Op dit moment zijn we bij elk

rioleringsplan volkomen gericht op klimaatadaptiviteit, ook omdat het kosten bespaart. Dat in reactie daarop. Tot zover.

Tweede termijn

Mevrouw Zwinkels, L3B: Toen de wethouder het had over de meneer, die ik noemde: het was de deltacommissaris Peter Glas. Dat ter verduidelijking. Verder waren het toch heel veel woorden. Ik bedoelde, toen ik Rotterdam noemde, niet de dingen die Rotterdam doet, maar eigenlijk meer onze mentaliteit. Wij moeten echt overgaan, denk ik, wat dit betreft misschien naar wat minder woorden, maar wel echt de Rotterdamse mentaliteit, niet, ik zeg het netjes, Rotterdammers noemen dat anders, niet, maar dan wel poetsen. Oftewel: wel doen. Ik ben dan ook wel verheugd, kan ik wel zeggen, te horen dat er veel meer bomen gepland kunnen worden. Ik wil ook wel erg meegaan met meneer Wilde over zijn initiatieven om ook bermen te beplanten met mooie dingen. Ik vind het ook goed als kleine stukjes, die nog een beetje groen zijn, verder ontwikkeld worden en in beheer genomen worden. We hebben het steeds over 2050. Dat is nog een tijdje weg, maar eigenlijk moeten we nu al heel veel dingen gaan doen. Vanaf 1901 is de gemiddelde jaartemperatuur in Nederland gemeten en deze is gestegen met ruim 2 graden Celsius, waarvan de laatste 10 jaar 1,1 graad Celsius. De jaarlijkse neerslag in Nederland is in de periode 1910-2013 met 26% toegenomen. Kortom, het gaat niet alleen over 2050 en de toekomst, maar ook nu moet er op allerlei gebieden echt actie ondernomen worden. Ik vind ook, dat de participatie met de burgers en ook het praten met de burgers van heel groot belang is. De wethouder heeft toegezegd dat allemaal te gaan doen, dus ik kijk met wat optimisme naar de toekomst. En aan het weer kunnen we, jammer genoeg, zelf niets veranderen, want deze maand is natuurlijk een ramp. De voorzitter: U blijft nog steeds bij een hamerstuk, denk ik. Mevrouw Zwinkels: Ja, dat heb ik aan het begin gezegd. Ik wijk niet van mijn ideeën af.

De heer Machielse, VVD: Wat zal ik zeggen? Uitgebreide beantwoording van de wethouder. Daar kan ik niets van zeggen. Ik heb in de eerste termijn aangegeven, dat het wat ons betreft een hamerstuk is, daar blijf ik ook bij. Wel heeft de heer Markus mij nog een vraag gesteld over: hoe kijken we naar planning en prioritering? Ik moet heel eerlijk zeggen: ik heb daar niet direct een pasklaar antwoord op, omdat ik dat heel erg heb gezien als naar de uitvoeringsagenda toe. In die zin heb ik er eigenlijk geen beter antwoord op dan dat. Maar als u een bepaalde wens of voorstel heeft, dan wil ik daar natuurlijk altijd in meedenken. Het stuk an sich, zoals gezegd, wat ons betreft een hamerstuk. Dank u wel. De heer Muis: De heer Machielse had het over de uitvoeringsagenda. Weet de heer Machielse dan wanneer die uitvoeringsagenda komt? Als we het hebben over prioritering en planning, dat vindt hij ook belangrijk, ik denk dat meer partijen dat belangrijk vinden, maar daar heb ik nog geen antwoord op gehoord van de wethouder, dus ik vraag me af hoe de heer Machielse dat graag ziet of graag zou zien. Dank u wel. De heer Machielse: De heer Muis geeft zelf al een beetje het antwoord inderdaad. De wethouder heeft het niet gezegd, dus ik weet ook niet wanneer de uitvoeringsagenda komt. Misschien heb ik dat gemist of kan de wethouder het nog herhalen. Ik heb de vraag van de heer Markus geïnterpreteerd als de prioritering in die uitvoeringsagenda. De prioritering daar naartoe, dat zou wat mij betreft zijn, Q2 werd genoemd van volgend jaar, terwijl de wethouder ook noemde: in huidige plannen houden we er al rekening mee, zoals in Wilderszijde, zoals in Berkel centrum, zoals in andere plannen, doen we het nu al op deze manier. Dan zou dat wat mij betreft prima zijn om in Q2 de nadere uitwerking te bespreken. Maar zoals gezegd ook tegen de heer Markus: het is geen wet van Meden en Perzen. Ik wil er graag in meedenken als er een bepaalde wens leeft.

De heer Van der Stelt, CDA: Wat mij betreft is de wethouder in zijn toelichting er voldoende op in gegaan. Ik realiseer me ook, dat het ook verder een plek kan krijgen in de uitvoeringsagenda. Ik had al aangegeven, dat het wat ons betreft een hamerstuk is en dat vind ik nog steeds. Dank u.

De heer Jumelet, WIJ: Het is al gezegd: een uitgebreide beantwoording door de wethouder. Ik mis eigenlijk nog één antwoord, het lijkt haast niet mogelijk, maar het is toch echt zo. Mijn vraag was: daar waar bijvoorbeeld de uitvoering van de motie rondom de groene schoolpleinen, en dan noemde ik het voorbeeld Eiberplein, waar met name het schoolplein wordt genoemd, dat zijn natuurlijk eigenlijk de quick wins die je kan maken, daar heb ik bij wijze van spreken geen uitvoeringsagenda bij nodig. Zo zullen er in het stuk wel meer dingen zitten waarvan je denkt: dat zijn quick wins, dat kost eigenlijk niets. Er is misschien een goed gesprek met de school voor nodig. En de stimulans: probeer dat nou eens te doen. Waarbij je dan toch wel een paar probleemdingetjes kan wegstrepen. In hoeverre moeten we op een uitvoeringsagenda wachten? Wellicht kan je op die punten al actie ondernemen. Hartstikke goed, dat het vertaald wordt naar handboeken en voorschriften voor allerlei dingen, dat is alleen maar goed. We kijken ook uit naar de renovatie van het centrum van Bergschenhoek, want daarmee heb je ook een ander probleem opgelost rondom de hittestress. Het lost zich in de loop der tijd wel op grotendeels, maar met name die quick wins, daar zou ik de wethouder over willen horen, of dat dingen zijn, die de

komende periode zijn aandacht zouden kunnen krijgen. En nog even over de uitvoeringsagenda. Ik ben het eens met de heer Markus als hij bedoelt: probeer het toch zo snel mogelijk te doen. Anderzijds ben ik er wel gevoelig voor dat het een hoop tijd kost. Als het in de tussentijd opgelost kan worden door de quick wins te gaan doen, dan is het van twee één. Dan is Q2 2022 wat ons betreft ook een begaanbare weg. Daarmee is het ook een hamerstuk wat ons betreft in de raad. Ik vergeet nog één punt, sorry. Dat is waar de heer Markus op attendeerde, over dat aanvaardbare risico. De paalrot. Dat vond ik toch wel heel bijzonder, want het zal je woning maar zijn. De gebieden zijn aangegeven in de bijlagen van het stuk. Wellicht dat de wethouder daar toch nog specifiek naar wil kijken, want ik vind het ook wel iets te makkelijk om te zeggen dat het in allerlei overleggen naar voren komt. Maar het zal je woning maar treffen. Het gaat gepaard met enorm hoge kosten. Wellicht is het mogelijk om het iets meer naar links te krijgen in het schema om het toch als onwenselijke consequentie te noteren. Ik geef het even in overweging.

De heer Markus, CU: Schorsen is overdreven, maar de wethouder heeft, en dat waardeer ik aan deze wethouder ontzettend, als je de wethouder over duurzaamheid bevraagt, dan trek je een stop eruit en dan loopt de wethouder leeg. Dat is fantastisch om te zien, want ik houd van mensen die enthousiast zijn over hun portefeuille en enthousiast zijn over duurzaamheid, dan sta je bij mij bijna al vooraan in de rij, dus dat vind ik goed om te horen. Allerlei initiatieven en het is vastgesteld in allerlei normen en zaken die binnen het gemeentehuis opgepakt worden en daardoor ook geborgd worden. Dat is allemaal fantastisch. Maar ik zit nog ontzettend te kauwen op de urgentie, prioritering en de planning. Als ik de wethouder goed begrijp, zegt de wethouder: we hebben nog ruim 25 jaar. In die 25-jaar cyclus worden alle wijken echt nog op de schop gegooid. Geloof me maar, beste gemeenteraad, dan doen we dat gelijk hartstikke klimaatadaptief. Ik wil de wethouder daar graag op geloven, maar dan denk ik: misschien willen we anders prioriteren. We hebben een hele verkenning gedaan, een stresstest gedaan, daar zijn ook allerlei punten uit naar voren gekomen, moeten we die dan niet eerder beet pakken als die wijk pas over 20 jaar op de agenda staat, moeten we dat dan niet over 10 jaar al doen? Hoe gaan we om met de ondernemers, de inwoners? Hoe gaan we die nou benaderen? Welke prioriteit hangen we daaraan? Ik worstel daar toch echt wel een beetje mee. Het is een prima stuk, maar als mensen gevraagd wordt: stuur je als raad nog een beetje op de klimaatadaptatie? Dan zeg ik: ja, de wethouder is er ontzettend enthousiast over, dus ik hoop dat het goed gaat, maar hoe, wat er precies in de prioriteit en de planning zit, kan ik u ook niet exact vertellen. Die worsteling heb ik nog wel een beetje. Dan zegt hij: die uitvoeringsagenda, daar hebben we eigenlijk niet zoveel tijd voor, want we willen juist de uitvoering in en ergens in Q2 volgend jaar komen we met een update. Ik vind het allemaal nog wat lastig. Ik heb er ook niet gelijk een pasklaar antwoord op. Ik snap de wethouder ook, dat we elkaar niet moeten overladen met uitvoeringsagenda's en voorstellen en dat soort zaken, maar dat we gewoon de dingen buiten moeten doen. Maar ik ben nog wel een beetje op zoek naar iets meer handvaten, sturing hoe we dit proces als raad toch ook wat meer in de gaten kunnen houden. Ik zou het ontzettend vervelend vinden als we over 10 jaar of 15 jaar tot de conclusie komen dat we een verkeerde prioritering hebben gedaan of dat we dingen over het hoofd hebben gezien en dat we achteraf zeggen: hadden we maar een drie ton vrij gespeeld om dat naar voren te trekken. Die vraagstukken, daar zit ik nog mee. Het is voor ons dan ook zeker geen hamerstuk. Als de voorzitter vraagt of we dan met een amendement of motie komen: geen idee, maar de worsteling die ik heb, daar moet ik nog samen met mijn fractie en wellicht dat mijn collega raadsleden en de wethouder mij daarin kunnen helpen, daar moet ik nog een ei over leggen. En even over risico's. Prachtig wat de wethouder vertelt, dat er risicodialogen gedaan zijn. Maar als daar niemand bij zit die een huis heeft met paalrot, dan snap ik dat dat voor zo'n persoon een aanvaardbaar risico is. Als je er zelf mee te maken hebt, dan vind ik dat toch wel een ander verhaal. En dat verhaal over diersoorten die verdwijnen, prachtig, maar ik vind het echt van een compleet andere orde dan het tijdelijk afsluiten van zwemwater. Dat vind ik een totaal andere risicobeleving. Ik raad aan nog eens kritisch naar dat schema te kijken. Maar dat vind ik veel minder urgent dat de hele planning en de prioritering. Dat is nog wel een beetje een worsteling.

De heer Muis, D66: Eigenlijk heb ik hetzelfde gevoel dat de heer Markus heeft. Ik worstel ook met hetzelfde punt. Het is natuurlijk helemaal prima om klimaatadaptatie onderdeel te maken van je beleid en van je processen. Alleen, ik denk dat het ook gelijk raakt aan het gevoel van de inspreker, dat het dan weinig urgentie uitstraalt. Je hebt ook een stresstest gedaan. Er komen kwetsbare plekken uit en je verwacht dan niet dat in het reguliere proces die kritische, kwetsbare plekken opgepakt gaan worden over 25 jaar of een periode tussen 10 en 25 jaar, maar in elk geval niet dat er een actieplan op zit. Ik snap ook, dat je niet een uitvoeringsprogramma hoeft te hebben, waarin je elke maatregel tussen nu en 2050 al wil bepalen. Wat mij betreft mag dat ook een soort levend document worden, waarin je uitgaat van: wat heeft topprioriteit, waar moeten we echt oog voor hebben, dat dat niet pas bij vervanging van zaken aan de orde komt. Wat WIJ zei, die quick wins. Zie je die ook voldoende? Ga je die ook aanpakken? Dan komt je misschien ook tot een uitvoeringsagenda, die mee blijft bewegen in plaats van dat we zeggen: we pakken het allemaal in het reguliere op. Ik denk graag mee met de CU en misschien ook met

andere partijen, ik zie meer instemmend geknik, hoe we daar misschien toch iets meer vorm aan kunnen geven, zodat wij daarin mee kunnen beslissen en sturen en dat het niet alleen maar iets is wat tot ons komt. Dat gezegd hebbende, vind ik nog steeds dat het een heel goed fundament is, wat er ligt, waar we echt op voort kunnen bouwen. Ook die financiën, ja, daar moet je toch ook echt richting aan gaan geven. Het kan niet zo zijn, dat op het moment dat je het nodig hebt, dat je dan moet kijken of we er nog geld voor hebben. Daar moet echt een andere vorm voor worden gevonden. Zeker omdat het op termijn zich terug verdient of kosten bespaart, die je anders dan eigenlijk doorschuift naar de toekomst. Er zijn heel veel punten, maar gezien de tijd zal ik er verder niet op in gaan. De communicatie, daar heeft L3B uitgebreid aandacht voor gevraagd. Daar zijn we het helemaal mee eens. Je moet ook echt laten zien wat je doet, welke stappen je zet. De CU zei dat overigens ook, andere partijen wellicht ook. En bewoners in de gelegenheid stellen om dingen zelf te doen. Het zelfbestuur. Volgens mij is wethouder Fortuyn daar ook al heel lang heel hard mee bezig en gebeurt het al op heel veel plaatsen, maar dat kan wellicht op een hoger abstractieniveau ook nog gedaan worden. Dank u wel.

De heer Duk, GL: Na deze stortvloed aan woorden van de wethouder heb ik toch nog een aantal vragen, die niet volledig beantwoord zijn. Het voordeel is, dat ik twee voorgangers heb gehad, die al behoorlijk wat hebben gezegd. Ik denk dan ook graag mee met de CU en D66 als het gaat over de urgentie, planning en prioritering. Ik vroeg naar de visie van de wethouder over een variabel grondwaterpeil in de buitengebieden. Daar heb ik de wethouder eigenlijk nog niet over gehoord, misschien heb ik dat gemist. Ook de vraag over het waterbeheerplan, die mogelijk geactualiseerd dient te worden, lijkt niet beantwoord. Het lijkt erop, dat er iets is mis gelopen bij de uitnodigingen van maatschappelijke organisaties. Als de wethouder ervan overtuigd is, dat de genoemde organisaties zijn uitgenodigd en deze organisaties aangeven, dat dit niet is gebeurd, dan hoop ik dat in de toekomst een herinnering of een telefoontje volgt als er geen respons volgt op een uitnodiging. Ik heb al heel mooie woorden gehoord van de wethouder over het planten van bomen, maar ik zou eigenlijk een soort van toezegging willen, dat hij actief in gesprek gaat met Lansingerland Samen Duurzaam om te kijken wat zij daar als opties zien. Als daar inderdaad quick wins zijn, dan zou ik die heel graag willen zien. Inderdaad, paalrot, sorry, maar dat kan eigenlijk niet aanvaardbaar zijn. Daarmee heb ik eigenlijk alles gezegd.

De heer Xhemaili, PvdA: Ik noemde het al: besturen is vooruit zien. Ik onderschrijf de woorden van de heer Markus. Mijn fractie gaat ook broeden op een motie dan wel amendement samen met de CU en D66. Dit is toch best wel een belangrijk agendapunt, dat de komende jaren gaat bepalen in de colleges. Wat ik ook eerder benoemde in mijn betoog, is dat de financiën ook wel goed moeten worden meegenomen hierin. Het gaat wel geld kosten allemaal. Ik wil de wethouder bedanken voor de beantwoording van de vragen m.b.t. Wilderszijde, de groeninrichting. Dank daarvoor. Voor ons nog niet een hamerstuk, we gaan met CU en D66 kijken hoe we iets in kunnen brengen aan een amendement dan wel motie. Dank u wel.

De voorzitter: Wethouder, u heeft de worsteling gehoord van diverse fractieleden. Misschien dat u nog kort even op een paar vragen in kunt gaan.

Wethouder Van de Beukel: Ja, dat zal ik proberen. Quick wins, daarop ingaand, bijvoorbeeld schoolpleinen, het Eiberplein. Het is zo dat we een aantal pilots hebben uitgevoerd. Daarin hebben we als gemeente best wel een trekkende rol in gespeeld, ook n.a.v. de motie van uw raad, met name bij collega Van Tatenhove. Het is nu zo, dat die geleerde lessen bekend zijn en bekend zijn gemaakt. En dat we het zeer op prijs zullen stellen als scholen die geleerde lessen ook zelf toepassen, oppakken, plannen maken en die bij de gemeente indienen, zodat wij die alleen maar hoeven in te passen en mogelijk te maken. Daar nog een heel actieve, trekkende rol in spelen als gemeente, u moet zich voorstellen: dat zijn toch allemaal separate projecten, die een projectleiding behoeven en communicatie en participatie en meer van zulks. Terwijl het heel fijn zou zijn, dat is ook een appel wat ik doe bij deze, wat ook in het document zit, op schoolbesturen, maar ik zal ook met collega Arends overleggen of we het bij 3B Wonen eens ter sprake kunnen brengen, zodat zij ook in hun inrichting van tuinen hier aandacht aan kunnen geven, het is ook een appel aan maatschappelijke organisaties, zoals scholen voor hun schoolpleinen, zoals particulieren, zoals parkmanagement van bedrijventerreinen, om inderdaad ook hier vanuit te werken en te handelen en bij de gemeente aan te kloppen als wij ergens iets kunnen en willen faciliteren. Dat betekent niet dat we achterover zitten. De quick wins kunnen we ook zelf signaleren en oppakken. Wat ik graag wil doen is in elk geval in het actualiteitenoverzicht duurzaamheid, die we elke drie maanden aan u sturen, gewoon de eerste agenda opnemen. Op welke plekken, in welke projecten, of dat nou van een wijk is of van een stuk weg of van een schoolplein, we actueel of in de aankomende tijd aan de slag zijn met die normen voor klimaatadaptiviteit. Ik hoop dat dat dan een eind tegemoet komt aan uw behoefte om toch echt grip hierop te krijgen, die behoefte snap ik. Daar zit dus wel mijn dilemma in, dat heeft u goed verstaan, met de wens om gewoon maar de hand aan de ploeg te slaan en niet weer meer papier te produceren, omdat we ook niet helemaal goed weten, in alle eerlijkheid en

openheid, niet helemaal goed weten wat de noodzaak is en wellicht het negatieve bijeffect van een heel nieuw implementatieplan maken. Want uiteindelijk zijn dit gewoon normen. U heeft gezien, dat de norm voor nieuwbouw geen misverstand toelaat. Normen voor kerngebieden. De heer Jumelet: Het ging eigenlijk over het eerste stukje van het betoog van de wethouder. Het gaat mij er niet om, dat u een compleet project gaat optuigen, bijvoorbeeld op zo'n Eiberplein. Maar het feit dat u met dit rapport een ambtenaar vraagt van: bel nou eens het hoofd van die school en ga nou eens uitleggen over die hittestress, die daar ontstaat, en de school wellicht vertelt: joh, als je daar een paar bomen plant en misschien een aantal tegels eruit haalt en wat gras dan zou je heel veel kunnen oplossen. Dat is misschien een gesprek van een uur. Dan hoeft de gemeente niet zozeer een project te gaan doen, maar wel de schoolbesturen of het hoofd van de school erop attenderen. Zo eenvoudig kan het zijn. Vaak hebben mensen er totaal geen idee van, dat er een probleem is op hun schoolplein of stukje terrein. Op het moment, dat je het vertelt aan iemand, joh, je hebt een probleem, je kan het zo oplossen, dan kost dat misschien een uur, maar dan ben je wel een punt kwijt uit je agenda, dan heb je wel een quick win. Wethouder Van den Beukel: Wel een goede suggestie. Zoals ik net heb aangegeven, dat ik graag in een actualiteitenoverzicht met een agenda kom, zo kan ik ook hier wel iets mee, meneer Jumelet, dank u wel voor die suggestie. Ik heb net geconstateerd overigens, dat de heer Van Lien van Rotta deelnemer is geweest aan een klimaatdialoog. Dus er is aanwezigheid geweest van maatschappelijke organisaties. Het lijkt me eigenlijk wel een heel goede gedachte, en ik heb nog niet ambtelijk gecheckt of dat ook eigenlijk al in de pijplijn zat, om de conclusie van uw raad t.a.v. deze strategie, of die conclusie ook bij alle betrokken partijen in eerder fase uitgenodigd dan wel betrokken, of die ook al gedeeld zou worden. Ik denk dat het heel logisch zou zijn om dat te doen en om het dan ook uit te breiden, eventjes, met uitnodigingen aan 3B Wonen, daar hebben we het al over gehad vanavond, en schoolbesturen. Het is aan die organisaties om daar op in te gaan of niet, maar dan is dat in ieder geval vanuit onze kant wel goed gepoogd. Laat ik in elk geval hier het voornemen uitspreken, of ik kan het ook als toezegging formuleren, dan wordt het ook ergens geadministreerd, om ook zelf als wethouder aanwezig te zijn bij een bijeenkomst te organiseren, waar we de dan vastgestelde, hoop ik dan maar, klimaatadaptatie strategie presenteren, laten zien wat het behelst en vervolgens het appel doen om die tegel te wippen, die quick win te realiseren en u daarover terug te koppelen. Ik denk dat dat een inspanning is, maar wel een inspanning met een goede opbrengst. De heer Markus: Ik dank de wethouder voor zijn hulp om mee te denken, dat waardeer ik ten zeerste, ik ben er nog steeds niet uit. Maar die verschillende bouwstenen, al die naderende onderzoeken, daar wordt over gesproken als: op korte termijn, we komen met een actieplan en dat soort zaken. Daar moet toch iets meer planning of prioritering aan kunnen gegeven worden? Er staan iets van 5 actieplannen, droogte bij tuinbouw vinden wij belangrijker dan de stimulering van private partijen. Of vinden wij die private partijen urgenter? Kan de wethouder daar nog even op reflecteren, hoe hij die bouwstenen ziet in verhouding tot iets van een tijdshorizon? Wethouder Van den Beukel: Heldere vraag, dank u wel meneer Markus voor die vraag. We leven in een spannende tijd, dat weet u. Ook als organisatie zetten we alle zeilen bij om iedereen al thuis werkend goed betrokken te houden en goede stappen te zetten. En we hebben een bezuinigingsslag al geslagen vorig jaar en die hebben we nu weer staan. Ik vertel daar geen geheimen mee. Dat betekent dat we effectief willen zijn en dat die bouwstenen bouwstenen zijn en uiteindelijk leggen we die gewoon. Ik heb nu het tweede kwartaal volgend jaar voor ogen voor het afgerond hebben van die uitvoeringsagenda. Maar ik begrijp uw wens om die bouwstenen ook gewoon in concrete zin te bespreken in dit gezelschap en vervolgens dat met elkaar te wegen. Ik denk ook dat dat kan. Dat betekent niet, dat ik nu zou willen afwijken van het voornemen om pas in het tweede kwartaal volgend jaar die complete uitvoeringsagenda hier ten doop te houden, maar dat betekent dat ik het wel prima vind om bij u terug te komen en het gesprek te voeren vanuit een voorstel hoe om te gaan met die bouwstenen en wanneer wat komt. De heer Markus: Nu komt u al een heel eind in onze richting. Eigenlijk zegt u nu toe, dat u Q2 volgend jaar met die uitvoeringsagenda komt. Dat is meer dan nu in het raadsvoorstel staat, want daarin staat dat u in Q2 volgend jaar met een update komt. Een update kan ook zijn: beste raad, we hebben niets gedaan. Dat is ook een update. Maar nu zegt u: ik kom in Q2 2022 met een uitvoeringsagenda. Kijk, daar word ik al een stuk blijer van, want met zo'n uitvoeringsagenda in de hand, en dat mag van mij een levend document zijn, dat hoeft ook niet vuistdik, daar kan je als commissie prima met elkaar over in debat gaan en daarin schuiven of in rommelen, ik noem maar wat. Met die toezegging, dat die uitvoeringsagenda er komt in Q2 volgend jaar, daar word ik al een stuk gelukkiger van en is mijn worsteling al voor een groot deel uit de knoop gehaald. Als die toezegging staat. De voorzitter: Ik heb de wethouder dit horen zeggen, dat is een toezegging. Komt er nog meer vanuit de wethouder t.a.v. de tweede termijn. Wethouder Van den Beukel: Je gooit er een kwartje in en het begin te ratelen, maar ik krijg er wel kritische feedback op, dus ik moet een beetje oppassen. Volgens mij bespaart het ons ook weer energie, want ik bespeur enthousiasme hoe meer woorden ik spreek, dus dat helpt dan weer. In het kort. Het is inderdaad een toezegging: Q2 volgend jaar een uitvoeringsagenda. De lijkigheid ervan, het detailniveau daarvan, daar kan ik nu moeilijk uitspraken over doen, dat hangt echt af van wat we gaan ontdekken. In die zin is het echt een reis. Maar de toezegging staat en ook de toezegging voor die bestuurlijke conferentie, misschien een te groot woord, je kunt het ook anders noemen, met

maatschappelijke partijen, die staat ook. Ik wil het eigenlijk heel simpel houden, maar ik heb er genoeg over gezegd. Over paalrot, dat is toch tot twee keer toe onder de aandacht gebracht: Ik stel me voor dat voortschrijdend inzicht inmiddels leidt, ook gelet op de debatten die we hebben gevoerd over funderingsherstel Rottekade, een beetje andere materie maar toch gerelateerd, ja, dat betreft echt een heel aantal woningen in Lansingerland, maar ik kan me goed voorstellen dat op een volgend moment dat we hierover spreken anders geprioriteerd wordt. Dit was de uitkomst. Ik wil er niet bestuurlijk tech ingaan, maar gehoord ook uw raad en gelet op het maatschappelijk debat, denk ik dat ik die de andere kant op zie bewegen, niet meer als aanvaardbaar worden gekwalificeerd. Het variabele grondwaterpeil, daar heeft meneer Duk twee keer om gevraagd, daar ga ik ook nog drie woorden aan wijden. Ik werk namelijk samen met de waterschappen met name om over dit soort thema's te spreken. Die hebben een verantwoordelijkheid hiervoor, een primaire verantwoordelijkheid hiervoor. Als gemeente sturen we hier ook op, zeker. Ik heb afgelopen maandag de samenwerkingsagenda met Delfland en Schieland in concept besproken, daar zijn ook dit soort thema's onderdeel van in de samenwerkingsagenda. Wat dat betreft: ik wil het daar inbrengen in het overleg met de waterschappen op uw suggestie en vervolgens horen wat daar de mogelijkheden zijn. De heer Duk: Ik was ervan overtuigd dat de waterschappen alleen verantwoordelijk zijn voor het oppervlaktewater en dat de gemeente verantwoordelijk is voor het grondwaterpeil. Wethouder Van den Beukel: Dat is een ingewikkeld vraagstuk. Ik zou er vijf voor elf niet zo heel veel woorden aan willen wijden. Ze hangen in elk geval samen, laat ik het daar bij houden, grondwater en oppervlaktewater. Ik breng uw suggestie in, die is waardevol. Ook met Rotta ben ik regelmatig in contact. Ik zou ook nog even graag mijn oor te luisteren leggen wat hun ideeën zijn. Dan kom ik tot slot op de vraag om een toezegging om met Lansingerland Samen Duurzaam in de weer te gaan. Ik heb ook dat, excuus daarvoor, ook tijdens het debat al even gedaan, een appje gewisseld met de heer Wilde, die ik spreek. Ik heb hem hier een paar maanden geleden ook gesproken met een paar van zijn collega's, dus die lijn ligt open wat mij betreft. Dat was die ook al. Ik was lichtelijk verbaasd over zijn inspraak hier, want in mijn beleving waren we nog in afwachting van een aantal concrete suggesties voor plekken om bomen te planten, maar kennelijk leeft daar het gevoel dat we daar onvoldoende snel op acteren. Een misverstand, kan gebeuren. Maar in elk geval: dat gesprek was er, blijft er en dat continueer ik, want met maatschappelijke partijen werk ik heel graag samen. Financiën, dat is twee keer onder mijn aandacht gebracht. Financiën zijn hier wat mij betreft, zeker voor het implementeren van het normenkader, niet sturend. Als wij hier vaststellen een nieuwbouwwijk realiseren klimaatadaptief, dat betekent X-procent van dit en X-procent van dat, dan is het geen vraag: hebben we voldoende geld? Dan is dat de norm die we hanteren en dan leidt dat tot een financiële claim bij uw raad om dat mogelijk te maken. Dus een apart potje, als dat uw idee zou zijn voor klimaatadaptiviteit bij projecten, dat werkt alleen maar in het nadeel van het borgen van klimaatadaptiviteit. Ik geef het maar even mee. Tot slot. Dank u wel.

De voorzitter: Ik heb een paar keer hamerstuk gehoord, maar ik heb van diverse fracties gehoord, dat ze zich nog even gaan bekreunen of ze met een amendement of een motie komen, als ik dat goed geïnterpreteerd heb. Met andere woorden: dat gaan we zien. Dus geen hamerstuk.

6.e Invoering Omgevingswet

De voorzitter: Ik ga jullie verzoeken om het kort maar krachtig te houden, want ik wil toch wel zo rond twaalf uur zeker klaar zijn. Er zijn nog een paar forse items, die nog zeker besproken moeten worden. Ten aanzien van de omgevingswet wordt het e.e.a. gevraagd t.a.v. de financiën. In de tussentijd is de heer Hoppenbrouwer aangekomen. Ik hoor u nog niet.

De heer Hoppenbrouwer, L3B: Ik was u aan het complimenteren voor uw geduld met dat hier veel gesproken wordt in de commissie. Dat even terzijde. Ik zou daar toch nog eens een keer een debatcursusje tegenaan willen zetten. De woordvoering rondom de omgevingswet. De vakbladen staan vol van de klem, die gemeenten ervaren door de hoge invoeringskosten van de omgevingswet. Kabinetsbeloften en eisen van de gemeenten, dat de investeringen in 10 jaar terug verdiend zouden worden, lijkt een illusie. Dat is vanavond al eerder besproken. Voor de derde keer op rij zadelt de Tweede Kamer / de landelijke politieke partijen ons op met rijksbeleid zonder genoemde financiële middelen, die door de inwoners van Lansingerland moeten worden opgehoest. Het gevolg is: het voldoen aan de sluitende begrotingseis, waardoor er gesnoeid moet worden in de uitgaven en misschien wel in het ergste geval de inkomsten opschroeven. Wie is de dupe? De inwoner. Dit gezegd hebbende, staan wij met de rug tegen de muur en we blijven verantwoordelijk voor de invoering van de omgevingswet. L3B heeft met een schuin oog gekeken naar het KPMG rapport 'onderzoek naar transitiekosten d.d. 3 februari 2021'. Gelet op de beantwoording van onze technische vragen, waarvoor dank, zien wij in vergelijking met het KPMG rapport twee grote verschillen. Het onderdeel 'programma ondersteuning en bedrijfsarchitectuur' de kosten daarvan zijn bij de gemeente Lansingerland 70% en is vele malen hoger dan de geraamde kosten in het KPMG rapport. Die spreekt bij dat onderdeel over, landelijk gezien, 43%. Daarnaast zijn de kosten rondom de informatiearchitectuur, dan hebben we het over licenties en ICT

aanpassingen, onduidelijk beantwoord. Ook in het KPMG rapport staat dat er veel kosten mee gemoeid zijn. Die zie ik niet terug in de beantwoording van onze technische vraag. Om te voorkomen, dat er appels met peren worden vergeleken vraag ik de wethouder het overzicht 5.a opnieuw op te stellen, maar dan aan de hand van het KPMG rapport. Ik heb misschien een iets andere insteek gekozen, maar ik zou echt graag voor de raadsvergadering met dat rapport in de hand dat er een vergelijking wordt gedaan, zodat wij niet uit de pas lopen. Het tweede. De beantwoording van onze technische vragen heeft geen duidelijkheid geschapen inzake de inzet van eigen personeel. Enerzijds wordt de deelprojectleider veranderopgave in de lijn belegd, terwijl de interne uren lijnorganisatie voor een bedrag van een half miljoen wel in de begroting zijn opgenomen. In de antwoorden op de technische vragen staat, als ik vraag of het om eigen personeel gaat, dan wordt er gezegd: dit betreft projectkosten, zodat wij naast de projectwerkzaamheden voor de invoering van de omgevingswet ook onze reguliere werkzaamheden in het kader van vergunningverlening en handhaving en toezicht kunnen blijven uitvoeren. Mijn vraag is nu: zijn de projectkosten nou synoniem voor salariskosten respectievelijk inhuur van personeel? Dan is ook de vraag: waarom wordt het de ene keer wel mee genomen en een andere keer niet. Ik vind € 5 ton voor personeel weer in de begroting opnemen niet wenselijk. In diezelfde vakliteratuur staat, dat er ook grote verschillen zijn in gemeenten als het gaat om de invoeringskosten van de omgevingswet. Reden: de hoogte van de kosten voortvloeiende uit die uitvoering zijn mede bepalend door de lokale beleidsvrijheid. Graag van de wethouder een toezegging, dat in toekomstige voorstellen rondom de omgevingswet, we hebben een heel staatje gezien in het stuk, om zowel inhoudelijk als het benodigde budget duidelijk aan te geven wat lokale beleidsvrijheid is en wat gewoon een wettelijke must is. De afronding. De invoering van de omgevingswet wordt gezien als één van de grootste transformaties, zelfs groter dan de 3D operatie. Wij weten hoe heftig dat kan zijn. Dit vraagt om een volstrekt ander gedrag en houding van alle stakeholders en vraagt om een nog intensievere burgerparticipatie. Aan de wethouder vraag ik: waar zijn deze kosten nu, om dat in juiste banen te leiden, belegd? Dank u wel.

De heer Van As, VVD: Voor ons ligt een raadsvoorstel met toch wel behoorlijke bedragen erin genoemd. De omgevingswet moet worden ingevoerd, dat moet goed gebeuren, dat staat voor ons ook voorop. Daarin hebben we overigens groot vertrouwen in de projectorganisatie, de ambtenaren, het college, alle mensen die er voor ons mee bezig zijn. Het is een enorme opgave, het kost dan veel tijd en geld, dat snappen we. Maar voor ons ligt een voorstel voor ophoging van de reserve actieplan omgevingswet van € 1,5mln. Daarin een verhoging van het budget van € 1,1mln voor dit jaar. Dat zijn echt nogal forse bedragen ten opzichte van de huidige begroting. Wij waren daardoor verrast. Het project loopt al een tijd, we weten dat dit eraan komt. Dan vind ik het niet leuk om verrast te worden. Ik vraag me af hoe het kan dat dit zo ineens komt, terwijl de invoeringsdatum juist naar achteren is gegaan? Hebben we dan informatie gemist vanuit het college? Daar wil ik wel graag een reactie op horen. Ik heb eerder in 2019, want we hebben een aantal keer gesproken met de klankbordgroep toen we die nog hadden in deze commissie, heb ik gevraagd om ook te informeren op regelmatige basis. Ik heb toen de suggestie gedaan dat in de voortgangsrapportage te doen, die we maandelijks krijgen. Ik zou dan toch weer willen voorstellen om dat wel te doen om verrassingen als deze te voorkomen, zodat we beter weten waar we staan in het traject, wat er aan komt, even los van dat we onze eigen informatieplicht hebben, uiteraard houd ik bij wat er aan besluitvorming gebeurt landelijk, wat er op ons afkomt, maar ik verwacht ook vanuit het college belangrijke informatie en regelmatige informatie. Wat verder opvalt, de heer Hoppenbrouwer had dat in de vragen al aangestipt en ging er net ook op in: in de onderliggende begroting zijn kosten opgenomen voor interne organisatie. Volgens mij zijn deze kosten al gedekt uit de reguliere begroting, dus ik vroeg me af: hoe moet ik dat dan zien? In de beantwoording snap ik dat niet goed of ik snap het heel erg goed, maar daar wil ik graag een reactie op. Er wordt gerefereerd aan reguliere werkzaamheden, die door lopen. Dat zou, volgens mij, betekenen dat als we dit voorstel aannemen, dat er een raadsvoorstel wordt aangenomen, waarmee minimaal € 500.000 extra voor ambtenaren wordt begroot. Dat is iets, ik ben heel benieuwd of ik dat goed zie. Ik zie graag de reactie tegemoet. Dank u wel.

De heer Van Harn, CDA: Onze reactie wordt gevraagd t.a.v. budgetverhoging voor 2021 te weten € 1,1mln en een budget van € 900.000 voor de jaren 2022 en 2023 tezamen. Dat is heel veel geld om de omgevingswet in te voeren en dat is dan nog exclusief alle kosten die al gemaakt zijn. Het is nu bijna een jaar geleden, dat de klankbordgroep omgevingsvisie voor het laatst bij elkaar kwam. De laatste keer was 11 juni vorig jaar. Elf maanden geleden, bijna. De vraag die dan ook gesteld kan worden is: wethouder, waarom hebben we al die tijd niets gehoord of gezien van de voortgang m.b.t. de omgevingsvisie en het omgevingsplan? Nu bijna halverwege dit jaar 2021 wordt er aanvullend budget gevraagd voor het resterende deel van het kalenderjaar. Een beetje in lijn met vorige spreker: was dat niet te voorzien? Had dat al niet eerder, bijvoorbeeld in 2020, aangevraagd moeten worden, wethouder? Via de media horen we dat de implementatie van de omgevingswet onzeker is en wellicht zal omschuiven, dus later dan 1 januari 2022. Misschien heeft de wethouder daar meer nieuws over. Omdat de gemeente momenteel een bezuinigingsslag voorbereidt de volgende vraag: is het gevraagde budget wel op korte

termijn noodzakelijk? Of kan dit budget ook over een langere periode worden uitgesmeerd, zodat de impact op de jaarbegroting daardoor kleiner wordt? Tot zover. Dank u wel.

De heer Jumelet, WIJ: Vooraf één opmerking. Ik vond de opmerking van collega Hoppenbrouwer richting de commissie ruimte toch heel vervelend. Daarmee doe je de commissie ruimte en de gesprekken die wij vanavond hebben gehad tekort. Daar is hij deels niet bij geweest, dus dat zal hij ook niet weten. Nu even naar de inhoud. De opmerkingen die de heren Van As en Van Harn gemaakt hebben rondom dit onderwerp zijn eigenlijk dezelfde opmerkingen, die wij ook wilden maken en is aanvullend op de vraag: gezien het feit, dat we aan de vooravond staan van de invoering, zal wellicht de vraag gesteld kunnen worden of er nog een keuze is voor de raad. Op het moment dat wij hiervan zeggen: we doen het niet of we doen een gedeelte. Dan kan ik mij voorstellen dat wij misschien wel een onaanvaardbaar risico nemen rondom de invoering van de omgevingswet. Daar hoor ik de wethouder graag over, want uiteindelijk staan we toch soort voor het blok. Doen we het niet, dan heeft het ernstige gevolgen wellicht voor de invoering. En doen we het wel, dan gaan we gewoon de weg op om op tijd de zaak goed geregeld te hebben. Wellicht kan de wethouder daar nog op reflecteren. Dank u wel.

De heer Hofman, CU: De omgevingswet komt op ons af, dat houden we als gemeente niet tegen. We bereiden ons terdege voor, maar mede door vertraging in de invoering van rijkswege moeten we meer kosten maken dan aanvankelijk. In het raadsvoorstel staat dat er meer geld moet in het projectbudget. Ook staat er dat er geen compensatie vanuit het rijk komt, dus moet het budget uit de algemene reserve komen. Nu is in het VNG congres een motie aangenomen, waarin wordt aangedrongen op extra budget vanuit het rijk. Wij willen de wethouder aanmoedigen om via de daarvoor geëigende kanalen aan te dringen op deze extra compensatie vanuit het rijk. Die eventuele compensatie mag dan weer terug vloeien in diezelfde algemene reserve. Ook de omgevingswet is een moeilijk dossier en een complex dossier. Ik wil even terug grijpen op de motie 'klare taal', die we eerder vanavond noemden. Om te voorkomen dat ook over de omgevingswet straks (...) omgevingswet vast heel belangrijk komt, moeten we ook bij dit stuk complexe wetgeving onze uiterste best doen om het voor het voetlicht te brengen. Dat is het wat ons betreft in de eerste termijn.

De heer Muis, D66: Er is al het e.e.a. gezegd, ik zal proberen het kort te houden. Tot vorig jaar hebben we inderdaad een prima proces gevolgd met de raad in de klankbordgroep om te komen tot die nota van uitgangspunten en de koers omgevingsvisie, traject van toekomstperspectief, er is allemaal heel veel tijd voor genomen. Ook heel belangrijk om daar tijd voor te nemen. Ook goed dat het gedeeld gaat worden met de hele raad i.p.v. alleen de klankbordgroep. Dat roept wel meteen de vraag op waarom we nu ineens voor deze opgave gezet worden. Het komt redelijk paniekerig over, in elk geval op mij. Als ik lees, dat in een half jaar tijd ineens opgeplust moet worden met € 1,1 mln, anderen hebben het ook al gezegd: was dit nou echt niet eerder te voorzien? Hoe kan het zo lopen? Is dat corona? Is dat gokken op uitstel van de omgevingswet? Of verwacht dat er compensatie zou komen? Ik weet het niet, maar ik ben er wel heel erg benieuwd naar. De vraag is al door L3B en anderen gesteld, over die interne uren. Die begrijp ik ook niet helemaal. Heb je nou extra eigen personeel ingezet? Of bereken je uren door? Of is het gewoon plat extra inhuren om dit werk op te pakken, wat kennelijk ineens op ons af komt in het komend half jaar? Ik denk dat ik het daar maar even bij laat. Ik wens in elk geval de ambtelijke organisatie veel succes met de verdere voorbereidingen omdat het toch onvermijdelijk zal blijken te zijn mocht de inwerkingtreding niet worden uitgesteld. Dus veel succes daarbij. Dank u wel.

De heer Ruijtenberg, GL: Ik zal het kort houden. De omgevingswet. De heer Hoppenbrouwer zei het al: het is een voorbeeld van landelijke wetgeving, die door partijen over de schutting van de gemeente is geworpen. Ik wil er wel graag aan toevoegen dat van de landelijke partijen, die ook vertegenwoordigd zijn in deze raad, er 1 partij tegen de omgevingswet heeft gestemd in de Tweede Kamer: GL. Zelfs op 25 februari 2021 heeft het Kamerlid Paul Smeulders nog geprobeerd om de omgevingswet uit te stellen. Echter, daar waren niet genoeg mensen en partijen voor. Dat gezegd hebbende. De omgevingswet, hij komt eraan, zoals ook meneer Hofman zei. Daar kun je lang over praten, daar kan je kort over praten, maar feit is dat hij gaat komen. Daarin worden honderden regels en milieuwetgeving en andere dingen daarin samen gezet en bij ons, gemeenten, min of meer over de schutting geworpen. Is dat goed? Nee, dat is niet goed. Daar zijn we op tegen. Is het handig? Nee, ook niet. Maar zoals ook in het stuk staat: dit unieke en bijzonder omvangrijke proces vraagt flexibiliteit. Ik denk dat het goed is, dat wij die flexibiliteit dan ook in dit geval aan de ambtelijke organisatie geven en het geld, dat ze hiervoor vragen, dat we dat ter beschikking stellen. We kunnen dit maar één keer goed regelen. Laten we dat nu doen en daar voldoende budget voor uittrekken i.p.v. dat we iets half gaan regelen en uiteindelijk nog weer moeten gaan bijplussen door er weer dingen bij te doen. Het is een hoop geld, we geven het niet uit omdat we het leuk vinden, we geven het uit omdat we het moeten. Wat ons betreft zou dit een hamerstuk zijn geweest. Dank u wel.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Laat ik allereerst zeggen, dat de heer Xhemali en ik met veel plezier hebben deelgenomen aan de klankbordgroep omgevingsvisie. Het is inderdaad al een tijd geleden, dat we dat proces afronden en inhoudelijk staan we nog steeds achter de invoering van de omgevingswet. Het geeft de gemeente meer zeggenschap, het is een integralere aanpak. Voor zover ik weet waren ook de andere fracties hier zeker voor te vinden. Er wordt nu aanvullend budget gevraagd voor 2021 voor de implementatiekosten voor de omgevingsvisie en daarna nog fikse bedragen worden er opgenomen voor 2022 en 2023 in de begroting. Onze fractie was in die zin ook enigszins verrast dat we met name het bedrag dat nu extra voor 2021 staat niet hadden zien aankomen, maar het is natuurlijk logisch dat je aan het begin die implementatiekosten moet maken. We staan er achter om goed te investeren in de omgevingswet, de implementatie daarvan. Kosten maken is onontkoombaar, maar ik ben het wel eens met de heer Hoppenbrouwer en ook de heer Van As en een aantal anderen heeft dit ook genoemd, dat er nog wel enige toelichting nodig is op die verschillende kosten. De vragen van de heer Hoppenbrouwer zijn voor een groot deel wel goed beantwoord in de schriftelijke vragen, die hij heeft gesteld, voor zover ik nu kan zien, maar bij een aantal andere zaken kan het nog wel iets scherper. Het KPMG rapport, dat de heer Hoppenbrouwer noemde, ik heb er net nog even in gekeken. Wat ik daar zie, is dat er wel vanuit het rijk samen met de bestuurlijke partners, dat de financiën wel goed gemonitord worden en dat er ook echt moeite gedaan zal worden, althans, dat belooft de minister nu, om op zoek te gaan naar oplossingen, zodra blijkt dat de transitiekosten substantieel hoger zijn dan de baten die zijn te verwachten. Dus daar gaat het om. Als die baten hoog genoeg zijn, dan is het ook niet erg dat je daar als gemeente in investeert, maar dat is natuurlijk nog uiterst onzeker. Die omgevingswet kan dus financiële effecten hebben, zowel positief als negatief. Ik zie daar ook in de beantwoording van de vragen van de heer Hoppenbrouwer helemaal verder geen toelichting op. Dus ik wil toch aan de wethouder vragen: kan hij ons beloven dat we nog iets meer inzicht krijgen in hoe die kosten nu precies zijn opgebouwd in het voorstel, dat nu voor ligt? Ten tweede of hij in algemene zin iets kan zeggen over de positieve en negatieve financiële effecten. Dan heb ik een speciale vraag over de leges, die we bijvoorbeeld straks als gemeente gaan missen bij de invoering van de omgevingswet. We nemen aan, dat daar rekening mee is gehouden, maar ik wil het graag van de wethouder horen. Is er zicht op de impact hiervan, structureel op de begroting? Weegt dat inderdaad op tegen de positieve effecten, bijvoorbeeld besparing op kosten voor bepaalde administratieve stappen rondom de vergunningen? Daar zouden we nog graag antwoord op krijgen. Dank u wel.

De voorzitter: Allereerst welkom aan mevrouw Van Tatenhove op dit late uur deze avond. Er zijn de nodige vragen gesteld over met name de financiën t.a.v. de omgevingswet. De heer Hoppenbrouwer begon met de nodige vragen, met name: hoe zit het met de € 1,1mln? De € 5ton voor personeel? Enzovoorts. Misschien kunt u een tipje van de sluier optillen om te kijken hoe we hiermee verder kunnen gaan, want het zijn natuurlijk forse bedragen. Aan u.

Beantwoording college

Wethouder Van Tatenhove: Het zijn technische vragen voor een deel en ook nog een aantal vragen waarin meneer Hoppenbrouwer voorstelt om nog schriftelijk terug te komen op punten uit dit voorstel en dan in relatie tot het KPMG-rapport. Daar haakt o.a. ook mevrouw Verhoef bij aan. Ik denk dat ik de komende week de tijd moet nemen voor die technische vragen om ervoor te zorgen, dat u in richting de raadsvergadering daar dan een antwoord op heeft, want die vergelijking kan ik nu vanavond in elk geval niet zo maken. Wat door een aantal van u genoemd wordt: het is echt een forse wet, een invoering die lang is aangekondigd en die ook af en toe weer vooruit geschoven is in de tijd. Op de vraag van meneer Van Harn heb ik geen ander antwoord dan dat hij zelf ook al gaf: dat de verwachting is dat de invoering van de omgevingswet wordt uitgesteld. Maar of dat doorgaat en zo ja naar welke datum dan, dat is mij ook niet bekend. Het zou behandeld worden in de Eerste Kamer en we wachten het af of het dat weer wordt verschoven. Dat neemt niet weg, dat wij al een tijd aan de slag zijn met de eerste stappen in aanloop naar die omgevingswet, ook dat is door een aantal van u gememoreerd. We zijn begonnen met een klankbordgroep. We hebben een mooie participatie gehad met de samenleving op verschillende momenten. Dat was vooral ter voorbereiding van de omgevingsvisie, waarvan u in juli vorig jaar de uitgangspunten heeft vast gesteld. Daarmee is eigenlijk aan de doelen, waarvoor we die klankbordgroep hadden samengesteld, ook wel een punt achter gezet, want we zitten nu weer in een andere fase, dus dat is de reden, dat die klankbordgroep niet meer bij elkaar is geweest sinds die tijd. Er is nu gewerkt aan de omgevingsvisie. Als het goed is komt die net na de zomervakantie uw kant op. In de tussentijd is er natuurlijk wel gewerkt aan de andere onderwerpen, die ook te maken hebben met de invoering van de omgevingswet en daar is ook in het land steeds meer aandacht voor en daar heeft ook de VNG zich intensief mee bemoeid. Daar is o.a. dat 27-sporenplan uit naar voren gekomen, omdat ook in de loop van afgelopen periode veel duidelijk is geworden wat er allemaal moet gebeuren om die 26 wetten en die meer dan 100 AMVB's te vervangen door die ene omgevingswet. Dat heeft er bij ons toe geleid dat wij aan de hand van die 27 sporen nog eens intensief hebben gekeken: wat moeten we dan precies doen en

wat kost dat dan aan menskracht en inzet? En redden wij het dan wel met de reserve die er is gevormd om deze omgevingswet te implementeren? Uit die berekening is een sommetje gekomen, dat hoger is dan de reserve die we hadden, dus vandaar dat er nu een voorstel voor u ligt om de reserve te verhogen, zodat we die 27 aandachtspunten, die de VNG heeft benoemd, ook goed kunnen uitvoeren. Ik denk dat het goed is om in elk geval toe te zeggen, dat die vergelijking die meneer Hoppenbrouwer vraagt, dat we gaan proberen om die te maken aan de hand van het KPMG-rapport. Dat in reactie op de vraag over de financiën in het algemeen en het tijdstip waarom het nu dus pas komt. Dat heeft dus vooral te maken met het feit, dat we steeds meer inzicht hebben in wat er precies aan inzet, menskracht en organisatie kost. Voor een deel heeft een aantal van u genoemd, dat dat ook te maken heeft met interne mensen. Dat is altijd een keuze. Als je een project moet doen, en dat is dit natuurlijk, want het implementeren kent een einddatum, op een gegeven moment is het geïmplementeerd is wordt de nieuwe werkwijze gewoon weer onderdeel van de dagelijkse gang van zaken, maar voor implementatie heb je tijdelijk extra menskracht nodig. Die kun je inhuren voor het project. Je kunt ook zeggen: dat doe je deels of geheel met eigen mensen, maar dan moeten de werkzaamheden die die eigen mensen normaal deden worden uitgevoerd door inhuur, omdat die werkzaamheden natuurlijk ook gedaan moeten worden. Dus dat is het bedrag dat u in deze begroting ziet, die hiervoor ligt. Voor een deel doe ik dingen met eigen mensen en voor een deel hebben we inhuur nodig, deels voor het project zelf en deels ook om de werkzaamheden te doen, die onze eigen mensen niet kunnen doen. Dan loop ik nog even wat concrete vragen langs. Ik denk dat het een goede suggestie is van meneer Hoppenbrouwer om in de toekomst ook aan te geven in hoeverre wij dingen doen omdat het wettelijk gevraagd wordt en in hoeverre het een lokale beleidsvrijheid is, want dan heeft u ook duidelijk wat onze couleur locale is, zoals we dat ook steeds hebben benoemd in de omgevingsvisie. Die schrijven we specifiek voor Lansingerland en daar moet dus ook duidelijk in worden waarin Lansingerland zich onderscheidt of wil onderscheiden van andere gemeenten en waar we juist onderdeel zijn van een regio en daarin ook samenwerken en samen dingen kunnen doen. De specifieke kosten voor de omslag zoals burgerparticipatie is op dit moment een vraag, die ik technisch vind en die ik dan ook meeneem in de notitie die u dan nog krijgt voor de raadsvergadering. De VVD geeft ook aan verrast te zijn door de bedragen, die nu ineens worden voorgesteld. Ik hoop dat u met de toelichting van net snapt waar het vandaan komt, in het feit dat er veel concreter zicht is op wat nou precies de impact is van die invoering. Om dan maar gelijk naar de motie te lopen, die de CU noemde. Het is, denk ik, iets wat geen van de gemeenten wil, een herhaling van de decentralisaties in het sociaal domein. Dus ik denk dat het terecht is, dat nu al bij de VNG er aandacht voor is gevraagd tijdens een congres, dat we dit als gemeenten niet kunnen hebben, want we hebben nog steeds problemen rond de jeugdzorg. Dus daar waar het kan is het niet alleen belangrijk, maar is het ook goed, dat we vanuit Lansingerland dat signaal ook laten horen. Dat het niet zo kan zijn, dat we verwachten dat dit op termijn positief is voor de gemeenten. Dat we nu moeten investeren en daar negatief uit komen en dat op termijn misschien helemaal niet blijkt dat het voor minder kosten kan, want dat inzicht hebben we nog niet, of het straks inderdaad voor minder kan. We kunnen van alles verwachten van leges en van korte procedures, maar het moet zich nog bewijzen of het dan inderdaad goedkoper uitpakt. Dus die aanmoediging om daar scherp te zijn richting VNG, richting rijk, die onderschrijf ik en die pakken wij ook op. De VVD deed ook de suggestie om in de voortgangsrapportage regelmatig te rapporteren over de omgevingswet. Ik weet niet of het al op de bestuurlijke planning inzichtelijk is, maar de bedoeling is dat er binnenkort weer beeldvormende avonden starten, maar dan met de hele raad als partner en niet alleen maar met de klankbordgroep. We komen in een vervolg van het proces, dus ik denk dat dat met die informatie vanzelf weer frequent wordt en dat we dan altijd nog kunnen zien of dat dan via een voortgangsrapportage alsnog gewenst is, dat moeten we dan maar beoordelen. Maar voor nu staat er in elk geval weer een aantal beeldvormende avonden gepland met u als raad. Dank kom ik bij de vraag van WIJ, of er eigenlijk wel een keuze is om iets wel of niet te doen. Die keuze is heel beperkt, want die 27 aandachtspunten, die de VNG heeft gedaan, die moet elke gemeente echt doen, omdat je ook echt klaar moet staan op het moment dat de wet in gaat. En omdat je in de periode die daarna komt ook moet zorgen dat je op al die aspecten je organisatie actief krijgt, zodat het ook allemaal werkt. Dat betekent dat je aangesloten moet zijn op het landelijke systeem, waar heel Nederland alles in moet organiseren. Daar heb je weinig keus in. Het opleiden van personeel, omdat je anders moet gaan werken, kun je nalaten, maar je hebt er weinig keus in. Je moet het wel doen, want het vraagt een andere cultuur en het vraagt een andere structuur. Dus voor de 27 punten, die zijn genoemd, hebben we eigenlijk geen keuze, daar moeten we echt mee aan de slag. Hoe je de omgevingsvisie schrijft en inricht, daar hebben we het eerder over gehad, dat is wel een keuze, wat voor document dat wordt. Dan kom ik als laatste bij de vraag van de PvdA over de positieve en negatieve effecten. Wij verwachten echt, dat ze er allebei zijn financieel gezien, maar hoe groot die zullen zijn, dat is ook voor ons op dit moment nog echt als een glazen bol, dat weten we echt nog niet. Dan heb ik, volgens mij, de concrete vragen voor de eerste termijn beantwoord, met de toezegging op meneer Hoppenbrouwer.

De voorzitter: Die toezegging hebben we genoteerd.

Tweede termijn

De heer Hoppenbrouwer, L3B: Dank u wel, wethouder, voor de twee toezeggingen, het KPMG-rapport en wat u als technisch heeft ervaren rondom de burgerparticipatie. Prima, helemaal goed. Ik stel vervolgens vast, dat die projectkosten dus eigenlijk inhuur is. U gaat het eigen personeel inwerken m.b.t. de omgevingswet en het reguliere werk wordt nu door inhuur opgelost, wat dan t.z.t. afgebouwd wordt. Dat is de conclusie, die ik trek. Ik hoor graag van u of ik dat juist heb. Verder denk ik dat we ons als raad ook moeten realiseren, kijk, de begroting is nu tot 2023, maar ook het KPMG-rapport geeft aan, dat na 2023 er ook nog uitgaven zijn. Wat ik ermee wil zeggen: tot zeker 2029 kunnen wij nog op een aanvullend budget rekenen. Dat zullen niet deze hoge bedragen zijn, maar we moeten ook niet daar verrast over zijn. Dat komt er zeker aan. Dan ga ik ervan uit, de wethouder zegt dat ze signalen heeft van de VNG, maar ik ga ervan uit, maar ik heb het eerlijk gezegd niet kunnen toetsen, dat wij als gemeente ook destijds de motie tijdens het VNG-congres van Noordoostpolder hebben gesteund, waardoor zij hebben aangegeven: het kan toch niet zo zijn, dat wij nu voor de derde keer rijkstaken naar ons overgeheveld krijgen, over de schutting werd net gezegd, wat onze inwoners moeten opbrengen. Mijn laatste vraag is: is het nou zo, dat wij nu al uitgaven aan het doen zijn? Zijn die projectleiders in uw projectbegroting al aangetrokken? Of moeten wij nog via aanbestedingen die mensen binnen gaan halen? Ik kan me bijna niet voorstellen, als ik kijk naar de omvang van de begroting, dan zit daar ook de omvang van werkzaamheden bij, dat wetende dat we 1 januari, dat zal overigens 1 april worden, heb ik ergens gelezen, maar stel dat het 1 januari blijft, dan kan het toch niet zo zijn, dat al die mensen nog ingehuurd moeten worden? Ik vermoed dat ze er al zijn. Dat is een vraag waar ik nieuwsgierig naar ben. Dank u wel.

De heer Van As, VVD: Het is natuurlijk, meer fracties hebben dat al benoemd, het is een mega operatie. Het kost mega veel tijd, dat heb ik in mijn eerste termijn genoemd. En we willen dat het goed gebeurt. De heer Ruijtenberg haalt aan: goed regelen, dat mag geld kosten. Even in mijn bewoordingen. Natuurlijk zijn we het daar helemaal mee eens. Dit moet ook goed geregeld worden. Als dat geld kost, dan moeten we dat beschikbaar stellen. De wethouder geeft aan, dat er info beschikbaar is gekomen, meer informatie, nieuwe inzichten, er worden nieuwe berekeningen gemaakt. We hebben de begroting voor ons liggen als uitkomst en dat telt op tot de bedragen, die we hier behandelen. Dat begrijp ik, maar ik vraag me wel af, en daar zou ik ook nog graag de wethouder over willen horen: wat dan naar de toekomst toe? Is dit het dan ook? Of kunnen we nog een keer verrast worden hiermee? Ik ben daar wel een beetje bang voor namelijk. Ik vind dit te grote bedragen om ons mee te laten verrassen. En ik ben er nog niet helemaal van overtuigd, dat dit niet nog weer kan gebeuren. Ik snap, dat als er in besluitvorming vanuit landelijke politiek dingen veranderen, dan heeft dat consequenties. Dat wil ik er even buiten laten, maar met wat we nu weten, weten we dan ook zeker dat dit het is? Dat wil ik toch wel graag als bevestiging horen. Wethouder, dank voor de reactie op de suggestie om in de voortgangsrapportage te rapporteren. Ik ben blij om te horen, dat er weer beeldvormende avonden komen. Ik heb een aantal andere fracties daarover gehoord, dat er in frequentere info weer wordt voorzien. Ik vind het wel belangrijk om echt te benoemen: ik wil niet over een paar maanden weer verrast worden en dat we dan weer met elkaar in een discussie zitten, dat we niet de tijdig de goede informatie hebben. Dus echt een oproep aan de wethouder om de raad actief en tijdig te informeren, zeker als er iets staat te gebeuren of als er spaken in de wielen dreigen te komen van het project. Verder ben ik wel benieuwd naar de uitkomst van de toezeggingen van de wethouder, in het bijzonder de uitleg in samenhang met het KPMG-rapport. De uitleg over de kosten van de ambtenaren is wat mij betreft wel helder. Dat was het, dank u wel.

De heer Van Harn, CDA: Dank u wel, wethouder, voor de beantwoording. Ik had nog een vraag gesteld: ziet u een mogelijkheid om het gevraagde budget nog uit te smeren? Daar kreeg ik niet één op één antwoord op. Ter wille van het late uur wil ik het hier maar bij laten. Dank u wel.

De heer Jumelet, WIJ: Het antwoord van de wethouder op mijn vraag of er een keuze is en de verdere uitleg daarbij indachtig ook de opmerking van de heer Van As over verrassingen naar de toekomst toe, is de vraag die wij ons stellen: kan je hier nou tegen zijn? Dan kom ik ook een klein beetje bij wat de heer Ruijtenberg ook zei in zijn eerste termijn. Dan is eigenlijk het antwoord: nee. Wat ons betreft kunnen wij hier wel mee akkoord gaan. Wat ons betreft is het ook een hamerstuk in de komende raad. Wij kijken daarbij wel uit naar de verdere uitwerking, die is toegezegd, maar in wezen moeten we hiermee voort of we het leuk vinden of niet. Er is eigenlijk geen keus om het in één keer goed te doen. Wat ons betreft een hamerstuk. Dank u wel.

De heer Hofman, CU: Dank aan de wethouder voor de beantwoording van de vragen. We moeten door, we gaan door. Vanuit de CU zal er steun zijn voor dit voorstel.

De heer Muis, D66: Voor ons ook een hamerstuk. Het is onvermijdelijk. Ik denk overigens niet wat de heer Van As zei, dat dit het is. De heer Hoppenbrouwer zei het ook: ook kosten na 2023. Ik heb ook goed gelezen: dit zijn de minimale acties. Als je zegt dat het minimaal is, dan kan ik me voorstellen, dat het dan toch niet alles zal zijn wat er echt nodig zal zijn. Ik reken me nog niet rijk, maar ik wil ook niet verrast worden. Aan de wethouder en het college om goed de vinger aan de pols te blijven houden en ons goed mee te nemen. Dank u wel.

De heer Ruitenbergh, GL: Ik heb niets toe te voegen aan mijn eerste termijn.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Ik wil de wethouder bedanken voor haar antwoorden. Zij heeft een aantal dingen heel goed uitgelegd, waar de flexibiliteit zit, waar lokaal en waar niet, dat het opleiden van personeel belangrijk is, omdat je op een heel andere manier gaat werken, dus dank voor die uitleg. In mijn eerste termijn wilde ik niet, dat zij precies zou uitleggen wat die positieve en negatieve financiële effecten zijn. Ik begrijp, dat dat nu heel moeilijk in te schatten is, maar ik vroeg concreet naar het wegvallen van de leges, wat natuurlijk wel te verwachten is, dat die zullen wegvallen. Dat zal een enorme structurele impact hebben op de begroting. Ik begrijp wel, dat u het antwoord nu niet weet, maar het zou heel fijn zijn als u toch nog schriftelijk het e.e.a. gaat uitleggen richting de raadsbesluitvorming. Of u daar iets over kunt zeggen. Wat ik minimaal zou willen weten: is er iemand bezig in de gemeente, in het ambtenarenapparaat of een externe persoon of groep, om te anticiperen op die mogelijk financiële effecten, want anders staan we volgend jaar of over een paar jaar weer toch te kijken met misschien financiële verrassingen. Ik hoor ook van andere fracties, dat ze daar niet op zitten te wachten. Dus als u dat zou kunnen toezeggen, dat u richting de raad nog een tipje van de sluier daarover oplicht, dat zou ik heel erg op prijs stellen. Ook een aantal andere fracties heeft het gezegd, wij vinden dat ook, houd u ons alstublieft goed op de hoogte als er veranderingen zijn vanuit het rijk, die impact kunnen hebben. Dat kan natuurlijk heel gemakkelijk via een mededeling van het college. We hoeven daar niet weer iedere keer rondvragen over hoeven te stellen, lijkt mij. Dank u wel.

Wethouder Van Tatenhove: Ik ga nu maar gewoon de fracties langs, die vragen hebben gesteld. Meneer Hoppenbrouwer kwam nog terug op de post inhuur personeel. Meneer Hoppenbrouwer, dat is dus een mix. Voor een deel zijn dat mensen die we inhuren voor de omgevingswet, voor de invoering de voorbereiding en voor een deel is dat juist het andere personeel. Dus zo moet u dat ook lezen. En er zijn projectleiders inmiddels aan de slag. We zijn ook nog bezig met de werving van personeel, dat de reguliere werkzaamheden komt doen. Dus het is allebei aan de hand: we zijn al bezig en er wordt nog geworven. U vroeg ook: hebben wij die motie uit de Noordoostpolder destijds gesteund? Voor zover ik weet wel, maar dat zou ik even terug moeten zoeken. Dat zou u ook zelf kunnen doen, want de raad wordt altijd geïnformeerd over het standpunt dat het college voorstelt om in te nemen. Dus het is ongetwijfeld zo in een briefje terug te vinden. Dan kom ik bij de VVD. U zegt: het moet goed geregeld worden, het is nu wel een grote som geld. Ik heb in de eerste termijn al uitgelegd, dat we nu ook een scherper beeld hebben van wat er allemaal nodig is om nu ervoor te zorgen dat we startklaar staan voor die invoering en de ingangsdatum van de omgevingswet. Dus wij verwachten niet, dat er nog zo'n grote impact daarna nog zal volgen. Maar wat meneer Hoppenbrouwer zei klopt wel. We hebben tot 2029 natuurlijk de tijd om dingen te doen en ook niet alles is geregeld voordat die op 1 januari of 1 april of 1 mei of 1 juli of wanneer dan ook volgend jaar in werking treedt. Er zitten ook daarna nog kosten aan. Wat we nu voorstellen, is om deze kosten in een reserve te stoppen. We kunnen niet heel veel uitsmeren in de tijd, want die 27 acties vragen nu echt hand aan de ploeg. Maar de reserve gaan we natuurlijk ook niet zomaar opmaken. Dus als er in 2023 nog geld zit in de reserve, dan kunnen we dat ook gebruiken voor de kosten die we daarna nog moeten maken. Maar dit is echt om ervoor te zorgen, dat we startklaar zijn. Met de wat fijnere berekening, die we nu hebben kunnen doen, trokken we de conclusie: als we het goed willen doen, dan moeten we daar meer budget voor aanvragen. We vinden het redelijker om dat nu te vragen in een reserve, dan straks constateren dat we het niet hebben gered met het budget dat we hadden gekregen. Ik onderstreep wat u allemaal heeft gezegd, dat het goed is om elkaar op goed op de hoogte te blijven houden en ook goed mee te nemen in het proces dat nu loopt. Dat gebeurt dus niet meer in de raadsklankbordgroep, maar op een andere manier. In elk geval starten die beeldvormingsavonden. We moeten misschien weer een nieuwe modus vinden, maar ik vermoed zomaar dat het een voordeel is dat we elkaar straks ook weer fysiek mogen ontmoeten, dus dan zijn avonden ook weer anders te plannen dan alleen maar achter een scherm kijken naar een presentatie. Maar als er iets bijzonders moet gebeuren, dan gaan we ook kijken of we dat op een mooie en interactieve manier kunnen doen. Die belofte ga ik wel doen, want daar hebben we ook rond de invoering van de decentralisaties in het sociaal domein gewoon goede ervaringen mee als raad, dus ik denk dat dat heel waardevol kan zijn. Meneer Van Harn, terecht dat u zei, dat ik uw vraag vergeten was, want dat klopt inderdaad. We moeten dus dingen afronden voordat die invoering start. Daarvoor ramen we nu een budget. Dat stoppen we in een reserve. Als het kan, kunnen we dingen uitsmeren, maar we moeten wel sommige dingen gewoon op tijd afronden. Daar willen we niet omwille van het uitsmeren van budget dan

maar de tijd voor nemen, want we moeten in elk geval gereed staan. Dus ja, er is een mogelijkheid om dingen tot 2029 te doen, maar voor sommige dingen geldt echt een harde deadline. Dan mevrouw Verhoef, u vroeg nogmaals aandacht voor het wegvallen van de leges. Wij verwachten dat we aan het eind van het jaar daar meer zicht op hebben en ook met een nieuwe legesverordening komen, waarin we daar de raad meer over kunnen informeren wat de verwachtingen zijn voor de leges die samenhangen met het veranderen van de omgevingswet. Zeker zijn we als organisatie ook bezig met het anticiperen op de begroting. Als die omgevingswet negatieve effecten heeft, dan moeten we dat proberen te voorzien bij het opstellen van de begroting. Als er positieve effecten zijn, omdat we minder kosten hebben tegenover minder leges, staat als het goed is ook minder proceduretijd en minder uitzoekwerk aan onze kant, omdat je op een andere manier werkt. De verwachting was natuurlijk vanuit het rijk, dat dat elkaar in evenwicht zou houden en dat het over 10 jaar een voordeel zou opleveren voor de gemeenten. Daar zetten de gemeenten, door schade en schande wijs geworden, een wat kritische houding tegenover, dat is alleen maar goed, omdat we die ervaring hebben. Maar we nemen het aan allebei de kanten mee, wat is de verwachte bezuiniging en wat is de verwachte inkomstendaling op leges? Een aantal van u zei: wij kijken uit naar de verdere uitwerking, om dat samen te doen. Dat kan ik alleen maar onderstrepen. Ik denk dat we een mooi proces tegemoet gaan, maar het zou ook zomaar weer een heel intensief proces kunnen worden met uw raad. Daar wil ik het bij laten. Dus twee toezeggingen aan meneer Hoppenbrouwer uit de eerste termijn, die staan. En mevrouw Verhoef kan ik gerust stellen, dat er aan het eind van het jaar een nieuwe legesverordening komt.

De voorzitter: Ik zie verder geen op- en aanmerkingen of vragen meer in mijn richting, dus ik constateer dat u nog voor de raad met het e.e.a. naar de raad gaat komen, een uitweiding t.a.v. bepaalde items. Zal ik het zo constateren, dat we het een hamerstuk zetten. Mocht het aanleiding geven in de beantwoording, dan kan er altijd een fractie zijn die zegt: ik wil dit toch verder als bespreekpunt hebben. Zullen we het zo opvatten? De heer Hoppenbrouwer: Ja, maar ik sluit niet uit, dat ik hem terug haal. Ik had eigenlijk verwacht dat D66 ermee zou komen, omdat de ICT paragraaf, de informatiestructuur echt heel slecht vertegenwoordigd is. Daar zit telkens de uitstel van de omgevingswet, dat zit juist aan het ICT deel en wij besteden er nauwelijks een kruimel aan. Maar ik ga met uw voorstel mee. Dank u wel. De voorzitter: Prima. Een hamerstuk, tenzij. En we krijgen nog de nodige toelichting. Dank.

7a. Actualiteiten uit het college

De voorzitter: We 11 mei nog een overzicht gehad t.a.v. een aantal items, die elke maand over de tafel gaan komen. Dat is o.a. van de heer Fortuyn. Zijn daar nog op- of aanmerkingen over? Of vragen? Ik zie niets binnen komen. Dan mevrouw Arends.

Wethouder Arends: Ik heb twee actualiteiten voor de commissie vanuit het college. De eerste gaat over de ontwikkeling van Treurniet. In het begin van deze avond is er ook al even kort over gesproken, dat het college u voorstelt om hem inderdaad vanavond niet te behandelen, maar bij de volgende commissievergadering. Dat heeft alles te maken met het feit, dat wij een gesprek hebben gehad met de ontwikkelaar en de omwonenden op het meest belangrijke onderwerp van omwonenden, namelijk de opbouw van de maalderij. Er is afgesproken, dat we van twee bouwlagen op de maalderij terug gaan naar één bouwlaag op de maalderij. Daarnaast hebben we ook afgesproken met omwonenden en de ontwikkelaar dat de omwonenden betrokken worden bij de uitwerking van het bouwplan. Daarmee is ook draagvlak ontstaan bij de omwonenden voor het bestemmingsplan. Dat bestemmingsplan wordt daarop aangepast. En er wordt een toelichting gegeven over deze laatste ontwikkelingen. Voor wat betreft de slager, de heer Blonk vroeg er nog even naar, mogelijk gaat hij er straks bij de actualiteiten uit de commissie nog iets over zeggen, wil ik aangeven, dat wij verzekeren dat we aandacht hebben voor de bedrijfsvoering van de slager. In het bestemmingsplan nemen wij bepalingen op om de bedrijfsvoering van de slager te beschermen. Dat is natuurlijk ook heel erg belangrijk voor de zittende slager naast het bestemming, dat in de volgende maand naar u toe gaat komen. Dat is de eerste actualiteit uit het college.

De heer Alsemgeest, WIJ: Ik wil eigenlijk even van de wethouder weten, ze licht een prachtig tipje van de sluier op m.b.t. de maalderij, maar als ik me goed herinner uit alle voorgaande keren, was die mooie topping op de maalderij toch een onderdeel om de starterswoningen mogelijk te maken onder in de maalderij. Dan vraag ik me natuurlijk meteen af: gaat dit ten koste van die starterswoningen nu? Wethouder Arends: Ik denk dat het goed is om de inhoudelijke bespreking in de commissie ruimte te doen met elkaar. Ik kan u wel zeggen, dat door het draagvlak, die de ontwikkelaar en de gemeente en de omwonenden ook graag met elkaar willen, deze afspraak is gemaakt. Daarbij is het voor de ontwikkelaar wel heel erg belangrijk, dat hij met een ontwerp gaat komen, dat ook financieel haalbaar is en ook technisch haalbaar. Een onderdeel daarvan zijn de starterswoningen. Vooral nog kunnen we daar niet over zeggen of dat iets doet, want het is aan de ontwikkelaar om daar echt goed aan te gaan rekenen,

maar het zou mogelijk wel een consequentie daartoe hebben, maar dat kunnen we nu nog niet overzien. De ontwikkelaar heeft ook aangegeven: ik ben bereid om één bouwlaag naar beneden te gaan, maar dan gaan we wel tekenen en rekenen daarop. Dat zal in een volgende fase een belangrijk onderdeel zijn voor de uitwerking van het bouwplan van de ontwikkelaar. De heer Alsemgeest: Als ik het goed begrijp: het gaat ten koste van. Wethouder Arends: Dat kan ik nog niet volledig overzien, of het er daadwerkelijk ten koste van gaat, maar het zou wel kunnen, omdat het een financieel haalbaar plan zou moeten zijn voor de ontwikkelaar. Dan zou het een consequentie kunnen zijn, maar dat kan ik nu nog niet overzien, omdat de ontwikkelaar hem nog niet heeft berekend en daar heb ik ook nog geen inzage over. De voorzitter: U moet uw vraag even vast houden voor 8 juni.

De heer Blonk, L3B: Ik heb het net al aangegeven: er is een grote hobbel genomen. Daar ben ik blij mee, maar we zijn er nog niet. Ik wil de wethouder toch voor de komende weken in aanloop naar de volgende vergadering van de commissie ruimte wel wat mee geven. Ik wil er bij de wethouder op aandringen nu serieus slagerij De Rooij mee te nemen in deze participatie, deze ontwikkeling. De bestaanszekerheid van de slagerij staat op het spel. Slager De Rooij gaf ons aan, dat hij nauwelijks tot niet betrokken is geworden. Hij heeft een alternatief plan ingediend en is daarbij slecht te woord gestaan. Deze belangrijke ondernemer in Berkel en Rodenrijs is nauwelijks gehoord en naar zijn overtuiging alleen maar tegen gewerkt, terwijl hij de samenwerking zoekt. De slager gaf juist aan in gesprek te willen blijven om oplossingen te bedenken voor bijna zekere problemen in de nabije toekomst in relatie met zijn slagerij. Ook gaf hij ons aan, dat wethouder Arends slechts eenmaal bij hem is geweest en verder is het contact al die jaren met ambtenaren en projectleiders geweest. Uitgebrachte rapporten zijn onvolledig of er zijn passages uit gehaald, gaf hij aan. De slager heeft op eigen kosten een bureau ingeschakeld voor contraexpertise voor o.a. geluid en verkeerskundigen ingeschakeld. De focus ligt, zo gaf hij ons aan, eenzijdig op het bouwen van de woningen. De slager lijkt in de participatie niet serieus te zijn mee genomen in de ontwikkeling van de woningbouw op het terrein Treurniet. Ook niet de afgelopen week, die heeft geleid tot het doorschuiven van dit agendapunt naar de juni-vergadering. De wethouder gaf het zojuist ook aan: ze is intensief betrokken met omwonenden, maar niet met de slager. Wij dringen er bij de wethouder op aan en vragen haar slagerij De Rooij de komende weken in aanloop naar de commissievergadering van juni wel mee te nemen in deze participatie en deze ontwikkeling. Dank u wel. Wethouder Arends: Volgens mij is het heel goed wat de heer Blonk daar aangeeft. De slager maakt zich zorgen. Het is heel erg belangrijk dat de gemeente, maar zeker ook de ontwikkelaar, recht doet aan zijn zorgen. Dat is een groot onderdeel in het bestemmingsplan, daar komt ook een toelichting op. Er hebben inderdaad gesprekken plaats gevonden. Zelf heb ik tweemaal met de slager gesproken. Eenmaal op werkbezoek, maar ook in een bespreking samen met de ontwikkelaar en de slager. Naar aanleiding van de laatste ontwikkelingen gaat er nog een gesprek plaats vinden met de slager. Het is een goede van de heer Blonk, de slager is dus onderdeel van het participatietraject en zijn bedrijfsvoering moet ook beschermd worden in het bestemmingsplan. De heer Blonk: Dat is prima en het is goed, dat de wethouder dat zegt. Maar de praktijk is geweest het afgelopen jaar, dat de slager dus niet betrokken is geweest bij de participatie, ook de afgelopen weken niet. Dat is jammer. Dat leidt toch mogelijk tot vertragingen, dat kan ik me zo voorstellen, dus ik dring er echt op aan om die participatie met die slager echt heel goed te doen. Daar wil ik het bij laten. De voorzitter: Een goed verstaander heeft een half woord nodig. Zullen we het hierbij laten?

Wethouder Arends: Ik had nog een tweede actualiteit. Was er nog iemand die wat wilde vragen over de actualiteit rondom Treurniet? De voorzitter: Die wordt niet bij mij gemeld. Wethouder Arends: Dan gaat het over de tweede actualiteit. Over de voortgang van de Driehoek Noordpolder. Wij hebben een interpellatiedebat gehad. Daarin heb ik toegezegd, dat er een brief gaat komen naar u als raad. Die is vandaag geaccordeerd in het college, dus die komt naar u toe. Daarbij vind ik het belangrijk om u te melden, dat ik morgenavond een bespreking heb met de bewonerscommissie, met een vijftal leden van de bewonerscommissie. Daarin gaan we met elkaar het gesprek aan, een open gesprek, waarin ik vooral luister naar de ervaringen van omwonenden en hun beeld voor de aankomende periode. Dus dat is even belangrijk, dat u dat weet. Er zit ook een toelichting op in de brief, die naar u toekomt. Dat was de tweede actualiteit.

De heer Blonk, L3B: Prima. De wethouder geeft antwoord op vragen, die ik vanochtend heb aangeleverd t.a.v. de rondvraag. Ik ben blij dat morgen dat gesprek komt met de bewonersvereniging. Wat me wel bevreemdt, we zitten nu 3,5 week, bijna 4 weken na die vergadering van de 22^e, dat het toch zo lang heeft geduurd. Als ik in uw plaats had gestaan, had ik de andere dag de telefoon gepakt en dan had ik gevraagd aan de vertegenwoordigers, aan mevrouw Verhoef: kunnen we op heel korte termijn met elkaar praten? Maar goed, nu komt dat morgen. Ik hoop ook, dat dat tot een overleg komt met hen. Daar kan ik het nu bij laten. Dan kunnen ook mijn vragen t.a.v. de rondvraag mee vervallen. Wethouder Arends: Ja, ik kan me het goed voorstellen, dat de heer Blonk zegt dat er een aantal weken tussen heeft gezeten. Waar heeft dat nu mee te maken? Het zou toch heel mooi geweest zijn als u direct een gesprek zou

hebben gehad? Die uitnodiging is natuurlijk ook direct gegaan naar de bewonerscommissie. De bewonerscommissie heeft daarop wel gevraagd, alvorens ze in zouden gaan op de uitnodiging, om een gespreksnotitie te ontvangen. De gespreksnotitie heb ik dan ook verstuurd. Dat hebben zij voorgelegd aan de bewonerscommissie. Daarmee zijn ze gelukkig ingegaan op de uitnodiging en is deze afspraak gepland. Dus is waarom het niet direct is gelukt, maar gelukkig morgenavond. Dank u wel.

Wethouder Van den Beukel: Ik heb nog 20 seconden gevraagd van u. Twee dingen. Ik wil u graag geen informatie onthouden. Ten eerste: recent is bekend geworden dat in juli de eerste start bouwfase 1 plan Buyten op Wilderszijde van start gaat. Het is niet de moeite waard om daar een brief over te sturen, maar het is wel een belangrijk moment. Ten tweede. Er is een MPG naar u toe gekomen, maar wat daarin niet zo staat maar wat wel is opgevallen, is het jaar dat we de eerste grote Vinex wijk afronden in Lansingerland, namelijk de wijk Parkzoom. Ik denk dat het de moeite waard is om daar bij stil te staan als bestuur ook samen met de inwoners. Ik weet niet hoe, maar ik ben er wel mee bezig om dat op een mooie manier vorm te geven, omdat het toch wel de finale is van een heel lang traject, dat u veel meer heeft mee gemaakt dan ik, maar op dit moment mag ik er verantwoordelijk voor zijn. Dus dat is wel even een bijzonderheid om niet onvermeld te laten. Tot zover.

De voorzitter: Ik heb de heer Fortuyn nog niet gehoord. Heeft hij ook nog een naklapper. Wethouder Fortuyn: Nee, ik houd het even bij de rondvraag.

7b. Actualiteiten uit de commissie

De voorzitter: Verder nog iemand? Ik denk het niet.

7c. Verbonden partijen

De voorzitter: Daar nog iets over te melden? Ook niet, zo te zien.

8. Rondvraag en sluiting

De heer Duk, GL: Een vrij simpele vraag. De wethouder heeft toch mijn art.37 vragen uit februari beantwoord, dat in maart de verlichting in de fietstunnel onder de A12 vermoedelijk zou worden gerepareerd en vervangen. Toen het in april nog niet was gebeurd, begreep ik dat dat best zou kunnen, maar het is nu half mei en ik zie nog geen verbetering. Dus ik vroeg me af hoe dat zit. Wethouder Fortuyn: De vraag verraste mij wat. Zelf heb ik gisterenavond nog n.a.v. de technische vraag onderzoek laten doen. De verlichting is n.a.v. de vraag in maart, op 4 maart is die vraag gesteld, is in de loop van de maand maart, begin april, hersteld. In die zin hersteld, dat wij gebruik gemaakt hebben van de bestaande armaturen, om dat weer terug te zetten en weer werkend te maken. Een deel van de armaturen is dusdanig gesloopt, dat we een daar een opdracht toe gegeven hebben om dat opnieuw te leveren. Dat geldt ook voor de sfeerverlichting in diezelfde kathedraal, want we praten over de kathedraal. Gisteravond hebben we daar nog even een onderzoek naar gedaan. De witte verlichting functioneert ongeveer voor 90%. De andere 10%, daar wachten we op de armaturen. Dat geldt ook voor de sfeerverlichting. Als we allemaal een klein beetje het nieuws volgen, is het allemaal LED-verlichting. Er zijn heel veel leveringsproblemen, zowel bij de leveranciers als de technologie erachter. We proberen het zo goed mogelijk te herstellen, maar we moeten het even doen met de materialen, die we nu hebben. Wij zijn ervan overtuigd, dat de verlichting die er nu is voldoende veiligheid waarborgt, maar we zitten er wel bovenop om het zo snel mogelijk volledig te herstellen. Dus ja. Ik weet niet of ik wat mis. Of meneer Duk heeft een andere blik op verlichting, ik weet het niet, maar ik dacht toch dat wij aan hetgeen gevraagd is voldaan hebben binnen de mogelijkheden die er zijn. Dank u wel. De heer Duk: In een eerdere beantwoording heeft het college aangegeven, dat 1 op de 30 lampen kapot mocht zijn. 90% is 1 op de 10, dus dat voldoet niet aan hun eigen norm. Ik ben blij, dat in ieder geval die 90% het wel doet en hoop dat heel snel de laatste 10% het ook gaat doen.

De voorzitter: De heer Alsemgeest had een vraag over de sociale nieuwbouwwoningen. Als het goed is, bent u vanavond in kennis gesteld van een brief van het college n.a.v. vragen, die het CDA vorig jaar al gesteld heeft. Misschien kan de heer Alsemgeest nog even heel kort aangeven wat zijn vraag is, opdat een ieder weet waar we het nu over hebben.

De heer Alsemgeest, WIJ: Dat kan ik zeker, dank u wel. In fase 1 en 2 van Park Verde aan de Hoeksekade in Bergschenhoek zijn 14 sociaal bereikbare nieuwbouwwoningen gerealiseerd en in de eerste helft van 2020 opgeleverd. De bouw van de 14 sociaal bereikbare woningen geschiedde onder een aantal voorwaarden, die waren vast gelegd in een anterieure overeenkomst. Hierin wordt gesproken van o.a. de maximale vrij op naam prijs van € 180.000 met een termijn van 15 jaar of een huur van maximaal € 900 met een zelfde termijn van 15 jaar. Tot op de dag van vandaag, en we zijn nu half mei 2021, zijn deze woningen nog steeds niet bewoond. Je kunt ze ook niet kopen of huren. In september 2020 heeft het CDA al een aantal vragen gesteld en antwoord gekregen, maar tot op de dag van vandaag is er nog niets

veranderd aan de situatie. In een laatste vraag van de raadsvragen van het CDA werd er ook nog gevraagd ons te informeren over de voortgang van de gesprekken die het college voert met de ontwikkelaar. Als er duidelijkheid zou zijn over verkoop of verhuur, zouden we geïnformeerd worden, maar tot op heden, dan spreek ik tot gisteren ongeveer, tot op heden hadden wij nog niets gehoord. Ondertussen staan de 14 sociaal bereikbare nieuwbouwwoningen al een jaar leeg in een regio waar de woningnood extreem hoog is. Graag zou ik van het college horen wat de status is van de gesprekken en hoe we hier in het vervolg mee omgaan. Want de overeenkomst die gesloten is met de ontwikkelaar ziet er wel mooi uit, maar heeft tot nu toe niet geleid tot sociaal bereikbare nieuwbouwwoningen. Dat ze überhaupt bereikbaar zijn. Nou hebben wij vanmiddag een schrijven gekregen van het college. Dat was natuurlijk heel mooi. Ik heb het vanmiddag al gekregen, de rest van de commissie heeft het vanavond vlak voor de vergadering pas gekregen. Een regel die mij wel intrigeerde: momenteel onderzoeken we alle juridische mogelijkheden, op dit moment kunnen we de projectontwikkelaar echter niet dwingen om tot verkoop of tot verhuur over te gaan. Dat is natuurlijk een beetje apart. Maar op dit moment. Dan vraag ik mij af: welk moment wel? Dat zou ik graag van het college willen horen, van de wethouder. En ik heb eigenlijk een beetje aanverwante vraag over het agendapunt dat vandaag van de agenda afgehaald is, de maalterij. Daar zou een aantal sociaal bereikbare woningen in ontwikkeld worden. Hoe kunnen we nu voorkomen, dat we straks voor hetzelfde dilemma komen te staan en dat die sociaal bereikbare woningen, als ze er überhaupt nog komen met die nieuwe topping, dat die dan nog wel verkocht of verhuurd gaan worden? Ik hoor het graag van de wethouder. Wethouder Arends: U heeft inderdaad een brief ontvangen, dat informatie geeft over de rondvraag, eigenlijk een beantwoording op de rondvraag van vanavond. De heer Alsemgeest vraagt ook nog: hoe zit het met alle juridische mogelijkheden en hoe kan het nou, dat we niet kunnen dwingen tot verkoop of verhuur? Laat ik zeggen: we vinden het heel belangrijk ook de projectontwikkelaar eraan te houden, dat de woningen behouden blijven voor het betaalbare segment, zoals ook met u is afgesproken. Op dit moment kunnen wij de ingebruikname van woningen niet afdwingen, maar daarom zijn we alle juridische mogelijkheden aan het onderzoeken. We zijn natuurlijk wel in gesprek met de projectontwikkelaar om eigenlijk wel de snelheid voor te staan en ook om duidelijkheid te geven, dat wij hem houden aan de afspraken die we hebben gemaakt. Meer informatie kan ik daar niet over geven. Dat is echt nu de stand van zaken. U mag ervan uit gaan, dat we de ontwikkelaar daaraan houden en nu alle juridische mogelijkheden onderzoeken om er meer druk op te kunnen geven. We zijn in gesprek om de snelheid erin te krijgen bij de ontwikkelaar voor de verkoop en verhuur van de woningen, om daartoe over te gaan. De tweede vraag heb ik bij de actualiteiten uit het college al benoemd. Ik heb daarover nog geen informatie, omdat de ontwikkelaar in het geval van Treurniet dat nog gaat onderzoeken. Daar heb ik nog geen informatie over, dus daar kan ik ook nu geen antwoord op geven, op de tweede vraag die nu terloops door de heer Alsemgeest wordt gesteld. Dank u wel. De heer Van Harn: Dank u wel, wethouder, voor de brief die u vandaag heeft gestuurd. Maar toch in relatie tot de vraag die WIJ naar voren brengt: welke les trekken wij nou uit dit hele gebeuren? U zult het toch met mij eens zijn, dat we hier over een zeer ongewenste situatie spreken? Dit mag niet meer gebeuren. Dus mijn vraag is: welke les gaan we hieruit trekken? Wethouder Arends: Allereerst ben ik het volledig met de heer Van Harn eens, dat dit een zeer onwenselijke situatie is. Je mag ervan uit gaan, dat als een gemeente samen met een ontwikkelaar een anterieure overeenkomst maakt, dat iemand zich daaraan houdt. Hier hebben wij geconstateerd, dat hij tot noch toe niet op verkoop- of tot verhuurmarkt heeft gezet en daarom zijn we ons aan het beraden of wij juridische stappen daartoe kunnen nemen. Wat leren hier van? Wel bij mij in ieder geval: hoe kun je dit voorkomen? Al vraagt dit dan nog een extra aanscherping in een anterieure overeenkomst. Dat kan ik nu niet overzien, want ik ben geen jurist, dus ik kan u niet ter plekke een antwoord geven, maar het lijkt me wel goed, zoals we nu ook hebben gedaan, daar waar er nieuwe informatie is rondom Park Verde, dat ik u daar actief over informeer. Laat ik dat met u afspreken. Mevrouw Verhoef: Een hele korte vraag nog aan de wethouder. Wij vinden het inderdaad ook zeer zorgelijk dat die huizen nog niet vrij zijn gegeven voor de verkoop of verhuur. U heeft het over juridische stappen of u wilt kijken of je dit juridisch kunt afdwingen. Mag ik u vragen: heeft de gemeente ook de prestaties geleverd, die ook verwacht worden door deze partij? Het gaat niet alleen om de plichten van de ontwikkelaar, maar natuurlijk ook de plichten van de gemeente. Bent u die allemaal nagekomen? Of zit daar nog een bottleneck? Dank u. Wethouder Arends: Dat is echt wel een nieuwe, technische vraag, dus dat vind ik ingewikkeld om dat nu te beantwoorden. Even wat mijn gedachten zijn, maar dat heb ik natuurlijk niet juridisch uitgezocht. Kijk, bij een anterieure overeenkomst moet een ontwikkelaar, als hij iets wil bouwen, voldoen aan de afspraken die hij maakt met de gemeente. Tot noch toe is hij niet tot realisatie gekomen. Wij houden ons vast aan de afspraken in de anterieure overeenkomst als het gaat over die 14 betaalbare woningen. Wij vinden het net als u en de heer Van Harn het niet goed, dat ze al zo lang niet verhuurd dan wel verkocht zijn. We zijn aan het onderzoeken welke juridische stappen wij daartoe zouden kunnen nemen. Dank u wel.

De heer Muis, D66: Dank aan wethouder Fortuyn, dat hij het zo lang vol houdt. De rondvraag over de weidebloembuurt. We hebben eerder vragen gesteld over communicatie met de bewoners. Nu lazen we vorige week in de Heraut dat de bewoners eenzijdig het contact en het overleg met de gemeente

opschorten. Dat is natuurlijk zeer spijtig. We zouden graag willen weten hoe het komt dat de bewoners dat contact opschorten en wat er nodig is om dat contact weer te herstellen. We nemen natuurlijk aan, dat de wethouder ook van plan is daar actie in te ondernemen, maar we vragen ons af of hij dat op korte termijn gaat doen, hoe hij dat gaat doen. Wat zit er nou precies achter? Heeft het alleen te maken met informatie, die de bewoners niet krijgen? Of spelen er andere zaken, die wij niet weten? Ik hoor het graag, dank u wel. Wethouder Fortuyn: Meneer Muis, ja, het contact is eenzijdig opgezegd. Daarop hebben wij geacteerd. Er was eigenlijk geen behoefte aan om een gesprek met mij te hebben. Wat we wel haalden uit het contact met de wijkmanager, dat er rapporten toegezegd waren, die niet geleverd zijn. Daarop heb ik uiteraard geacteerd. Ik heb dat de vrijdag na Hemelvaart gedaan, want u begrijpt dat de Heraut op papier woensdag verschijnt, maar digitaal op dinsdagnacht. Ik heb uw interview ook trouwens gelezen net, dus dat is mooi om mee te maken. Maar we hebben daar wel op geacteerd. Ik heb er intern ook het nodige over gezegd, want ik ben er not-amused over, dat als er een toezegging is iets niet nagekomen wordt. Er zijn redenen voor, dat het niet gebeurd is. Er is opgeschaald intern, er is contact gezocht via de teammanager. Die heeft uiteindelijk een heel goed gesprek gehad met meneer de voorzitter, de interim-voorzitter. Die heeft inmiddels bijna alle stukken ontvangen, op een verkeerstelling na. Dat wordt nog geanalyseerd. Als de analyse er is, dan gaan we die ook delen. In de loop van de week ga ik de voorzitter ad interim ook proberen te bellen. We hopen dat hij tevreden is met de stukken die geleverd zijn. Dat hij ook het vertrouwen heeft, dat ik er zelf bovenop zit en ook een gesprek intern gevoerd heb om datgene te leveren wat gevraagd wordt. Dus ik ga ervan uit, dat we weer met elkaar verder gaan. Het ging hier niet over de brug, het ging hier echt over het groot onderhoud, dat gaat plaats vinden. Toezeggingen, die wij doen of ik doe namens het ambtelijk apparaat, die moeten wel nagekomen worden. We zitten er bovenop. Het zijn redelijke mensen en ik ga ervan uit, dat we met elkaar gewoon weer in gesprek gaan komen. Aldus, via u de beantwoording naar meneer Muis. De heer Muis: Ik wil de wethouder hartelijk danken. Ook voor de adequate manier waarop hij het zo snel heeft opgepakt. Dank u wel.

De voorzitter, om 0.20 uur (19 mei 2021): Ik kijk naar de klok. Wij komen tot het einde van deze zeer bijzondere vergadering, die toch wel zeer veel tijd heeft geveerd, maar er is ook een aantal belangrijke onderwerpen naar voren gekomen. Ik dank u voor uw uithoudingsvermogen, voor uw deelname aan het geheel. Ik zou zeggen: nog even bijkomen en dan welterusten, tot de volgende keer.